Elibris Galtridus walpole

Evangelium Medici:

SEU

MEDICINA MYSTICA;

DE

Suspensis Naturæ Legibus,

SIVE

De MIRACULIS;

Reliquisque ἐν τοῖς βιβλίοις Memoratis, quæ Medicæ indagini subjici possunt.

Ubi perpensis priùs Corporum Naturâ, sano & morboso Corporis Humani Statu, nec non Motûs Legibus, Rerum Status super naturam, præcipuè qui Corpus Humanum & Animam spectant, juxta Medicinæ Principia explicantur.

A BERNARDO CONNOR, M. D. è Regia Societate Londinensi, nec non è Regali Medicorum Londinensium Collegio.

Secunda Editio.

LONDINI,
Sumptibus Bibliopolarum *Samuelis Briscoe*, in loco vulgò dicto Covent-Garden, 1697.

LONDON MEDICAL SOCIETY OF

IMPRIMATUR

Hic liber cui Titulus, *Evangelium Medici*, ſeu *Medicina Myſtica* de ſuſpenſis Naturæ Legibus, &c.

Tho. Millington, Præſes,

Tho, Burwel
Rich. Torleſſe
Guliel. Dawes
Tho. Gill
} Cenſores.

Datum ex Ædibus Collegii noſtri in Comitiis Cenſoriis nono die Aprilis, 1697.

Honoratissimo Viro

D. CAROLO MONTAGUE,

Fisci Regii

CANCELLARIO,

E Supremis Angliæ Thesaurariis,

Regi à Secretioribus Consiliis,

Nec non Regalis Societatis Londinensis

PRÆSIDI.

DIvina, Vir Clarissime, cum Humanis, Sacra cum Profanis, Vacillantes Naturæ Vires, & fluxiles Effectus cum Miraculis, & cum Summi Numinis Potentia, juxta Medicinæ Principia,

conferre, & collata explicare, arduum nimis, & forsan temerarium plerisque videbitur. Cùm præcipuè hoc tam sublime Opus, hoc tam cœleste Iter à nemine hactenus susceptum fuerit. Mihi ipsi ante Annos quosdam Effectuum eorum, qui juxta simul ac supra Naturæ Legcs fiunt, Causas & Modum *fortè contemplanti, visum est,quòd Illi prorsus Operam ludunt qui reconditam Miraculorum Naturam obtusiori cæcutientis* Rationis *Acie perlustrant. Cum reliquis enim omnibus tunc existimavi quòd Effectus, qui sancitas Naturæ Leges superant, Ingenii quoque Captum excedunt. Cum tamen deinde mecum diutiùs perpenderim, quòd omnes Corporum & Spirituum Effectus, tum illi, qui juxta Na-*

Naturæ, vel Motûs Leges peraguntur, tum illi, qui Naturæ conatus exaperant, ab uno eodemque Æternæ Voluntatis Decreto immediatè producuntur; mihi statim proposui per Effectuum Naturalium Cognitionem, ad Effectuum super naturam notitiam, quasi per diversos gradus, paulatim ascendere, & utrosque effectus juxta ejusdem Legis Tenorem in hoc Libro illustrare. Ut autem sub tanti Nominis Auspiciis à mordacis Censuræ aculeis, & malevolorum dicteriis incolumis evadam, Tuæ, Vir Spectatissime, Tutelæ novum hocce Tentamen committere non dubitavi. Cujus enim nomen hujus Operis fronti præfigere magis gestirem, quàm illius quem tam Prudens & Sagax Princeps suo

præficere Ærario, & Sanctioribus intereſſe Conſiliis voluit? Cujus Fama decori magis eſſe potuit & Ornamento, quàm illius, qui Tot Tantorumque Magnatum ſtirpe eſt oriundus? Cujus Præſidium ardentiùs exoptarem, quàm illius, quem tanta Literatorum Societas ad omnium vota ſemel atque iterum elegit Præſidem? Cujus denique judicio præcocem hunccе Ingenii mei Partum rudi adeo penicillo delineatum lubentiùs ſubjicerem emendandum, quàm Illius, cui Judicii in Publicis Rebus Sagacitas, cui Ingenii Perſpicacitas, cui notiſſima Cunctis Merita, tantam per totam Angliam famam, tantam in Senatu authoritatem, tantam apud Regem gratiam & favorem acquiſiverunt, quod Re-

gi

gi ipſi æquum fore viſum eſt, Te ad Supremos Reipublicæ Honores evehere, ut ſuis Rebus domi & foris tutiùs conſuleret, ut Populi votis reſponderet, & ut tua merita, collataque in Regnum Beneficia pleniùs compenſaret.

Spero, *Vir Illuſtriſſime*, quòd, etiamſi publica Regni Negotia totum Te, quaſi continuos inter fluctus, agitatum detineant, Tibi tandem, compoſitis aliquando tantis Rebus, aut ſaltem, ad relaxandum Animum, aliquandiu prætermiſſis, vacabit identidem dicatas Tibi Orbis Literarii Curas & Studia ſolito genii candore intueri, & admittere, nec non gravioribus ſubinde Curis interponere. At, ſi forte incultum hocce meum Opuſculum vi-

vidiorem Ingenii Tui perſpicaciam ſatiare minùs valeat, meminiſſe ſaltem haud dedigneris, quanto cultu & obſervantiâ hoc qualecunque Munuſculum offert, dicatque,

Vir Nobiliſſime,

Tibi

Devotiſſimus,

Bernardus Connor.

EPISTOLA

EPISTOLA

AD

Meritiſſimum ſuum Amicum, D. B. M.

EX

Anglico idiomate ab erudito *J. W.* Studioſ. Oxon. in Latinum converſa, & Præfationis loco hic præfixa.

NOndum ex animo Tibi, Vir Literatiſſime, penitùs excidiſſe reor nuperum iſthoc Colloquium, quo Tu & Ipſe de *Miraculis* diſſeruimus, & de opinione argutiiſque quorundam, qui negant ullo ſeſe pacto concipere, quibus Viribus, quove *Modo* effici poſſent. Cuncta, quæ congerunt in partes ſuas, Argumenta frigida nimis, & infirma viſa ſunt, utpote quæ

quæ hæc tantùm ſuadere voluerunt, Omnes nimirum Effectus, qui Intellectum Humanum ſuperant, vires utique ſummi Numinis ſuperare; aut ſaltem neceſſum eſſe, ad expugnandos Incredulorum animos, ut Deus non ſolùm *Miracula* coràm edat, ſed eadem etiam efficiendi *Rationem Modumque* patefaciat. Hoc ſumus palam profeſſi, Illos nempe ſtupendos Effectus, quos pro *Miraculis* jure quidem exhibent Sacræ Paginæ, aliquem ſupra ſancitas Naturæ Leges Autorem fateri, ipſamque ſummi Opificis dextram virtutemque depoſcere. Protinùs in noſtram ibant ſententiam, quippe quos hac in parte diutiùs hæſitare meritò puduit. Quamvis autem non potuerunt non perſuaſum habere iſtos hujuſmodi Effectus, quos Hiſtorici ſpectatiſſimæ graviſſimæque fidei narrant, inter *Miracula* jure cenſeri, ac præſtitutas Naturæ vires omninò reſpuere; nè tamen opinioni noſtræ facilè nimis aſſentirentur, ut ipſe mecum paulo diligentius perpenderem, utrum *Modi*, juxta quos *Miracula* Deus efficit, ſub Rationem humanam cadere poſſent, & quis mihi tandem *Modus* vero ſimillimus videretur, ſibi ut exponerem, efflagitabant.

At licèt hoc Opus non ſit Provinciæ meæ, quippe quæ quotidianos tantùm, vulgareſque Naturæ Effectus, ſeu *Medicinam*, complectitur, (quæ profectò quicquid eſt Ingenii vel Otii mihi

pror-

prorſus exhaurit, & ex quâ magis indies perſpicio, gratuſque demiror providam ſummi Numinis Curam) eorum tamen votis morem gerere cupiens, Rem totam mecum expendere, ac, quantum poſſem, enodatam dare pollicebar.

Non equidem tum primum, & hic & alibi gentium eadem hac de re Argumenta audiveram, & Opuſculum quoddam ad hanc rem dilucidandam aliquot abhinc annis inchoaveram. Sin è tenebris ſuis rudiores iſtas, neglectaſque Schedulas non elicuiſſet hæc Diſceptatio, in ſcriniis uſque meis delituiſſent, nec unquam mihi fortaſſis, aut alii cuiquam legenti tædium feciſſent. Cùm autem hoc Operis parùm conſultò in me recepe-ram, viſum eſt Chartulas illas meas incudi denuò tradere, iiſque deinde perlegendas dare, ac Tuo demum & Amicorum quorundam judicio cuncta permittere.

Rationes eas, *Hypotheſeſque*, quas ad expediendos hujuſce rei nodos excogitaveram, & ſibi tunc primum viſas eſſe profeſſi ſunt, & pleriſque pariter inauditas fore crediderunt; & quanquam pro re omni ex parte compertâ non habuerunt, hos nempe *Modos* ipſos eos eſſe juxta quos Deus effecit omnia, quotquot uſquam facta fuerint, Miracula, hoc tamen haud ægrè ſibi perſuadere viſi ſunt, poſſe nimirùm eos, qui Naturam Legeſque Motûs non penitus ignorant, ſtupendos

pendos hos Effectus aliqua saltem tenus hinc intelligere.

Cùm verò nonnullos hunc in modum Consilii mei participes feciſſim, esse scilicet in animo mihi aliquam hac de re *Dissertationem* edere, iidem obnixè rogarunt, ut saltem ipsa summatim Argumenta, quasi prælibanda, in manus Hominum darem. Illis autem hoc postulantibus ideo minùs obsequi visum est, quod nondum in eundem quæque ordinem digesseram, quo fortè tandem Prælo committerem, quodque pro libitu inserendi quicquam, aut resecandi jus me penes diutiùs esse volui. Cùm verò Tabula quædam Operis minùs consultò evulgata parum aliis, mihimet autem minimè placuit, & cùm plerique Conjecturis exinde perperam factis nescio quid sibi Monstri præfinxerunt, visum est tandem ipsam totius instituti rationem immutare, immutatæque Exemplar paucis hisce in lucem dare.

Quod itaque, Vir Egregie, molior, hoc est. Cuncta *Miracula*, quæ sacra recenset Pagina, & quæ ad Corpora, præsertim Humana, spectant, per Rationem, Medicinæque, seu Naturæ, Principia dilucidare, Intellectuique subjicere in me recipio. Contendo autem (si modò revera unquam extiterint isti Effectus, & si omnes juxta pariter, atque supra Naturæ Leges Effectus præsentem *immediatam*que summi Numinis virtutem deposcant, quod nemo sanus negaverit,) non magis arduum esse conceptu *quo Modo* infinita

nita Numinis Potentia seſe Corporibus immiſcens *Miracula* efficit, quàm *quo* repetit indies neglecta Naturæ Phænomena. Hinc mihi polliceor perſuaſos iri illos in Religione noſtrâ *Pyrrhones*, *Deiſtas*, iiſque ſaltem *Miraculis*, quæ commemorant optimæ fidei Autores, protinùs aſſenſuros, cùm non perſpicuè minus eadem fieri, quàm ſtipulam ab igne exuri, poſſe cognoverint.

Humani Corporis fabricæ totum Opus innititur, cujus ſingula ſæpè Membra Anatomicè perluſtravi, eademque porrò ope Chymiæ in Elementa ſua primaria, minutaſque Particulas ſæpè reſolvi: non minus enim Conſtructionem ejus penitiùs eum intueri oportet, qui dilucidare velit ſtupendas illas, quas præter Naturæ Leges ſubiit olim, Mutationes, quàm qui iſtas explicare aggreditur, quas ſecundum Naturæ Leges quotidiè ſubit. Ob miſeram ſuam hac in parte Ignorantiam plurimi paucis abhinc ſæculis Theologi, qui hujuſmodi Effectus ſuſceperunt explicandos, adeò craſſas pingueſque nobis *Miraculorum* Ideas effinxerunt; & ipſe nonnullos in iis, quas peragravi, regionibus vidi, qui aut quæſtu, aut inſcitia ducti, minus obſervata Phænomena, rarioreſque Naturalium Cauſarum Effectus pro Miraculis venditarunt: Hæc aut fraus aut ignorantia primam penè originem *Scepticiſmo*, *Deiſmo* vires & incrementum, dedit.

Corporis

Corporis autem Humani fabricâ hunc in modum pro fundamento positâ, variisque ejus Partibus, quantum per ipsos Sensus, Microscopia, Anatomiam, Ignem, aliáque id genus Experimenta potui, perspectis; pergo deinde diversos explicare *Modos*, secundum quos Naturalem ejus Statum præter Naturæ Leges à suprema Numinis Potentiâ mutatum olim fuisse accepimus. Cum enim pro comperto habebam è Materia solâ extructum esse Corpus Humanum, & hanc ipsam Materiam nihil aliud esse quam Particularum quarundam, quæ *Molem*, *Figuram*, & *respectivum* ad se invicem *Situm* habent, arctissimum Nexum & Unionem; omnes porrò Mutationes, quæ præter Naturæ Leges eidem quoad *Molem*, *Figuram*, *Situmve* queant accidere, Intellectui quopue subjici posse illicò mihi persuasi. Antè verò quàm reconditiora hæc Argumenta occipiam, quæ subtiliorem poscunt Indaginem, non abs re fore videtur, *Causam*, *Naturam*, *Legesque Motûs* accuratius exquirere; quippe quòd à solo Motu omnes, qui juxta Naturam, & ab ejusdem *Motûs Legum suspensione* omnes qui præter Naturam fiunt Effectus, seu *Miracula*, causas & ortus habent. *Leges* autem *Motûs* triplici *Modo* suspendi posse contendo; juxta quas *Motûs suspensas Leges* non magis arduum est ipsa *Miracula*, quàm secundum receptas ejusdem *Leges* quotidianos Naturalium Causarum Effectus, explicare.

Quam-

Quamvis autem moneo ad haſce *Motûs ſuſpenſas Leges* commodè poſſe referri omnia, quotquot unquam fuerint, *Miracula*, non eſt tamen in animo mihi cuncta *Miraculorum* genera conſiderare, ſed ea ſolùm quæ omnium hactenùs Eruditorum Ingenia maximè torſerunt. Cætera verò, quæcunque forſan occurrant, à quopiam acrioris Judicii ad aliquam *Suſpenſionis* noſtræ legem poſſint aptè referri.

Inter omnes, uti ſpes eſt, aliquando tandem conſtabit, Librum hunc noſtrum (etſi de induſtriâ memet à Sacris Literis & Religione abſtineo, utpote à Provinciâ meâ prorſùs alienis) magno uſui fore: prout Eruditi nonnulli, cautiſſimique hac in parte Theologi mihi coram fateri non dubitarunt. Non enim Cogitata hâc de re mea publici juris unquam feciſſem, niſi quorundam Amicorum hortatu juſſuque, qui Rerum Sacrarum commodo meliùs, quàm ipſe poteram, viſi ſunt providere. Hic etiam libet palam profiteri, me nihil aliud in hac *Diſſertatione* moliri, quàm ut exquiram quantum ſtupendos eos in Corporibus Effectus, qui Naturæ vires ſuperant, per Medicinæ Principia perſcrutari poſſimus, & confirmare. Hoc enim Argumentum & à Theologicis Studiis prorſus alienum eſt, nec idem, quod ſciam, ullus unquam Medicus, nedum Celeberrimus Ille, omnibuſque, & Tibi præ cæteris ex affinitate notiſſimus, *Religionis Medici* Author, attigit. Omnes, uti ſpe-

ro

ro, quotquot hunc Tractatum perlegerint, me in hoc Opusculo Religioni tantùm & Medicinæ promovendæ operam dedisse pro comperto habebunt; adeò ut abs Te, Amico simul & æquo Rerum æstimatore, hoc gratiæ duplici nomine mihimet ausim polliceri, Te nempe vindicem fore

Tui

Lond. Octob. 22.
Anno æræ salutis,
1696.

Cultoris

Humilimi,

B. Connor.

Evangelium

Evangelium Medici:
Seu
Medicina Myſtica,
DE
Suſpenſis Naturæ Legibus,
Sive
De Miraculis,
Reliquiſq; ἐν τοῖς Βιβλίοις memoratis, quæ Medicæ indagini ſubjici poſſunt.

Artic. I.

De ſtatu Corporis, præcipue Organici, ſecundum naturam.

Artic. 1. Scopus Operis.

IN primo hujus Operis veſtibulo neceſſe viſum eſt obſervare, quod uti ſupremus Rerum Opifex duas creare dignatus eſt ſubſtantias, *Materiam* nempe

Artic. 1. Duæ naturæ leges, leges motus & morum.

& *Spiritum*, sic duas sancire voluit in Natura *Leges*, quibus effectus earundem peragantur, *Leges* nempe *Motus*, quibus corporum effectus producuntur, & *Leges Morum*, quibus animi affectus & munia reguntur. Hæ autem duæ *Leges*, nullam inter se affinitatem, nullum commercium, aut mutuam à se habent dependentiam; quia non solum diversis, sed etiam plane oppositis rebus dicatæ sunt. Medicorum est *naturam corporum* atq; *leges motus* illustrare, & *Morum Legibus* obtemperare tantum; vel [a] iis *Legibus* quæ nobis à natura sub *rationis* nomine insitæ sunt, vel [b] iis quæ cœlitus nobis ipsis sunt traditæ, vel per [c] alios nobis inde patefactæ: Divinarum vero rerum Interpretes, non tantum *Morum Legibus* obsequi ipsi, sed etiam easdem aliis [d] instillare, & palam promulgare debent. Quoniam autem

[*a, b, c, & reliquæ intermixtæ literæ quæ ad marginem referri deberent, ad notas fini libri appensas referuntur.*]

autem ſancita jam tum [e] *Novæ*, *Artic.* 1. tum [f] *Veteris Legis*, pro regendis moribus decreta, multis confirmata ſunt, & quaſi ſigillata [g] *miraculis*; & quoniam hæcce *Miracula* in ſolis fere corporibus producta ſunt, & in humano præcipue corpore tranſacta, congruum mihi viſum eſt, juxta *Motus leges*, & juxta *Medicinæ principia*, Miraculorum naturam inveſtigare, ut non tantum veritas Legum Morum atq; æquitas, ſed etiam provida ſummi *Legiſlatoris* majeſtas eluceſcat. Ut autem res tota clarius in lucem prodeat, diverſos Corporis Humani ſtatus, & motus ipſius naturam prius explorare neceſſum erit.

De Humano igitur Corpore ſupra naturæ ſuæ terminos elato præcipue tractaturus, haud abs re fore exiſtimavi, quidpiam de genuina *Corporis*, præcipue *Organici*, indole obiter prælibare; ut

Artic. 1. clarius pateant ea quæ de *miraculoſo* ipſius *Statu* dicturus ſum. Uti enim neceſſum eſt, inſitos *Corporum* affectus & proprietates dignoſcere, ut proprios & naturales ipſorum effectus concipiamus & explicemus, ſic quoq; ut ſupernaturales *Corporum* ſtatus elucidemus, *Corporum* ipſorum natura, quæ utriuſq; ſtatus eſt fundamentum, prius erit inveſtiganda.

Etiamſi dubitare nullatenus liceat de vera multarum [h] Rerum, à *corporibus* natura penitus diſcrepantium, exiſtentia; nihil tamen perſpicua concipimus mente, præter *corpora* ipſa, ſeu *materiam*. Nihil autem per *materiam* exprimimus, niſi ſubſtantiam in omnes dimenſiones vere extenſam, quæ varias habet partes ſibi applicatas, & extra ſe poſitas; quæ partes, in minores adhuc particulas, & hæ adhuc in

Natura materiæ.

in minores ſine fine dividi poſſunt. Materiei igitur cujuſlibet particulæ in eo conveniunt, quod omnes longæ ſint, latæ, & profundæ; diſcrepant tamen in eo, quod hæ diverſa *mole*, illæ peculiari *figurâ*, aliæ citatiori *motu* ſint donatæ; & triplici hocce diſcrimine innumera illa tam fluida quam ſolida corpora efformant, ex quibus tota mundi machina compingitur. Unaquæq; autem materiæ particula ita in ſe intime ſolida eſt, ita ſpatium, in quo continetur, mole ſua, etſi exiguâ, vere replet, ut nullum prorſus aliud corpus in eodem ſimul ſpatio admittere, nec aliud corpus ſolidum ipſa inire, aut penetrare valeat: Unde omnes corporum, & Orbis totius partes contigua quadam vicinia ſibi tantum ſuccedunt, & ſic ſibi appoſitæ in immenſam ſeriem extra ingenii aciem protenduntur.

Artic. 1.

Materiæ ſpecies.

Materiaeſt ſolida, unde impenetrabilis.

Artic. 1. Tota mundi *materia* in duas *Corporum* ſpecies formata eſt, *Organica* nempe, & *Inorganica*. *Inorganica Corpora ſunt ea quæ moleculis* ſeu integrantibus partibus, nulla textura aut ſtructura diverſis, ſed *homogeneis, & ſibi ubiq; ſimilibus conſtant.* Hujuſmodi Corpora maximam mundi partem conſtituunt; qualia ſunt, Stellæ, Cœli, Planetæ, Aer, Aqua, Terra, Mineralia omnia, Lapides, Sanguis, omnes Humores & Liquores: Omnis enim portio aeris, aquæ, lapidis, ſanguinis, & reliquorum Corporum inorganicorum, eandem habet texturam & indolem, cum tota maſſa aerea, aquea, lapidea, ſanguinea, & totius maſſæ nomine inſignitur.

Quid corpus inorganicum.

Quid Corpus Organicum.

Corpora vero organica ſunt ea, quæ multis diverſæ fabricæ organis totidem quaſi machinulis efformantur, *quæ*, inquam, *conſtantem & peculiarem habent diverſarum*

verſarum partium ſitum, & diſſimilem cujuſq; partis ſtructuram & uſum. Hujuſmodi ſunt Vegetantia & Animantia omnia: Quælibet enim Planta multis partibus ſitu, textura, & uſu diſcrepantibus potitur. Alia nempe Arboris pars vocatur radix, alia truncus, medulla alia, alia folia; quibus vegetatio fruticis promovetur. Animantia quoq; omnia multiplici Organorum numero & ſerie, cerebro nempe, corde, pulmonibus, ſtomacho, trunco, artubus, variiſq; id genus partibus gaudent, quibus vitales & animales motus peraguntur. Artic. 1.

Hic autem de *occulto* Corporis Humani *ſtatu* tractaturus, non de cœlis, aere, lapidibus, aut aliis mineralibus, non de terra, aqua, aut aliis hujuſmodi *inorganicis* corporibus agam, ſed de iis tantum quæ numeroſo organorum apparatu inſtructa ſunt, uti

Artic. 1. Animantia omnia. Præ cæteris autem animantibus de Corpore Humano, mirabili Medicinæ objecto, hic præcipue nobis ſermo eſt inſtituendus. Hic autem Corpus noſtrum non quatenus intra naturæ ſuæ gyrum comprehenditur, nec quatenus Medicinæ contemplandum pro conſervanda aut reſtauranda valetudine ſubjicitur, ſed quatenus ſupra nativum ſtatum elevari poteſt, hic nobis præcipue tractandum eſt.

Inveſtigandum nempe quot & quibus modis genuinus ipſius ſtatus divinitus mutari poteſt: Omnes enim qui hactenus de Corpore humano ſcripſerunt Medici, alii ſtatum ipſius ſecundum naturam, ſeu ſanum; alii ſtatum præter naturam, ſeu morboſum, perquam accurate illuſtrarunt; nulli autem hucuſq; ſtatum ipſius ſuper naturam ſeu miraculoſum,

Tres corporis humani ſtatus.

ſum, perpenderunt. Quare novum atq; arduum nobis tentandum eſt iter, & extra ſolitum Medicinæ ſtadium nonnihil excurrendum eſt. Cum enim affirment omnes, quod præter ſanum & morboſum Corporis noſtri ſtatum, varii fuerint ſtatus ipſius ſuper naturam, & cum nemo hactenus hoſce ſtatus juxta Medicinæ principia illuſtrare tentaverit, operæ pretium mihi viſum eſt, eoſdem, quanta poſſem ſolertia, ad rationis normam reducere; ut illi, qui de hujuſmodi miraculis dubitarunt, eadem concipiant; & illi qui eadem admiſerunt, ratione demum illuſtrata, intenſiori & vividiori fide credant. Ne autem in inſolita hacce & quaſi cœleſti indagine mens noſtra per devia paſſim ſine duce divagetur, *Naturæ* veſtigiis inſiſtendum eſt. Etiamſi enim in illuſtrandis *miraculis* naturæ leges exce- *Artic.* 1.

Artic. 1. excedere neceſſum ſit, ab illis tamen recedere non licet; & etiamſi Corporis Humani ſtatus ſuper naturam juxta ſtatutas *motus* leges explicare non valeamus, in illis tamen explicandis inſitos corporum affectus & phænomena perpendere oportebit. Quod ut rite peragamus, naturalis Corporis Humani fabrica, motus, & munia prius erunt obiter prælibanda.

ARTIC.

ARTIC. II.

De ſtatu Corporis Humani ſecundum Naturam.

HOmo totus ex triplici coaleſcit ſubſtantia, [a] *Spiritu*, *Corpore*, & *Anima*. Spiritus eſt pars hominis *cogitans*, quæ vulgo anima rationalis nuncupari ſolet, etſi nullum animæ miniſterium vere exerceat, ut infra patebit. Anima ſunt fluida corporis, *Sanguis* nempe ac *Spiritus animales*. Corpus vero ipſum eſt mira illa ac concatenata partium ſolidarum ſeu organorum ſeries & fabrica, quæ *Spiritus* & animæ fulcrum eſt & domicilium. Spiritus, rationis judex, cum libero agat arbitrio, animæ, quæ neceſſitate quadam operari cogitur, munia non obit, ſed *ſenſus*

Tres hominis partes.

Spiritus non eſt anima.

Artic. 2. Animæ natura & officium.

ſus duntaxat eſt author, & motus voluntarii arbiter. Anima vero, ſeu humores & liquor nervorum, vitam corporis conſervant, involuntarios nempe cordis & reſpirationis motus ſuo motu producunt. Quibus motibus ceſſantibus, vita corporis extinguitur, moxque recedente ab exanimi cadavere ſpiritu cogitante, hominis natura diſſolvitur. Hic autem de parte hominis cogitante, quæ ſuam ipſius cogitationem & captum ſuperat, & quæ ſenſuum aciem fugit, agere non fert animus, ſed de corpore tantum & anima, quæ rationis non ſolum, verum etiam ſenſuum ſcrutinio magis obvia pateſcunt.

Corporis humani duæ partes.

Duæ in Humano Corpore obſervari poſſunt partes, *integrantes* nempe, & *elementares*. Partes integrantes ſeu organicæ, ſunt conſpicuæ, aut ſaltem ſenſilis magni-

magnitudinis, uti cor, hepar, manus, pedes; & Anatomiæ ope ſtructura ipſarum detegitur. Particulæ vero elementares, ſeu *prima principia*, ſunt exiliſſimæ & inſenſiles atomi, ex quibus invicem conjunctis, & in debitum ſitum, texturam, & ſeriem diſpoſitis, partes *integrantes* conſtruuntur; hujuſmodi Elementa non cultri acie, ſed ignis tantum Chymici ope extrahuntur. Atomi autem nomine hic nihil aliud intelligi velim, niſi minimam corporis alicujus particulam ab aliis particulis vere diviſam, & in ſe ſine fine diviſilem. *Artic.* 2.

Si igitur minutiſſima corporis noſtri Principia juxta *Chymiæ* ſcrutinium perpendamus, totum corpus in quatuor materiæ ſpecies, in certam nempe particularum *Terræ* elementaris, *Aquæ*, *Salis*, & *Sulphuris*, proportionem reſolvetur. Quæ particulæ Partes Elementares.

Artic. 2. culæ variis modis, & in diverſa quantitate ſibi appoſitæ, moleculas diſcrepantis indolis & texturæ efformant. Et hæ moleculæ ſtrictius aut laxius inter ſe aſſociatæ, partes corporis alias fluidas, uti humores; alias ſolidas, uti carnem & oſſa, conſtituunt. *Molecula eſt quævis vel minima mixti alicujus corporis portio, quæ ex quatuor primis principiis coaleſcit.* Sic omnis portio carnis vel ſanguinis, ex terra, aqua, ſale, & ſulphure, conſtat: Ut autem hæ moleculæ ex atomis elementaribus conſtantes ſolidas partes efforment, in tenuiſſima duplicis generis ſtamina abeunt, vaſcula nempe, & vaſculares fibras. Vaſcula ſunt venæ, arteriæ, nervi, lymphæductus, & vaſa glandularum excretoria. Ex his autem ſolis vaſis non coaleſcit totum corpus, ut plurimi voluerunt; ſed & adſunt præterea innumera

Partes Organicæ.

Textura corporis humani.

innumera filamenta cava, ſeu fibræ vaſculares gracillimæ, quæ prout arctiori vel laxiori nexu ſtringuntur, partes alias aliis ſolidiores conſtituent; quemadmodum ſunt oſſa, cartilagines, ligamenta, membranæ, tendines, muſculi, & glandulæ; & hæ fibræ in magna quantitate ſibi ſuperpoſitæ multa ſtrata, & quaſi lamellas filamentoſas efformant, quæ indies poſt ortum ab appellente & alente ſanguine in longum & latum turgentes, non vero in numero creſcentes, eximiam tandem corporis humani molem efformant. *Artic.* 2.

Corpus Humanum in duas adhuc alias partes, ſolidas nempe & fluidas, ſeu humores, dividendum eſt: Solidas partes jam recenſuimus. Fluidæ partes ſunt *ſanguis, lympha, ſpiritus animales, ſaliva, mucus narium, fermentum ventriculi & inteſtinorum,* Partes fluidæ & organicæ.

Artic. 2. *rum, bilis, ſuccus pancreaticus, adeps, humores oculorum, lachrymæ, ſemen virile, ovi muliebris latex lymphaticus, humor pericardii, menſtrua, urina, & ſudor.* Omnes autem hi humores præter urinam, menſes, & ſudorem, peculiarem habent uſum in corpore noſtro. Urina vero, menſtrua, ſudor, & fæces, excrementa ſunt foras amandanda. Omnes humores à maſſa ſanguinea tanquam totidem à communi parente fluvio germani rivuli derivantur.

Tres motus ſanguinis.

Maſſa hæc ſanguinis triplici motu, eoque perenni, agitatur, fluidi nempe, fermentationis, & circulationis. Tribus hiſce motibus jugiter attenuatur, & principia ejuſdem in tumultuoſo hocce conflictu abſumptis angulis atteruntur; unde indito impetu, & quaſi œſtro percita evolant & diſſipantur; quare perenni egent reparatione, ut exhalantium

um particularum jactura ab ingeſtis alimentis reſarciatur. Plurima igitur diverſæ indolis pabula ab animantium & plantarum familiis deprompta deglutiuntur. Hæc alimenta dentibus attrita, & à lingua cum ſaliva ſubacta à faucibus per gulam in ventriculum detruduntur; ibidemq; partim à propriis principiis ſalinis, partim à fermento ſtomachi lymphatico, partim ab ambientium viſcerum calore, partim à jugi diaphragmatis & muſculorum abdominis motu compreſſa & attrita digeruntur, ſeu per quaſdam horas diſſolvuntur, donec in fluidum quoddam liquamen, quod *Chymus* vocatur, convertuntur. Hicce Chymus per pylorum à periſtaltico ventriculi motu, & ab impulſu diaphragmatis in inteſtina detruditur, in quibus accedente bilioſo & pancreatico ſucco, necnon occur-

Artic. 2.

Digeſtio & Chylus.

Artic. 2. currente fermento à glandulis Peyeri inteſtinalibus eructato ulterius eliquatur & comminuitur. Quare tenuior ipſius & fluidior portio, relictis pone fæcibus per podicem excernendis, à ſitientibus vaſorum lacteorum oſtiolis in cavitatem inteſtinorum hiantibus, ſub *Chyli* nomine, conſiſtentia, & colore albicante lac referens, abſorbetur. Hinc Chylus per meſentericas Aſellii glandulas ad Pecqueti receptaculum cum affluente lympha miſcendus & ulterius diluendus vehitur. Illinc per ductum Thoracicum à rene ſiniſtro ad jugulum uſq; ſupra dorſi vertebras porrectum in ſubclaviam venam ſiniſtram exoneratur. Iſtinc declivi tramite per venam cavam ad cordis ventriculum dextrum tendit, & tanquam rivulus cum toto maſſæ ſanguineæ flumine à toto corpore huc confluente commiſcetur; ubi cum

Chyli proceſſus.

Sanguificatio.

cum eodem ſubactus, per totum corpus & per exiliſſimos & anfractuoſos partium canaliculos jugiter circulatur ; ab inſpirato aere rarefactus, inteſtina principiorum turba fermenteſcit, & cruoris tandem naturam aſſumit. Sanguis ſic à ſanguine elaboratus & confectus, perenni circuitu à corde, tanquam à machina hydraulica ad omnes & ſingulas corporis partes per arterias propellitur,& à corporis partibus per venas ad cor denuo revertitur, hinc iterum in orbem confeſtim agitandus. *Artic.* 2.

Hujus ſanguinis triplex eſt uſus ; præcipuus ut calore ſuo & variis motibus vitam conſervet ; tota enim corporis noſtri vita in ſolo ſanguine ſita eſt : alter ut ad omnes corporis partes delatus eaſdem nutriat : tertius demum, ut in variis corporis glanduloſis partibus diverſos humores mul- Uſus Sanguinis.

Artic. 2. tiplici uſui dicatos deponat. Quicquid aliquem humorem à ſanguine ſecernit glandulæ, filtri, coli, vel cribri nomine ſolet appellari. Hujuſmodi glandulas ſeu colatoria per totum corporis noſtri habitum, per internos ejuſdem receſſus, & inter muſculeas carnes, paſſim diſſeminatas reperimus, ut in diſſitis & diverſis hiſce locis varia fluida ab appellente ſanguine tanquam ab inexhauſto fonte colentur.

Totus igitur purpurei laticis torrens à dextro cordis ventriculo per arteriam pneumonicam ad pulmones propellitur, ibidemq; à ſubeunte & commixto aere rarefactus, & coccineo colore tinctus, ad lævum cordis ventriculum redit; inde mox per aortam ad totum corpus emiſſus protruditur. Ad cerebrum evectus animales ſpiritus, motum & ſenſum corporis partibus largituros in glanduloſum

Circuitus Sanguinis.

loſum cerebri corticem, & illinc in nerveos tubulos deponit. Ad lymphaticas glandulas appellens, limpidum, pellucidum, balſamicum quendam & coagulari aptum liquorem exonerat, qui *lympha* dicitur, & in propriis lymphæductibus ad cor & ſanguinem uti flumina in mare à quo ſcaturiunt, revertitur. Per glandulas lachrymales lymphaticum quoq; humorem in oculum, ut irrigatus facilius moveatur, expuit. Per glandulas *Membranæ pituitariæ* muco naſum oblinit, ne à pertranſeunte reſpirationis aere exiccatus areſcat. Copioſam ſalivam in buccas diluendis cibis & lubricandis faucibus dicatam mandat. Per glandulas Stomachi, inteſtinorum, & pancreatis lymphaticum quoque ſuccum digerendis dapibus deſtinatum largitur. Lachrymæ, humor narium, ſaliva, fermentum ventri-

Artic. 2.

Secretio Animalis.

Artic. 2. culi, ſuccus pancreaticus, fermentum inteſtinorum, imo humor pericardii, ejuſdem omnino indolis ſunt cum lympha, & non niſi nomine tantum tenus ab ipſa diſcrepant. Idem ſanguis ad jecur properans ſuccum bilioſum per acinoſas ejuſdem glandulas ad duodenum inteſtinum ſub *fellis* nomine tranſmittit. In renibus copioſum à ſanguine ſerum ſecernitur, ne cruoris principia à luxuriante phlegmate nimis diluantur, aut ne diſſoluta nimis tumultuoſo fermentationis conflictui inepta reddantur. In laxa & flacceſcente lienis ſubſtantia motus ſanguinis refrænatur, ne citatiori raptatus curſu citius quam par eſt circulum percurrat. In glandulis cutis milliaribus per totum corporis ambitum ſitis, ſudor & tranſpirationis materia ab affluente ſanguine ſeparatur. In teſtibus filtratur ſperma-

ſpermaticus ſuccus, quod ſemen perperam (ut infra patebit) vocitari ſolet, ut non tantum hominis ſpecies propagetur, ſed etiam ut robur corpori accerſatur, uti vox eunuchorum gracilis, & languidæ eorundem vires ſatis demonſtrant. Sicque ſanguine ad omnia corporis colatoria juxta circuitus leges jugiter appellente *Secretio animalis* peragitur. *Artic.* 2.

Sanguis porro ad muſculorum fibras accedens, & eorundem tubulos ſubiens, necnon cum occurrentibus ibidem ſpiritibus animalibus per appenſos nervos affluentibus præter modum rarefactus, vel, ut aiunt, explosus, eaſdem fibras dilatat, & dilatando abbreviat; & hoc modo motus producitur muſcularis. Si muſculi ſic contracti muſculos habeant antagoniſtas ſeu oppoſitos, motus erit voluntatis arbitrio & nutui animæ ſubjectus; ſi Muſcularis motus.

Artic. 2. vero muſculi nullis æquilibrentur antagoniſtis, uti cor, muſculi reſpirationis, & fibræ muſculares œſophagi, ventriculi, & inteſtinorum, motu convellentur involuntario & perenni, qui ex arbitrio animæ neque accelerari, neque retardari, multo minus ſupprimi poterit.

Structura Corporis humani.

Tota igitur humani corporis machina ex plurimis organis, ſeu partibus integrantibus textura diverſis compingitur. Quodlibet organum ex certo & determinato *fibrarum vaſcularium* numero conſtat. Quælibet fibra ex exiliſſimis & viſum fugientibus terreis, aqueis, ſalinis, & ſulphureis diverſæ figuræ particulis, tanquam ex totidem *elementis*, in miras formas, multiplices machinulas, & elateres abeuntibus conſtat. Omnes hæ partes ſolidæ perluente ſanguine, aliiſque fluidis irrigantur. Nativus itaque corporis

corporis humani ſtatus eſt, ut ex ſolidis & fluidis partibus mutuo quodam & officioſo miniſterio ſibi invicem ſubſervientibus, efformetur. Solidæ enim partes ſitu, textura, & uſu diſcrepantes fluidas partes ſeu humores continent, movent, depurant, digerunt, exaltant, fæcibus expurgant, variiſque uſibus idoneos reddunt. Humores viciſſem perenni circuitu citati & effervescentia partes ſolidas alunt, alimento ipſi reſtaurantur; in diverſis corporis colis utiles & fæculentos ſuccos deponunt, naturales cordis & reſpirationis motus vitam noſtram conſtituentes producunt, & omnia reliqua partium ſolidiorum munia ſuo appulſu & influxu moliuntur, & peragunt. *Artic.* 2. Quid ſanitas.

Cæterum, corpus noſtrum non tantum ex ſolidis & fluidis partibus conſtituitur, ſed etiam ex accerſitis indies ab eduliis novarum Diverſi Corporis Humani affectus.

Artic. 2. rum particularum ſtratulis & aggerie, ad eximiam tandem, præfixam tamen, magnitudinem extumeſcit. Progreſſivis aliiſque voluntariis motibus mentis imperio ſubjectis libere movetur. Quinque ſenſuum beneficio externarum rerum imagines & affectus animo per nervos conducit. Internos quoque animi conceptus, linguæ vocem & loquelam modulantis miniſterio, exprimit. Omnes ſuas à natura præſcriptas partes ita ſibi ſemper continuas habet, ut non tantum in unico ſemper reperiatur loco, ſed etiam omnia alia corpora à loco in quo continetur removeat. Quoad ipſius geneſim, maris & fœminæ conjugio generatur. Poſt ortum, animantium & plantarum ſubſtantia paſtum ad præfixum roboris & molis faſtigium paulatim evehitur, donec poſt elapſos plurimos annorum orbes, ſi non morbis

morbis ſaltem ſponte ſua, laxata tandem & enervata partium textura, præ vappeſcente ſenecta extinguitur. Sed de his omnibus intra quoſdam annos fuſius agam in duobus Tractatibus quos publici juris facturus ſum, unum *De Principiis Medicinæ & Fermentatione*, alterum *De OEconomia Animali*, illum Chymicis, hunc Anatomicis experimentis illuſtratum. *Artic.* 2.

ARTIC.

ARTIC. III.

De Statu Corporis Humani præter Naturam.

Artic. 3. UT Corporis humani ſtatum ſuper naturam rite perpendamus, neceſſe eſt ut non tantum ſtatum ipſius ſanum, ſed etiam morboſum obiter illuſtremus, ut ad miraculorum naturam, cauſas, & effectus tanquam ad inſtituti noſtri ſcopum & metam præſtrato quaſi per diverſos gradus itinere paulatim tandem accedamus. Corporis noſtri ſtatus ſecundum naturam, uti jam innuimus, eſt debita illa partium ſolidiorum & fluidiorum diſpoſitio, qua per mutuum eorundem influxum, & concurſum omnia corporis & animi munia rite peraguntur. Corporis autem ſtatus præter

Quid ſanitas.

Quid morbus.

præter naturam ſeu æger, eſt de- *Artic.* 3.
pravata aut perturbata earun-
dem partium diſpoſitio, qua om-
nia vel aliqua corporis ſeorſim,
aut animi, vel utriuſque ſimul
munia læduntur, vel quædam
abolentur. Alii enim morbi u-
ſum tantum partium lædunt, uti
ophthalmia, podagra: alii uſum
earum penitus diruunt, uti *gutta*
ſerena, *ſurditas*, *paralyſis*. Qui- Sedes
dam morbi totum corpus affici- morbo-
unt, uti *febres*, *apoplexia*, *epilep-* rum.
ſia, *convulſio*. Quidam corporis
tantum partem lædunt, ut Aſth-
ma, colicus dolor, podagra, hy-
drops abdominis, gonorrhœa.
Quidam corpus tantum affligunt,
uti paralyſis: alii animam tur-
bant, uti delirium, melancholia,
inſomnia. Alii denique corpus
& animam cruciant, uti mania,
phrenitis, ſoporoſi & hyſterici af-
fectus, dolores omnes, & tor-
mina.

Pro-

Artic. 3. Prolixum nimis hic foret, & procul ab inſtituto remotum pleniorem morborum hiſtoriam tradere, quæ ſola in ingenti volumine vix contineri poſſet. Ne tamen res penitus intacta prætermittatur, morborum omnium ſedem & cauſas contractiori obiter penicillo delineare licebit.

Tres morborum Claſſes. Morbi omnes ad tres claſſes reduci poſſunt, morbos nempe partium *ſolidarum*, morbos *fluidarum*, & morbos *utrarumque partium*.

Morbi Chirurgici. Partes ſolidæ, oſſa nempe & carnes, quinque tantum modis lædi poſſunt. Vel enim tumore præter modum turgent, vel vulnere inciduntur, vel ulcere aut carie corroduntur, vel a loco removentur, uti in herniis, prolapſu uteri, ani, & oſſium diſlocationibus; vel à contuſione aut fractura diſſolvuntur. Hujuſmodi partium ſolidarum ſeu organorum morbi, etiamſi medicorum

dicorum digni ſint conſilio, Chirurgorum utplurimum curæ medendi relinquuntur. *Artic.* 3.

Partium vero fluidarum morbi, qui perſpicaci medicorum judicio curari debent, alii in maſſa ſanguinea ſiti ſunt; alii in ſpiritibus animalibus hoſpitium tenent. Hoſpites ſanguinis affectus ad duas ſpecies reduci poſſunt: vel ad eos qui cruoris maſſam nimis inſpiſſant, ſeu quod idem eſt, ad eos qui motum ipſius tum fermentationis, tum circuitus retardant; & ad eos qui eandem nimis attenuant & diſſolvunt, ac utrumque hunc motum nimis accelerant. Longe plures ſunt morbi in quibus ſanguis craſſitie quadam nimis lenteſcit, quam in quibus ad citatiorem quam par eſt motum ſtimulatur. Ad hanc enim ultimam claſſem ſolæ Febres aut febriles affectus reduci poſſunt. Sub priori vero ordine reliqui

Morbi ſanguinis.

Artic. 3. liqui fere omnes maſſæ ſanguineæ affectus collocari poſſunt. In ſtatu ſanguinis ſpiſſo principia ejuſdem *ſalina* & *ſulphurea* fixa ſunt & craſſa; moleculæ ipſius grandiores ſunt, multo *tartaro* & *ſale acido* fixo aggravatæ; unde torpido quodam & quaſi teſtudineo greſſu circulatur: Et ſic in anguſtis partium canaliculis, & præcipue in tortuoſis glandularum anfractibus, præ lentore nonnunquam retinetur & ſiſtit. Itaq; in curſu ſic impeditus ſanguis, obſtructiones, inflammationes, ſcirrhos, ſarcomata, verrucas, puſtulas, œdemata, impetigines, varioſq; alios tumores, & infarctus tum in viſceribus, tum in habitu corporis juxta partium debilitatem, & peculiarem ipſius intemperiem producet; Corporis atq; animæ munia torpore quodam illaqueata retardabit, & corpus ad exercitium minus agile red-

Sanguis ſpiſſus.

reddet. Hinc ſomnolenti, hebetes, melancholici, hypochondriaci. *Artic.* 3.

Si ſanguis hicce ſpiſſus ſale acido luxuriante nimis ſit aliunde aculeatus, non tantum ſegmiori circuitu agitabitur & inteſtino motu, ſed etiam ſpiculis ſuis ſalinis hinc inde partium texturam dilaniabit, & in ulcus eliquabit, uti in *Phthiſicis, Scrophuloſis, Scorbuticis, Venereis affectibus, in gangrena, carie, carbone, cancro*, aliiſque tumoribus erodentibus, juxta varios ſalſedinis & acrimoniæ gradus videre eſt; in quibus ſanguis ſalinis hujuſmodi aculeis totus echinatus, non tantum molliorum carnium texturam ſtrigilis inſtar paulatim dilacerat, ſed etiam ſolidiorum oſſium fibroſas laminas altius erodit. Salini iidem cuſpides nunc *cephalalgiam*, nunc *cardialgiam*, *colicum* nunc *dolorem*, nunc *nephriticum*, *arthriticum*, Sanguis ſalsus.

Dolores unde.

Artic. 3. *ticum, rheumaticum,* nunc *pleuriticum,* varioſque id genus atroces dolores & cruciatus aciculârum inſtar ſtimulando excitant, corpuſque nonnunquam, ſubſtantiam ipſius abradendo, furtim emaciant. Hujuſmodi autem morbi in partibus ſimul fluidis & ſolidis hoſpitantur.

Morbi ſpirituum.

Qui in ſpiritibus animalibus habitant morbi, alii pariter à ſuppreſſo aut retardato eorundem motu, vel à diminuta copia; alii à devio & effero eorum orgaſmo proveniunt. Ad primam claſſem reducuntur *Catalepſis, Apoplexia, Coma ſomnolentum, Carus, Veternus, Paralyſis, Stupor, Tremor, Laſſitudo, Debilitas, Timor.* Ad ultimum vero ordinem redeunt *Mania, Phrenitis, Delirium, Fatuitas, Melancholia, Vertigo, Convulſio, Motus Convulſivi, Epilepſia,* Hyſterici affectus, *Horror, Rigor, Ira, Dolor.* Uti omnes

nes ſanguinis morbi à cauſis exter- *Artic.* 3.
nis, nempe vel à *nimio cibo aut potu*, vel à *motu præpoſtero* aut *diuturniori quiete*, vel à *ſomno* aut *vigiliis* immoderatis, vel ab aere inſalubri, vel à retentione excrementorum, aut excretione retinendorum, vel denique ab animi pathematis proveniunt; ſic quoque omnes fere *ſpirituum* affectus aut defectus, præter *iram* & *timorem*, à ſanguinis intemperie, tanquam à cauſa continente, utplurimum procedunt. His autem diutius immorari foret potius praxis medicæ fundamentis explicandis inſiſtere, quam propoſiti noſtri ſcopum illuſtrare. Quare relicta hac trita *ſanitatis* & *morborum* indagine, per abruptam & inſolitam viam ad ſtatum Corporis Humani ſuper naturam elati curſum dirigamus.

ARTIC. IV.

De ſtatu Corporis Humani ſuper naturam.

Artic. 4. PRæmiſſo Corporis Humani ſano & morboſo ſtatu, nunc demum exploremus quot & quibus modis idem ſtatus ſuper naturam elevatus eſſe ſupponitur. Nihil enim impedit quominus multa animo concipiamus, quæ ſenſibus percipi non poſſunt, quando ea quæ ſenſibus objiciuntur cum iis quæ ſenſuum aciem fugiunt æquo comparantur judicio. Quidni igitur perpendamus utrum *miracula* quæ circa corpus humanum nobis traduntur, cum corporis humani fabrica & cum ratione conciliari poſſent? Cum enim corpus humanum totum ex materie conflatum

Status ſupernaturalis corporis.

tum ſit, & cum tota hæcce ma- *Artic.* 4.
teria ex innumeris particulis à ſe vere diviſis & diverſa mole, ſitu, & figura donatis exurgat; ſtatus ipſius mutari non poteſt aut conſervari ſuper naturam, quin varietur, aut conſervetur moles, ſitus, & figura particularum ejuſdem. Mihi igitur hic ſtatui juxta *Medicinæ fundamenta* indagare, utrum omnes *modi* quibus corporis humani ſtatus, ſeu partium & particularum ejuſdem moles, ſitus, aut figura mutata eſſe ſuper naturam, aut ſupra naturam conſervata eſſe creduntur, ad *rationis normam* & ad quoddam veluti *Syſtema* redigi poſſent. Quare perpenſis primum *motus* natura & legibus, nec non triplici *motus ſuſpenſione*, ſequentia, & plurima alia ſtupenda circa corpus humanum *phænomena*, quæ *miracula* quoq; eſſe fatebor, explicare aggrediar.

Artic. 4. Quomodo nempe concipi poteſt quod Corpus humanum ardente igne cinctum non comburatur? Quomodo per mare aut ſuper undas ambulare poterit, nec immergatur? Quomodo ſine alimentis diutiſſime, imo in perpetuum vivere poteſt? Quomodo generari poteſt ex fœmina ſine mare? Quomodo formari poteſt ſine mare & fœmina? Quomodo recens extinctum, imo & ante plura ſæcula in pulverem jamdudum redactum ad vitam revocari poteſt? Quot modis multiplicari non poteſt ipſius præſentia? Ut itaque hæc omnia clarius eluceſcant, de ſingulis ſeorſim paulo fuſius agendum eſt.

Advertere obiter liceat quod longe alia eſt corporis humani cum tota ſua mole ſpectati natura, ſeu ſtatus, & alia atomorum exilium ex quibus tota ipſius moles coaleſcit. Natura enim corporis

poris humani eſt ut omnes ipſius partes & particulæ in debita ſerie, ordine, poſitura, & ſtructura ſimul cohæreant. Natura vero particularum exiguarum non eſt ut ita in organicam texturam ſint diſpoſitæ, ad omnem enim ſitum & texturam perinde ſe habent; ſed ut extenſa quadam mole, & figura donentur; quibus nullatenus ſpoliari poſſunt. Nulla enim materia, niſi forte poſſet in nihilum redigi, poteſt unquam eſſe ſine aliqua figura & magnitudine. Quare minutiſſimorum elementorum natura everti nunquam poteſt; poteſt tamen dirui corporis humani ſtatus. Partes enim ipſius diſſolvi poſſunt, diſſolutæ poſſunt ulterius dividi, & comminui; poſſunt citatiori motu agitari, vel omni motu deſtitui: Particulæ ipſius proprias figuras exuere, & novas induere poſſunt. Brevi,

Artic. 4. Diſcrimen inter mixtum & mixti particulas.

Artic. 4. miris & variis modis mutari poteſt corporis humani œconomia; genuinus vero particularum ipſius ſtatus mutari maxime, vel everti penitus nunquam poteſt.

Supremus Rerum Opifex, qui ſolus eſt unica & immediata effectuum omnium cauſa, etiamſi juxta *motus leges*, quas ipſe ſancivit, omnes *naturæ* effectus hactenus utplurimum produxerit, poterit tamen pro arbitrio, vel eaſdem *leges* abolere penitus, vel ſuſpendere aliquamdiu, prout ipſi libitum fuerit; & ſuſpenſis hujuſmodi *legibus*, eoſdem effectus, vel novos creare poterit. Qui effectus ſic creati, quoniam ſupra ſolitum *naturæ* curſum producuntur, *Miracula* rite dicuntur. Sed hæc *miracula* æque facile concipi poterunt mente, & explicari ratione, ac illi effectus qui juxta ſancitas naturæ & motus leges produci paſſim ſolent; quia uterque

Effectus naturales vere ſuper naturales ſunt, & vice verſa.

uterque effectus, & ille qui legi eſt conformis, & alter qui ſuſpenſa lege producitur, ab æquali ipſius voluntate, & æquali voluntatis efficacia unice & immediate dependet. Unde illi effectus, qui vulgo *naturales* dicuntur, æque vere *ſupernaturales* ſunt, ac illi qui ſolent *miracula* vocitari; & viciſſim *miracula* æque corporum, in quibus producuntur, conditioni & naturæ conveniunt, ac phænomena, quæ juxta *ſancita naturæ decreta* in ipſis producuntur. Uti in decurſu hujus operis fuſius obſervabimus. Quoniam itaque omnes effectus vel à *vigente*, vel à *ſuſpenſa motus lege* producuntur, de *motus* natura aliquid hic præmittere neceſſum erit, ut effectuum ſuper naturam modus & cauſa clarius innoteſcant. *Artic.* 4.

ARTIC.

ARTIC. V.

De vigentibus motus legibus.

Artic. 5. De Natura Motus.

OMnes naturæ effectus ſolius *motus* miniſterio peraguntur. *Motus* quidem *leges* novimus; quidnam vero ſit motus, aut quænam ſit ipſius cauſa, haud ita perſpicue concipimus. Scimus quod *omnis motus eſt localis*, ſeu quod idem eſt, videmus quod omne corpus motum tranſit ab immobili quodam mundi puncto, quod mente concipimus, ad aliud punctum immobile. Novimus pariter quod corpus motum non à ſeipſo ſed ab alio movetur. Obſervamus quoq; quod corpus ita motum juxta diverſos *motus* gradus, quibus citatur, alia obvia corpora, ſi molis non ſint immenſioris à loco

loco removet, illiſque, uti pyro- *Artic.* 5.
bolus à tormento bellico in murum projectus, motum communicat; & quantum de ſuo motu communicat, tantundem de ipſo deperdit. Quid vero communicat, aut deperdit, non patet. Patet tamen quod nihil ſui tranſmittit, aut deponit. Nihil enim in pyrobolo aut in alio quovis corpore reperitur præter materiam, aut materiæ partes. Nullam autem ſuæ materiæ partem tranſfert: Ejuſdem namq; ponderis eſt ſemper & molis. Imo etiamſi aliquas ſuæ materiæ partes tranſferret, inquirendum ulterius foret, quomodo tranſlatæ partes motum inderent; natura enim ſua indere non poſſunt: Quia in ſe nihil intus habent, aut natura ſua tranſmittere nihil valent præter ſuas particulas. Particulæ autem non ſunt *motus*, neq; natura ſua motu donantur, quia

ad

Artic. 5. ad motum & ad quietem perinde ſe habent.

Præterea, ſi unum corpus ſponte ſua, aut inſita quadam virtute aliud corpus movere poſſet, ſeipſum dubio procul natura ſua moveret. Conſentiunt tamen omnes quod nihil poteſt à ſeipſo in motum cieri; ſed quod primus corporum motus fuerit à ſolo Deo inditus; ac proinde ab eodem unice à primordiis rerum hucuſq; in pari quantitate conſervatus. Conſervare autem motum idem eſt ac eundem jugiter reproducere. Quid vero reproducitur adhuc anceps eſt & abditum: Certum tamen quod nihil revera novum creatur, nec aliquid vere diſtinctum à corpore moto, & à ſpacio in quo movetur. Si enim obſervemus æreum centum librarum globum ad unius milliaris diſtantiam à tonante tormento bellico in murum pari-

pariter aheneum impetu perniciſſimo projectum; nihil clara mente concipiemus præter globum, aerem in quo movetur, & murum in quem irruit. Verum quidem eſt quod comparamus ſeu colligimus mente punctum in quo corpus moveri incepit, punctum in quo moveri deſiit, & omnia puncta, per quæ ſucceſſive ad motus terminum tranſiit; ex qua comparatione aliquem *motus* conceptum nobis formamus. Cum autem hicce de motu conceptus penes mentem duntaxat reſideat, in ſe motus nihil revera erit ante intellectus examen exiſtens, ſed erit tantum mentalis de moto corpore reſpectus. Unde etiamſi motus dici quodammodo poſſet, *tranſitus corporis a puncto quodam mundi immobili*, quod mente fingimus, *ad aliud punctum immobile*; hicce *tranſitus* nihil percipitur eſſe vere

Artic. 5.

Motus in ſe nihil eſt.

Artic. 5. vere distinctum ab animo concipiente, seu corpus motum cum spatio & utróq; *motus* termino comparante. Motus igitur non est qualitas ulla, aut ut loquuntur, Entitas, ab uno corpore in aliud corpus transiens: Nihil enim præter materiam sola figura & magnitudine donatam ex ullo corpore in aliud vere transmigrare potest.

Ex his igitur inferre fas est, quod cum motus alicujus corporis in se nihil revera sit, non poterit esse vera, efficiens, aut naturalis causa cur aliud corpus moveatur, in quod motum corpus irruit; sed corpus motum seu appellens est tantum *occasio*, cur quietum corpus juxta statutas motus leges à supremo motus Authore moveatur. Quare etiamsi vulgo existimemus quod corpora omnia à se invicem moventur, à Deo tamen solo vere, immediate & unice

unice moventur. Moventur tamen juxta leges ab ipſo ſtabilitas. Nempe quod unum corpus non tantum ex occaſione motus alterius corporis appellentis & irruentis moveatur, ſed etiam juxta diverſas utriuſq; corporis conditiones, diverſis motus ſpeciebus, nempe vel *fermentationis*, vel *fluidi*, vel *tranſlationis*, vel *circulationis*, vel aliis id genus motibus citetur. Medicorum igitur eſt *Chymiæ* & *Anatomiæ* ope diverſas corporum conditiones, partium nempe figuram, molem, ſitum, & texturam inveſtigare, ut diverſas motuum occaſiones & ſpecies, nec non effectuum differentias explicent; etiamſi motus ipſius naturam, divinam nempe voluntatem, explicare non valeant. Innumeris enim jam compertum eſt experimentis, quod unum corpus, etiamſi eodem motus

Artic. 5. Motus diverſi à diverſis corporum motorum conditionibus.

Artic. 5. tus gradu raptetur ac aliud, juxta diverſam tamen molem & texturam, longe diverſum ab alio corpore effectum producet. Imo etiamſi ſimilis foret textura, par motus gradus, & æqualis utriuſq; corporis magnitudo, ſi tamen figura diſcrepent, diverſos quoq; effectus elicient & operabuntur. Uti in mixtorum corporum Elementis, *Terra*, *Aqua*, *Sale*, & *Sulphure*, videre eſt. Particula enim *Aquæ*, quæ ovalis ſupponi poteſt, longe aliam ſenſationem in nerveis linguæ papillis excitat, ac particula ſalis, quæ ſpiculis, & quaſi prominentibus acutis monticulis hiſpida eſt. Obtuſa quippe Aquæ corpuſcula nullam vim exerunt, nullo ſapore ſunt ſenſilia. Aſperæ autem ſalis particulæ quodam acrimoniæ ſenſu nerveas linguæ lanugines non tanum leniter titillant, ſed etiam acriter vi non-

nunquam

nunquam cauſtica mordent. Plicatiles pariter & teretes ſulphuris villi longe aliam à ſcabris, poroſis & inſulſis terræ particulis ſaporem inducunt. Facilius longe eſt corpus noſtrum acuto gladii mucrone quam obtuſo ferri extremo perfodere. Non ſatis itaq; eſt dixiſſe, quod omnes corporum effectus à motu eorundem peraguntur, ſed ſagaciori ulterius indagine corporum figuram & molem perſpicaces debent medici inveſtigare, ut *modus*, quo effectus eorundem producuntur, altius pelluceat. *Artic.* 5.

Cum igitur *motus* ſit effectuum omnium cauſa unica, & motus unice & immediate à ſolo Deo procedat, *Deus* erit unica & immediata effectuum omnium cauſa. Ac proinde materia, materiæ figura, & moles, quæ vulgo *naturales*, ſeu *ſecundæ cauſæ* vocantur, veræ cauſæ non ſunt; Nullæ ſunt veræ cauſæ naturales.

Artic. 5. ſed tantum *paſſiva quædam*, apta tamen *inſtrumenta* & *occaſiones*, quæ ſummum Opificem ad producendos, quibus deſtinata ſunt, effectus determinant. Uti lutum, cæcis oculis applicatum, non eſt cauſa, ſed tantum occaſio, cur *cæcitatis* cauſa à ſupremo luminis Authore tollatur.

Hactenus itaq; obſervavimus, quod etiamſi Deus, non tantum primus ſit, ſed & unicus corporum *motor*, & quamvis naturales omnes corporum effectus ſolus operetur, mutuo tamen corporum concurſu & conflictu utitur, ut hoſce effectus juxta *motus leges* æterno liberæ voluntatis decreto ſancitas producat. Nunc autem ſolerti diſquiramus ſcrutinio, utrum eadem *immenſa Poteſtas* varios in corporibus effectus ſine ullo corporum ipſorum concurſu, ſine

ulla

ulla motus lege, & ſine ullo prorſus naturæ auxilio, miro quodam & ſtupendo modo producere valeat. *Artic.* 5.

E 2 ARTIC

ARTIC. VI.

De ſuſpenſis motus Legibus.

Artic. 6. ETiamſi oſtenderim quod, juxta ſtabilitas jam *motus leges*, Deus ex occaſione motus unius corporis, aliud corpus conſtanter ipſe moveat; videamus tamen, utrum ſemper unum corpus ex occaſione motus alterius corporis irruentis movere teneatur; vel, utrum unum corpus ſine occaſione motus alterius in motum ciere valeat. Durum fore videtur, quod ſupremus Legiſlator ſuis legibus quas ex immenſo liberæ voluntatis arbitrio ante primordia rerum condidit, ita obſtringatur, ut nihil præſtare poſſet, niſi juxta regulas quas ipſe rebus præſcripſit; cum penes omnes hominum, nullius imperio

Leges naturæ ſuſpendi poſſunt.

perio ſubditorum, ſocietates, li- *Artic.* 6.
bera relicta ſit poteſtas, ut, pro ſecura perſonarum & rerum tutela, leges ſolemni decreto non tantum ſanciant, ſed etiam, ut ſancitas, prout neceſſitas poſtularet, pleno ſenatu abolere valeant penitus, vel ſuſpendere aliquandiu. Nemo itaque audebit aſſerere, quod minor erit ſummi Numinis quam hominum tum in condendis tum in ſuſpendendis legibus poteſtas & prærogativa. Quare dubitare nullatenus licet, quin leges *motus*, quas libere ſancivit, pro arbitrio ſuſpendere poterit. Statuta autem ſemel legum motus ſuppreſſione, æque clare concipi poterunt, & explicari *miracula*, ac communes naturæ effectus, & *apparentiæ*, quæ vigentibus motus legibus per totam nunc mundi machinam paſſim producuntur.

Artic. 6. Duo motus.

Obſervare itaque prius opus eſt, quod, uti duæ ſunt corporum ſpecies, ſolida nempe & fluida; ſic duplex erit eorundem motus; motus nempe totius corporis, & motus inſenſibilium particularum ipſius. Corpora ſolida partes habent arcto ſibi vinculo ita cohærentes, ut moveri non poſſint niſi motu totius, uti lapis vel lignum. Fluidi vero corporis partes ita diſjunctæ ſunt, ut non tantum communi totius mixti motu moveantur, ſed etiam ſingulæ minutiſſimæ particulæ motu proprio & inteſtino circa axem à permeante rapidiſſimo *æthere* turbinatim rotentur: quæ rotatio fluiditatem conſervat, uti in aere, fluminibus, mari, & in omnibus liquoribus videre eſt. Si autem hæc rotatio ſenſibus non percipiatur, uti in aqua in quieſcente cyatho contenta, *fluidi motus* proprie vocatur; ſi vero

Motus ſolidi.

Motus fluidi.

ro ſenſilis ſit, & cum ſpumoſo quodam æſtu, aut efferveſcentia ſine igne aut aliqua alia cauſa manifeſta turgeſcat, fermentatio rite nuncupatur. Uti in *aqua forti* cum argento, aut cum oleo ſeu ſale *tartari* eliquato, rareſcente & fermenteſcente cernimus. *Artic.* 6. Quid fermentatio.

His ita præmiſſis, nunc demum ſedulo exploremus, utrum humana mente concipi poteſt *modus* quo *miracula* produci poſſunt. Creditur vulgo, quod quoniam *miracula* ſunt effectus qui *naturæ leges* excedunt, ingenii quoque captum ſuperant; unde miraculorum interpretes ad ſupremam numinis poteſtatem cœca mente recurrere ſolent. Dicunt enim, & merito quidem, quod Deus omnia præſtare poteſt, quæ ſibi aut rationi repugnare non videntur: Miracula igitur, inquiunt, etiamſi ratio- Modus miraculorum inquirendus.

Artic. 6. nis indaginem fugiant, rationi tamen non contradicunt, ac proinde Deus eadem, quoties ipsi lubebit, operari poterit. Verum hoc animum veritatis avidum non satiabit. Nemo enim non videt, quod supremum & absolutum est summi numinis imperium in omnia corpora, & in reliquas, quas ipse creavit, substantias; ipsius nutui subjiciuntur, à sola ipsius voluntate dependent, & conservantur; & in omnem statum elevari, aut mutari possunt, qui ipsorum naturæ non refragatur. Scimus quoque, & probavimus supra, quod non tantum *miracula* omnia, sed etiam solita, & communia naturæ phænomena, à Deo unice & immediate producuntur. Non satis igitur est dixisse, Deum esse unicum rerum omnium, & effectuum, tum naturalium, tum supernaturalium, autho-

authorem & cauſam, ſed ulterius inquirendum, *quomodo* immenſa ipſius potentia corporibus aut rebus in quibus hujuſmodi effectus producit, vere applicatur. Jam poſuimus quod omnes naturæ effectus juxta ſtatutas *motus* leges peraguntur ; & Philoſophi hujuſmodi *motus leges* ad certas claſſes, & ad quoddam veluti Syſtema reduxerunt, ut naturæ phænomena clare & perſpicue explicent. Præcipuæ autem *motus leges* hæ vulgo recenſentur. *Artic.* 6.

1. *Corpus quod movetur ab alio corpore movetur.* Tres motus leges.

2. *Corpus in motu poſitum motum obviis corporibus, ſi molis non ſint ingentis, communicat.*

3. *Corpus in motu poſitum, in motu ſemper perſiſtit, donec motum alteri corpori communicat.*

Ex

Artic. 6.

Ex tribus hiſce *motus legibus*, variæ aliæ *leges* deduci ſolent, ut naturales Corporum effectus clarius illuſtrentur. *Communia* igitur *naturæ phænomena ſunt effectus vigente motus lege producti.* Ego autem Corporis Humani *Status ſuper naturam* hic explicaturus, ad aliam longe cauſam recurram, quam ad ſancitas naturæ leges, neceſſe eſt. Miracula enim nullo naturæ miniſterio, nulla motus lege producuntur. Ut autem miraculoſi effectus clarius elucescant, ſagaciori trutina perpendendum eſt, quænam vere ſit *miraculi* natura.

Quid miraculum.

Quidam dicunt quod *miraculum eſt ſtupendus effectus qui ſenſus percellit & ingenii captum excedit.* Verum quam multi ſunt naturæ effectus qui ſenſuum aciem & rationis indaginem ſuperant? Quid ſtupendius ortu & occaſu aſtro-

ut

rum, vel, ut malunt, Telluris? Quid *Artic.* 6.
æſtu maris? Quid vegetantium germine? Animantium geneſi? Motu muſculari? Aquarum ſtygiarum efferveſcentia? Quid mira & conſtanti temporum viciſſitudine? Quid materno Brutorum in paſcenda prole amore & induſtria? Quid ſæviente morborum cohorte? Quid innumeris aliis abditis naturæ arcanis admiratione dignius? Nihil enim verius unquam dici potuerit, quam quod Ἐν πᾶσι τοῖς φυσικοῖς ἐστί τι θαυμαστόν. Si itaque allata hæc *miraculi* deſcriptio vera eſſet, omnes naturæ effectus continua forent miraculorum ſeries & catena. Quare non ſat eſt dixiſſe miraculum eſſe ſtupendum effectum, ſed ulterius natura ipſius indaganda eſt, & ratio, cur tanto ſtupore hominum cenſus percellat, plurimi enim ſunt *ſtupendi effectus* qui ſacro *miraculi* nomine inſigniri non merentur. Affir-

Artic. 6. Vulgaris miraculi definitio.

Affirmant alii quod *miraculum est ſupernaturalis effectus ex peculiari Dei mandato productus.* Verum hæc quoq; definitio omnibus naturæ effectibus competit. Adverti enim hic ſuperius quod omnia phænomena ſeu communes corporum effectus ſupernaturales vere ſunt, ſeu à Dei influxu unice & immediate dependentes. Omnes enim naturæ effectus ſolo motus miniſterio perficiuntur: Motus autem non à rebus ipſis motis, ſed à ſuprema numinis voluntate vere & unice procedit; ac proinde motus hujuſce effectus cum non à corporum motorum natura, ſed à ſuprema poteſtate producuntur, *ſupernaturales* dici rite merentur; quoniam naturæ vires æque vere excedunt, ac illi effectus qui vera miracula vulgo vocitari ſolent. Unde hæc pariter *miraculi* notitia naturam illius nondum clare demonſtrat.

Ut

Ut igitur genuinam *Miraculi* indolem quanta poſſum perſpicuitate detegam, obſervare opus eſt, quod etiamſi vera *Miracula* & communia naturæ *phænomena* in hoc conveniant, quod utraq; ſupernaturalia dici quodammodo poſſent, ſeu à ſupremi Numinis nutu & imperio unice & æquali modo dependentia; illud tamen intereſt diſcrimen, quod ſolita naturæ *phænomena* juxta corporum conditiones & ſtatutas *Motus leges* producantur; *Miracula* vero à nulla corporum conditione, naturæ auxilio, aut Motus lege dependent; ſed per diverſas longe, imo plane oppoſitas *Naturæ legibus* vias peraguntur. Unde quicquid de *Naturæ Effectibus* dici ſolet, contrarium de *Miraculis* dicendum eſt; ac proinde quoniam diximus quod *phænomenon* naturale *vigente Motus lege* producitur; ſic *Miraculum* *Artic. 6.*

Artic. 6. Vera miraculi natura.

raculum feriante eadem lege producendum est. Miraculum igitur recte definiri potest *effectus suspensa Naturæ*, seu motus *lege productus*. Suspendi autem non possunt leges nisi ab eodem qui *Leges* condidit. Cum igitur *Motus Leges* à solo Deo sancitæ sint, non nisi à solo Deo suspendi aut aboleri possunt; ac proinde [a] Deus solus poterit Miracula operari, aut saltem [b] aliis operandi potestatem solus concedere potis erit. Concedere autem potestatem aliis, est iisdem suæ voluntatis ministris vim infundere, cujus solius ope destinatos hujusmodi effectus in peculiarem quendam finem producunt. Hæcce autem *virtus infusa* nihil vere concipitur esse, nisi *divina voluntas* personis, quæ *Miracula* operari creduntur, & corporibus, in quibus *Miracula* producuntur, efficacius applicata; quæ hujusmodi

modi perſonis utitur tanquam totidem inſtrumentis, ut de creta ſua patefaciat. Unde quoniam hæc inſtrumenta, uti manus calamum movet, vel pes ligonem adigit, Deus applicat, ipſe ſolus vere *Miracula* operatur; quia ſola ipſius potentia per applicata hujuſmodi inſtrumenta in corpora, in quibus miracula producuntur, tranſmittitur. *Artic. 6.*

Non ſatis autem eſt aſſeruiſſe quod miracula omnia poſt ſuſpenſas *Motus Leges* producuntur, ſed inquirendum ulterius quot modis eædem leges ſuſpendi poſſunt; & quomodo iiſdem ſuſpenſis ſtupendi hujuſmodi & miri effectus ſequuntur. Uti enim ad varias *legum Motus* claſſes omnia naturæ phænomena reducuntur, ita ſub certis ſuſpenſarum Motus legum capitibus miracula omnia non tantum locari, ſed etiam clara mente con-

Artic. 6. concipi, & explicari poſſunt. Atq; ita, uti tres jam ſtatuimus præcipuas motus leges, ſic tribus modis eædem leges ſuſpendi poſſunt.

Vel enim,

Tres motus legum ſuſpenſiones.

1. *Corpus moveri poterit ſine occaſione motus alterius corporis irruentis.*

Vel,

2. *Data Corporis irruentis occaſione Corpus poterit non moveri.*

Vel,

3. *Corpus in motu poſitum, motum ſubito deperdere poterit, non communicato eodem alteri corpori ambienti.*

Hiſce tribus legum motus ſuſpenſionibus omnes corporum

ſtatus

ſtatus ſuper naturam explicari facile poſſunt. Non dico tamen quod hac legum æternarum diſpenſatione ita clare & perſpicue *miraculorum* natura innoteſcat, & ſtabiliatur, ut alius forſan ab acutioris ingenii viris excogitari non poſſet eorundem producendorum *modus*. Sed affirmo tantum, quod *miracula* per *ſuſpenſas* has *Motus leges* æque perſpicue ſolvi poſſunt, ac communia naturæ phænomena per ſancitas Motus leges, in vigore perſiſtentes, vulgo explicari ſolent. Uti enim unum naturæ *phænomenon* in ſe magis difficile non eſt quam aliud, ita unum quoq; *Miraculum* non eſt magis ſtupendum, nec in ſe vere magis difficile, quam aliud; quia æque facile poteſt ſuſpendi una lex motus ac alia; & *Miraculum* non niſi ſuppreſſa una vel altera motus lege unquam produci poteſt. *Artic. 6.*

Artit. 6. Animadversio.

Meum autem non est hic probare, quod unquam fuerint *Miracula* à Deo producta. Sed ego tantum *Miracula* quæ ex longa argumentorum serie, & fido Scriptorum testimonio à mysticarum rerum interpretibus vera esse supponuntur, juxta suspensas *Motus leges* illustrare conabor. Non dico tamen quod *legis Motus* suspensio natura sua *miraculum* operetur, sed dico tantum quod posita semel *legis Motus suppressione* miraculum sponte sua sequitur. Advertendum autem quod aliud longe est *Motum* ipsum, & aliud *Motus Legem* suspendere. Lex enim Motus suspendi potest, etiamsi Motus ipse in vigore persistat, uti contingeret, si forte corpus humanum [d] in ardente igne positum non comburatur: & viciſſim *Lex Motus* suspendi potest in corporibus, in quibus nul-

lus

lus adhuc productus eſt Motus, uti [e] in primo corporum Motu à *ſupremo Motore* ſine occaſione Motus aliorum corporum producto videre eſt. Ut autem hæc omnia clarius eluceſcant de *triplici Motus legum ſuſpenſione* ſigillatim & paulo altius agendum eſt. *Artic. 6.*

F 2 ARTIC.

ARTIC. VII.

De Prima Motus lege ſuſpenſa. Ubi oſtenditur quod Corpus moveri poterit ſine occaſione motus alterius corporis irruentis.

Artic. 7. TOtus hujus operis cardo circa hanc unam volvitur hypotheſim, nempe quod *Leges motus à ſummo Legiſlatore conditæ ab eodem ſuſpendi poſſunt.* Quare plane ſequitur quod etiamſi corpora ex occaſione motus aliorum corporum impellentium moveri ſoleant, ſine ullo tamen hujuſmodi impulſu aut conflictu moveri poterunt. Tribus autem modis corpus hoc modo in motum cieri poterit: Vel enim corpus motu ſui totius uniformi & cum tota ſua mole movetur; vel

Tres modi primæ ſuſpenſionis.

vel ſingulæ minutiſſimæ ejuſdem particulæ non tantum communi totius, ſed etiam proprio motu agitantur; vel ſingulæ exiliſſimæ particulæ non tantum moventur, ſed etiam figuras deponunt, & novæ figuræ illis inſculpuntur. *Artic.* 7.

Juxta *primum movendi modum* plane concipi poteſt quomodo aſpectabilis hæcce mundi *Materia* in tam diverſas partes, in tam miras formas, in tam diſſitos [a] orbes, & [b] vortices primitus diſpoſita eſt & coagmentata. Hoc pariter modo omnes mundi partes denuo diſſolvi, ſitum mutare, invicem confundi, & in priſtinum *Chaos* reduci, urbes condi, conditæ everti, montes transferri, poterunt. Corpus quodvis per aerem ad Americam ferri, ad [c] cœlum elevari, aut ad alia quævis remotiſſima loca ſine ullo alio impellente corpore tranſportari poterit. Tota Primus movendi modus.

Artic. 7. terrei vorticis [d] compages intestinis motibus convelli & succuti poterit. Possunt [e] maria removeri, ita ut pedestri exercitui ab Anglia in Galliam per medium Oceanum pateat semita. Aqua [f] *abyssi* intra nuclei terrei repagula inclusæ laxatis hinc inde claustris in altum ad Terræ marginem evehi, & Terræ superficiem si non fortasse totam simul, saltem successive, *diluvio* quodam inundare potest. Eadem [g] aqua sub vaporum forma expansa, in tanta copia incumbenti aeri immisceeri potest, ut densa caligine noctis tenebras imitante solis radios transmittere non valeat.

Secundus movendi modus.

Juxta *secundum movendi modum* exiguâ omnium corporum elementa dissolvi possunt, dissoluta dividi ulterius, divisa per totum mundum dissipari, & dissipata demum in unum [h] cumulum

lum iterum coacervari, per exi- *Artic. 7.*
liſſimos omnium corporum poros [j] tranſmitti; brevi, omnium corporum partes, & particulæ, ſitum & texturam mutare poſſunt. Hinc patet quod homo quivis, qui [k] ante biduum vel triduum ex motus inteſtini in fluidis corporis defectu mortuus eſt, reſtaurato principiorum ſanguinis motu ad vitam revocari poterit. Hoc etiam modo [l] morbi ſubito curari, vel ſubito infeſtare poterunt. Materia enim morbida in toto ſanguine vel in aliqua corporis parte latitans ſubito auferri poteſt, vel intus corrigi. Atque ita materia quævis, corneam, nervos opticos, auditorios, linguales, cutaneos, vel alios corporis nervos infarciens, & paralyſim producens ſubito abripi poteſt. Sicque [m] cœci videre, [n] ſurdi audire, [o] muti loqui, [p] paralytici ſentire, & [q] clau-

Artic. 7. di ambulare poterunt. Vel hujuſmodi nervorum canaliculi aliena materia infarciri & obturari poſſunt, unde [r] homines ſurdi, muti, cœci, paralytici evadere, & uſu membrorum privari poſſunt.

Nec tantum peculiares corporis partes morbis curari & iiſdem ſubito affici & cruciari poterunt, ſed etiam totum corpus, & tota ſanguinis maſſa ſubito corrumpi, & inquinari poterit. Non opus autem eſt novam ullam aut heterogeneam materiam ſanguini addere, ut morbi in eodem producantur; ſed ſufficit latentes morborum fomites, ſalina nempe ipſius principia ſuſcitare, & in novas figuras eadem formare, ut [s] *peſtes*, febres, [t] *lepra*, ſcabies, & varii iſtiuſmodi affectus ſequantur. Poſſunt enim ſalia acria intra purpurei laticis compagem, & intra ſulphurea ejuſdem involucra

lucra

lucra irretita exaltari & iiſdem totus ſanguis aculeari: unde ſanguis auſterus vel acris evadet. Eadem pariter ſalina principia acuta ſpicula poſſunt & acrimoniam deponere, vel intra texturam ſanguinis abſcondi & involvi, ut ſanguinem ſalſo ſuo acore non inficiant. Unde memoratis jam morbis & ſymptomatis homo poteſt *ex eadem lege* curari. Poteſt quoque ſanguis ab atroci dolore agitari maxime, atque rarefieri, & ita demum attenuari, ut per totum corporis habitum, & per hiantes cutis porulos ſub *cruenti* u *ſudoris* forma tranſudare valeat. Nec hoc ita mirum videbitur, cum in *Praxi medica* frequenter obſervemus, quod urina per ſtomachum in *obſtructionibus renum* viam ſibi pandat, quod ſanguis per glandulas inteſtinales in *fluxu hepatico* & in *dyſenteria*, per glandulas renum

Artic. 7.

Sudor ſanguineus.

in

Artic. 7. in *mictu ſanguineo*, per membranam petuitariam in *hæmorrhagia* naris, per podicem in *hæmorrhoidibus*, per pulmones in *ſputo* & *tuſſi* cruentis, per uteri tunicas in *fluxu menſtruorum*, per veretrum in æſtuoſa & præfervida *tentigine*, per ventriculi membranas in *vomitu ſanguinis*, ab apertis vaſculorum ſanguiferorum oſculis eructetur. Quidni igitur ſanguis rarefactus maxime per milliares cutis glandulas, & bibulos, ejuſdem porulos, ſine ullo prorſus *miraculo* tranſire valeat. Innumeri enim piloſarum arteriolarum ſurculi ad ſummam cutem propagati ſunt; unde ſanguis ab extremis horum vaſculorum oſtiolis ibidem exputus, ſi aliunde ſubtilior factus maxime ſit, per apertos *epidermatis* porulos foras fluitabit.

Tertius movendi modus.

Juxta *tertium* denique *movendi modum*, omnia cujuſcunque natura

turæ corpora in alia quævis cor- *Artic.* 7.
pora transformari poſſunt. Quod
ut rite percipiamus, obſervare o-
pus eſt, quod *particulæ uniuscorpo-*
ris non diſcrepant ullatenus a parti-
culis alterius cujuſvis, niſi quoad mo-
lem, texturam, figuram & pro-
portionem; ita ut ſi elementares
partes ex quibus lignum conſtat
induerent figuras particularum
aquæ figuris ſimiles, ſervata pa-
ri proportione, lignum ſtatim in
aquam converteretur. Dubitan-
dum autem non eſt quin tanta ſit
ſupremi numinis poteſtas ut cui-
libet vel minimæ materiæ parti-
culæ omnes figurarum ſpecies vel
excavando inſculperet, vel incu- Quælibet materiæ figura in omnes alias figuras mutari poteſt.
dendo imprimeret. Unde trian-
gulus in cubum, cubus in conum
formari, conus in rhomboeidem
figuram, Rhomboeides in trape-
ziam, ſphæricam, cylindricam,
pyramidalem, ſtelliformem, fu-
ſiformem, ovalem, anguillarem,

&

Artic. 7. & reliquas id genus figuras transmutari possunt. Nec tantum in numeras figuras assumere possunt corporis alicujus particulæ sed etiam innumeris modis sibi apponi & applicari possunt; quæ diversa particularum applicatio diversas texturas efformare apta est, & corpora diversæ naturæ & effectus constituere. Uti videmus quod aqua ex eodem fonte exhausta, & per hortum pro irrigandis plantarum radicibus aspersa, in mille diversæ indolis fructus abit. Quidam enim fructus sapore acerbo, quidam dulci, alii austero, amaro alii, hi acido, illi mordaci, juxta diversam pororum fruticis texturam, linguæ papillas titillant, vel pungunt; etiamsi omnes ex uno eodemque latice fuerint saturati. Cum igitur juxta *statutas motus leges*, aqua sponte sua in varias formas convertatur, haud erit con-

conceptu difficile, quomodo ſupremus motor; ſine ulla motus legè, aut corporum ipſorum auxilio, corpora omnia in omnes, in quas ipſi lubet figuras & texturas tranſmutare valeat. *Artic.* 7.

Ex his igitur inferre datur quod quævis portio, imo particula Aeris, Aquæ, Terræ, vel alterius *ſimplicis*, aut *mixti corporis*, multas & diſſimiles figuras aſſumere poteſt; aliæ enim particulæ ſalinis cuſpidibus acuminari, aliæ in ſulphureos & lubricos villos excudi, aliæ in ſcabras & poroſas terræ figuras excavari, aliæ in læves & ovales aquæ formas tornari poſſunt, & juxta diverſam eorundem proportionem & contextum in x *vinum*, in y *ſanguinem*, in z *panem*, in 1 *oleum*, in 2 *ſerpentem*, in 3 *pediculos*, in 4 *humanum corpus*, *corpus humanum* in 5 *Jalem*, & in innumeras alias formas, everſa figura,

Artic. 7. Converſio unius ſubſtantiæ in aliam ſecundum naturam.

gura, & mole, ſine fine tranſmu
tari poterunt. Nec hoc ita ſtu
pendùm cuiquam videbitur, qu
advertet quod caro, panis, fru
ctus, radices, & alia edulia ſol
diora in ventriculum ingeſta
trium horarum ſpacio in fluxil
quoddam, & albicans liquamen
quod *chylus* nuncupatur, reſo
vuntur; chylus in ſanguinem
ſanguis in carnem, oſſa, reli
quamq; corporis noſtri ſubſtan
tiam quotidie convertuntur. Ne
tantum tota alimentorum maſſa
ſed etiam minutiſſima eorunden
elementa figuras deponunt. Vi

Alimenta acido redundant.

num enim, cereviſia, hydro
mel, & reliqua potulenta, panis
herbæ, fructus omnes, ſaccha
rum, ſal, acetum, aromata, &
reliqua fere quæ deglutimus pa
bula, præter animalium carnes
copioſo ſale acido luxuriant. Hi
autem ſal *Acidus* ita diſtringi
tur, & ita mutatur ipſius figu
ra

ra, ut totus fere in ſal *Alkali* convertatur in ſtomacho & in ſanguine; ita ut ſi centies laudabilis ſani hominis ſanguis deſtilletur, ne guttulam quidem ſalis *acidi*, copioſum tamen ſalem *alkalinum* largietur; etiamſi ex omnibus alimentis ſolæ fere carnes, ſale *alkalino* fuerint impregnatæ, & in reliquis cibis ſal *acidus* prædominium exerceat. Præterea *Spiritus Vini*, *Cornu Cervi*, *Salis Armoniaci*, *Aqua Fortis*, *Spiritus Vitrioli*, *Sulphuris*, *Salis*, *Aluminis*, *& reliqui omnes Liquores Salini*, *& Sulphurei*, repetitis ſæpius diſtillationibus acrimoniam exuunt, & in aquam inſulſam convertuntur. Aqua ipſa, uti mihi hic *Londini* bona fide aſſeruit, & ipſe primus expertus eſt, vir egregius amicus meus *Edmundus Dickenſon*, M. D. & uti poſt illum denotat Cl. *Robertus Boyle*, leniſ-

Artic. 7.

Aqua in terram converſa.

Artic. 7. leniſſima per triennium ſuper ignem in vaſis vitreis ſtrictiſſime occluſis deſtillatione, in *Terram elementarem* ſervato fere eodem pondere tranſmutatur. Cum itaq; tot tantæq; corporum, & particularum mutationes juxta ſtatutam motus legem præ oculis quotidie peragantur, non mirum erit quod ſuſpenſa hac lege, & agente ſuprema *Numinis* poteſtate, nativus corporum ſtatus mille modis variari poteſt.

ARTIC.

ARTIC. VIII.

De ſecunda Motûs Lege ſuſpenſa, ubi probatur quòd data Corporis irruentis Occaſione Corpus poterit non moveri.

UTi jam ſuppoſuimus, quòd *Corpus* poterit moveri ſine occaſione motûs alterius Corporis impellentis, ſic quoque pari ratione ſupponere licet, Quòd *Corpus poterit non moveri etiamſi perniciſſimo Corporis irruentis impetu impellatur*; unde planè ſequitur, quod etiamſi centum librarum *pyrobolus* ex tormento bellico impetu rapidiſſimo explosus projiciatur in meum vel aliud quodvis Corpus, ipſum nullatenus movebit, ſed ab ipſo tanquam ab immoto muro reſiliet. Etiamſi ferocientes mille armati in ipſum ſclopetis vel ſagittis collimentent, *Artic.* 8.

Quomodò homo poteſt fieri invulnerabilis.

G

Artic. 8. ment, etiamsi gladiis, securibus, fustibus ipsum impetant, & mille modis cruciare conentur, nullo tamen contundetur, aut perfodietur vulnere. Etiamsi mille equis omnes ipsius artus in diversas partes simul divellantur, non dilacerabitur. Etiamsi *Harpyarum*, vulturum, aut rapacium id genus volucrum unguibus & rostris dilaniandum relinquatur, integrum permanebit. Etiamsi famelicis sævientium [a] belluarum rictibus, & balænarum faucibus devorandum exponatur, illæsum persistet. Etiamsi totum simul deglutiatur, & in [b] Cœtorum ventriculo sine ullo externi Aëris commercio contineatur, vita tamen fruetur. Vel enim contento in capaci balenæ stomacho aëre etsi exiguo, cum mediocri & insensili respiratione pascetur, ut fœminæ in *hystericis affectibus* sine ulla prorsus sensili respiratione vivunt, & pro mortuis non nun-

Feritas Belluarum refrænata.

nunquam ſepeliuntur; vel ſine ullo prorſus aëre ambiente, ſed ex retento inſpirato priùs aëre juxta *ſecundam legis motus ſuſpenſionem*, vivit; evolaturus enim per habitum devorati Corporis aer in curſu impediri, ab ambitu Corporis ad internos ejuſdem receſſus repelli, & ſanguinem debita ſui quantitate intùs fovere poteſt. *Artic.* 8.

Ex hujus quoque Legis ſuſpenſione [c] *Corpus humanum*, [d] *Rubus*, vel aliud quodvis inflammabile Corpus, etiamſi ardentiſſimo igne undique cingatur, poterunt tamen non comburi, aut in cineres reduci. Aut ſi forte flammas, uti *Rubus*, capiant; coacervatis in vorticem flammis poterunt non conſumi. Igneæ enim particulæ, non comburunt ex innata ulla virtute, aut inſitò impetu ut ſupra vidimus, ſed quia ſupremus motûs Author voluit, ut, *ex occaſione hujus impetû*, ipſe

Poteſt flamma non combuere.

Artic. 8. ipſe diſſolvat ſeu comburat projecta in ignem Corpora; velle quoque poterit ut eadem non diſſolvantur, etiamſi rapidiſſimis ignearum ſcintillarum cohortibus vorticoſo impetu irruentibus impetantur. Velle pariter poterit ut à nullo alio Corpore impellente meum vel aliud quodvis Corpus diruatur, imo ne quidem à loco dimoveatur. In hoc autem caſu motus ipſe non ſupprimitur etſi motûs *Lex* ſuſpendatur. Lex enim motûs in flagrante igne eſt, ut quodvis projectum Corpus accendat, aut diſſolvat, ſeu partibus illius diſſociatis motum communicet, poterit tamen flamma motum non communicare projecto Corpori, etiamſi motus ipſius proprius ſemper in vigore perſiſtat.

Quomodo quis poteſt vivere in æternum.

Cæterùm, ex hac pariter ſuſpenſâ motûs lege clarè inferre poſſumus quòd homo poteſt fieri immortalis, & poteſt in æternum

num vivere ſine alimentis. Poſ- *Artic.* 8.
ſunt enim omnes Corporis partes in eodem ſitu ſemper retineri, poſſunt quoque omnes Corporis elementares particulæ à diſſolutione cohiberi. Sanguis & alii humores, etiamſi perenni inteſtino motu intra ſe agitentur, impediri poſſunt quominus vappeſcant, ſeu quominùs principia ipſorum diffringantur, aut eorundem abradantur anguli; quominùs eædam particulæ per habitum Corporis non exhalent, & reparatione non egeant. Brevi, tota quanta nunc eſt Corporis mei materia, cum eadem figura, ſitu, numero, fabrica, & uſu partium, in ſtatu in quo nunc eſt, in perpetuum conſervari poteſt; ac proinde Corporis mei Vita non ſolum per [f] quadraginta dierum ſpacium, ſed etiam in [g] *æternum* ſine alimentis perdurare poterit. Ideo enim nos dapes ingerimus, ut ſanguinis prin-

Artic. 8. cipia ſalina & ſulphurea inteſtino conflictu nimis attrita, & diſſoluta, nec non per τὴν πνεμφερείαν Corporis jugiterevolantia jugi alimentorum acceſſu reſarciamus. Si igitur principiorum attritio & tranſpiratio juxta *ſuſpenſam hanc motûs legem* præpediatur, nullum fiet eorundem diſpendium, ac proinde nulla opus erit reparatione.

Sanguinis ipſius principia ita aliquando ſpiſſa ſunt, & tam viſcido cæmento ſunt alligata, ut ſine ulla motûs legis ſuſpenſione per quindecem, imo octodecem dies, uti in canibus ipſe vidi, ſine alimentis à diſſolutione cohiberi valeant. Unde *pro miraculo* ſemper haberi non deberet ſi forſan aliquando quidam ſine cibis per plurimos dies vitam protrahant. Uti in Maniacis quibuſdam, aliiſque nonnunquam ægrotantibus videre eſt.

ARTIC. IX.

De Tertia motûs Lege ſuſpenſa. Ubi cernitur quòd Corpus in motu poſitum, motum ſuum ſubitò deperdere poterit, non communicato eodem alteri Corpori ambienti.

NON tantùm Corpus quodvis ſine impulſu alterius Corporis moveri, & impulſui ejuſdem reſiſtere, ſed etiam motum ſuum ſubitò deperdere poterit, nec illud in aliud Corpus tranſmittat. Unde manifeſtum eſt quòd *globus tormentarius*, in murum projectus, in medio itinere ſiſti ſubitò poteſt. Quod immanis rupis ab alto vi adacta, vel proprio ponderé decidens, poterit ſuppreſſo motu in aëre librari. Quod [a] flumen ad mare properans in curſu ſiſti poteſt. *Artic.* 9.

 [b] Solis,

Artic. 9. [b] Solis, reliquorúmque cœleſtium Corporum motus ſupprimi poteſt. Motus omnes animales, ſanguinis nempe, cordis, reſpirationis, & ſpirituum ſuſpendi poſſunt in humano Corpore, & [c] mors ſubito invadere poteſt ſine prævia ulla morborum ſævitie. Nec tantum motus Corporis ſolidi totius, ſed etiam particularum minimarum fluidi cujuſvis Corporis ſupprimi poteſt. Quo ſuppreſſo fluida omnia, ut Aër, Aqua, & Liquores omnes in ſolidum Corpus coaleſcent. Corpus enim ſolidum à fluido in hoc tantùm diſcrepat, quòd partes illius in mutuo quodam amplexu quieſcant. Singulæ verò fluidi Corporis particulæ, motu proprio & inteſtino agitantur; quo motu ſublato, in ſolidum Corpus abeunt, uti aqua fit glacies. Sicque [d] mare in parietes hinc inde diviſum ſolideſcere poteſt; ſolidi quoque Corporis particulæ

à

à mutuo contactu diſſociatæ, & circa centrum ſuum rotatæ, fluidæ evadunt, uti glacies in aquam eliquata, ſaccarum vel ſal in aqua reſoluta, uti particulæ auri in *aqua regali* natantes, fluitare videntur. *Artic.* 9.

Nunc triplici modo concipere poſſumus quomodo [e] *Corpus humanum* ſuper mare vel in aëre ambulare, vel quomodo [f] *ferrum*, plumbum, vel aliud quodvis Corpus grave ſuper aquam natare poterit. Vel enim aufertur tota Corporis prementis gravitas, ſeu ambientium Corporum compreſſio, *juxta primæ ſuſpenſionis legem*; vel unda in fluore remanens gravitanti Corpori reſiſtit, ipſumque ſubſulcit, *juxta ſecundæ Legis motûs ſuſpenſionem*; vel ſuppreſſo aquæ vel aëris fluore, *juxta tertiam hanc ſuſpenſæ legis regulam*, ſuper ſolidam aream incedet Corpus. Patet enim quod ſi Corpus meum toto ſuo pon-

Artic. 9. pondere ſpolietur, etiamſi fluidam aquam calcaret, nunquam immergeretur, quin imò per aëra volaret. Obvium quoque eſt quòd Corpus meum, etſi remaneat tota ipſius gravitas, ad fundum fluidi nunquam præcipitabitur, ſi prementi pedi mare, vel aër, ſublato *fluidi* motu, renitatur; quin imò æque facile in aqua, & in aëre ambulabit, ac in pavimento marmoreo.

Longè autem plures difficultates occurrunt cur ſublata gravitate ſuper undas Corpus incedat, quàm cur ipſum remanente gravitate ſolideſcens mare ſubfulciat. Quia ſi auferatur tota Corporis humani gravitas, Aër, & reliqua ambientia Corpora removeri deberent, aut ſaltem compreſſio ipſorum ſuſpendi; removeri autem non debet aër, quia Corpus ſine reſpiratione vivere non poteſt; aut ſi forte viveret, ſublata compreſſione

one externa, tumeret nimis, uti fit quando, aëre ſub applicatis ſcapulæ cucurbitulis nimis rarefacto & attenuato, caro in molem ſublevari ſolet. Unde longè facilius & clariùs concipitur quòd Corpus meum cum toto ſuo pondere in renitentis & ſubfulcientis maris ſuperficie incedat, quàm quòd tota ſua exutum gravitate progrederetur. Hoc enim modo æquè clarè concipitur quòd [g] Corpus meum in aqua vel in aëre per horizontalem lineam ambulare poteſt ac in terræ ſuperficie. Imo per divergentem vel perpendicularem lineam [h] homo poterit cum toto ſuo Corpore per quandam quaſi ſcalam aëream per gradus & intervalla calcantibus pedibus in inani fluido reſiſtentem, ad [i] *Cælos* aſcendere; eodem plane modo quo nos ipſi ad altiſſimorum montium cacumina anheli aſcendimus. *Artic.* 9.

Longè

Artic. 9. Longè plures Corporum ſtatus ſuper naturam ſub *prima legis motus ſuſpenſione*, quàm ſub reliquis duabus collocari poſſunt; non ſolum enim recenſita ſuperiùs in illo capite *Miracula*, ſed etiam quæ hic inferiùs de multiplici Corporis humani ortu & generatione dicturus ſum, ad illam quoque claſſem reduci poſſunt.

ARTIC.

ARTIC. X.

De Humani Corporis geneſi ex Mare & Fœminâ.

ETiamſi juxta ſancita jam *Naturæ Decreta* Corpus humanum, uti ac reliqua Animantia, ex mutuo Maris & Fœminæ conjugio generetur, nihilominus tamen in peculiarem aliquando finem à ſummo Opifice *ex fœminâ ſine mare, ex mare ſine fœminâ*, imo *ſine mare & fœminâ* ſtupendo quodam & inſolito modo formatum eſſe perhibetur. Quoniam itaque mihi hic propoſui diverſos Corporis humani ortus illuſtrare, opus erit priùs perpendere obiter *modum* quo *generationis opus* juxta ſtatutas *Naturæ* leges perficitur, ut clariùs pateant ea quæ de miraculoſa ipſius formatione dicturus ſum. *Art.* 10.

Om-

Art. 10. Omnia Corporis virilis & muliebris organa præter partes genitales ſimilis omninò ſunt fabricæ & paris ubiq; proportionis. Vir pendentes habet duos *Teſtes* membraneo loculo incluſos; quorum uterque totus ex exiguis tibiæ inſtar muſicæ, perforatis canaliculis & ſerpentinis quaſi ductibus conſtat, qui, filacei inſtar glomi, ſibi ſuperpoſiti ſunt. In his canaliculis elaboratur & ſecernitur ſuccus quidam peculiaris, quem medici *ſemen virile* nuncuparunt; quem tamen Ego *fermentum* tantùm viri *ſeminale* vocitari mallem; quia non in ipſo, ſed in fœminâ tantùm ſemen ſeu germen continetur. Hic humor per proprios tubulos ad capſulas quaſdam in penis cavitatem hiantes vehitur, quas *veſiculas ſeminales* nominant, in quibus coacervatur, & conſervatur ſuccus hicce fermentaceus, donec pro data occaſione, ab æſtuanti

Partes generationis viri.

Ve

Veneris ira per veretri urethram in uterum fœminæ prolem formaturus ejaculatur. Art. 10.

Mulier autem ſub imo ventre quandam habet cavitatem veſicalem quam *uterum* ſolent nuncupare. Hic uterus in duas *Tubas* verſus dextrum & ſiniſtrum latus protuberat. His tubis appenſa ſunt duo *corpora glandiformia*, quæ antiqui *Teſtes* muliebres, neoterici *Ovaria* vocant; *ſeminaria* tamen nuncupari maluerim. In his *ſeminariis* continentur plurimæ membranoſæ *veſiculæ* limpido & ferè pellucido latice turgidæ; quæ in innumeris diſtinctis loculis, uti granatorum ſemina, incluſæ ſunt, & ab ambientibus vaſis ſanguiferis ſuccum nutritium jugiter expuentibus paulatim aluntur, donec ad præfixam quandam magnitudinem extumeſcunt. Hæ væſiculæ hodiè *Ova* nuncupari ſolent; *ſemina* verò humana vocitari

Partes generationis fœminæ.

Art. 10. tari potiùs merentur. Uti enim bombycis vel tritici ſemen totum bombycem & totam tritici ſpicam cum ſeminibus continet, ſic unaquæque feminis muliebris *pyxis* membranea omnes corporis humani partes comprehendit; imò longè ante commercium fœminæ cum viro formata & in debitum ſitum diſpoſita in prolifico hocce liquore integra Corporis noſtri ſtamina & rudimenta natitant. Uterus præterea longo canali *vagina* dicto foras hiat, per quam vaginam penis virilis ingreditur, & egrediuntur *menſtrua, fœtus*, nec non *fluoris albi* & *Gonorrhœæ* materia; & per labra ipſius *Urina* excernitur.

Semen continet omnes partes.

Quomodo generatio perficitur.

Præmiſſa partium generationi inſervientium ſtructura, nunc perpendendum quomodo *generatio* ipſa perficitur. Poſt elapſos quoſdam ætatis annos, *Vir* & *Fœmina* ab aucto nativo calore

&

& humorum fermentatione venereo quodam œſtro perciti, ad oſcula & mutuos amplexus, libidinem ſatiaturi, ruunt. Hoc in congreſſu, Vir, non ſine voluptate, in uteri muliebris cavitatem ſeminale illud fermentum ſeu ſuccum illum fermentaceum emittit, qui in teſtibus elaboratur. Hic ſuccus partim cum circumeunte ſanguine, partim rectâ viâ per *tubas Fallopianas* ad ſeminaria fertur, & *ſemina* in illis tanquam in totidem diverſis nidulis latentia, *auræ* inſtar *prolificæ*, ſubit & penetrat; & prout unum aut alterum ex ſeminibus erit maturum, nempè prout debitam diſpoſitionem ſeu magnitudinem acquiſiverit, fermenti inſtar illud rarefaciet, inteſtinum inquam & expanſivum motum cum limpido & lymphatico ſeminis latice, in quo delineata fluctuant Corporis ſtamina, inibit, eundem attenuabit, ſtamina ipſa expandet & diſten- *Art.* 10.

Art. 10. det, porulos eorundem aperiet; ſicque attenuatus ambiens liquor dilatatos ſtaminum porulos ſubibit, ipſos ampliabit, & largiùs nutriet; donec, creſcente indies ſeminis mole, *membraneum domicilium* tandem præ magnitudine diſrumpet & per annexas *tubas* in *uteri* cavitatem ſemen delabetur; ibiq; uteri parietibus, medio placenta leviter alligatum, ab appellente matris ſanguine per umbilici vaſa ſine ulla reſpiratione alimentum conſtanter recipiet. Interim ab inteſtina hacce ſeminis turgeſcentia, torpentes antea humores in motum agitabuntur, & agitati partes ſolidas, Cor præcipuè movebunt. Cor autem ſemel motum moventem liquorem in appenſas arterias ad extrema Corporis propellet. Propulſus liquor antecedentem liquorem ad Cor iterum Urgebit. Hic liquor ſeu Sanguis ad Cor denuo redux Cor iterum movebit,

Punctum ſaliens eſt Cor, primum vivens & ultimum moriens.

bit, & à Corde viciſſim in orbem movebitur. Sicque incipit & conſervatur partium ſolidarum motus ac humorum circuitus. Primus enim humorum motus eſt cauſa primi & ultimi motus Cordis, & motus Cordis eſt viciſſim cauſa cur humores perpetim in circulum volvantur; non verò cur inter ſe fermenteſcant. Hæc enim fermentatio ab orta inter diſſimiles Sanguinis particulas lucta & certamine dependet. Fermenteſcentibus igitur & circulantibus *ſeminis* humani humoribus, & fluidis, ſtamina ſolida, & *Organicæ partes* ex ſuppeditato à matre fermentationi & nutritioni continuo pabulo indies magis magiſque turgebunt. Sicque quod primò *ſemen* fuit *germinis* nomine inſignitur; quod Germen mox *Embryo* vocatur, dein *Fœtus*, hinc *Infans*, *Puer* deinde, poſtea *Adoleſcens*, *Juvenis*, *Vir*, & tandem *Senex*,

Art. 10.

Diverſi ætatis gradus.

Art. 10. *ſenex*, pro diverſo Corporis incremento & ætatis gradu nuncupatur. In quovis autem ſtatu, etiam ſub minima Corporis mole, *Homo* vocatur, modo *Spiritus*, qui anima ſolet appellari rationalis, Corpori reverà præſens ſit. Unde fœtus æq; completus eſt homo, ac vir, aut ſenex; quia Corpus non fœtûs duntaxat, ſed etiam Embryonis æquè integrum eſt ac Corpus adulti, cùm ex pari Organorum numero, & cum ſimili eorundem ſitu & textura conſtruatur.

Partus quomodo fit.

Eodem modo quo ſemen *fermento* viri *prolifico* turgeſcens, ex *ſeminario* viam ſibi pandit in uterum, ſic ex utero fœtus, mole grandior, & creſcentibus viribus robuſtior factus, huc illucque volvendo ſeſe, & calcitrando membranea dilacerat involucra; unde ruptis quaſi carceris repagulis, foràs ſibi ſub auras exitum per vaginam, ſequentibus pone *ſecundinis*, molitur. Ani-

Animantium igitur omnium generatio (imò & plantarum vegetatio) in nova Organorum aut partium formatione non conſiſtit, ſed in hoc tantùm quòd fermentum maris ſeminale ſtamina jam in ſemine verè delineata, & in brevi voluminis gyro comprehenſa, expandat, & aptiora reddat, ut largius alimentum & incrementum ſumant. Corpus enim humanum etiamſi totum, & omnibus Organis inſtructum, in ſemine, longè ante fermenti virilis appulſum, verè contineatur, mole tamen *lentem*, aut *formicam*, animalcula exigua non ſuperat. Ut igitur ad molem extumeſcat majorem, per expanſos & dilatatos exiliſſimarum fibrillarum porulos majorem alimenti copiam admittere debet. Sic obſervamus quòd granum *tritici* aut *hordei* faciliùs longè, & citiùs in æſtivo quàm in hyberno tempore pullulat, *Ant.* 10.

Art. 10. quia ſolis ardore germen laxatur magis & expanditur, ut ſucco nutritio è terræ viſceribus à ſolis radiis elevato ad interiores ſeminis receſſus per ſitientes & bibulos ejuſdem porulos capacior pateat aditus.

Cæterùm, ut Generatio pleniùs adhuc illuſtretur, congruum foret ſolerti examine inquirere, quomodo diſpoſita in ordinem *ſeminis*, ſeu *germinis humani* ſtamina primitùs fuerint delineata. Rancida illa veterum Medicorum ſententia jamdudum exolevit, qua contendebant quòd maris & fœminæ ſemina in utero commixta *virtutis* cujuſdam *plaſticæ* beneficio in plurimas & conſtantes diverſorum Organorum formas ſponte ſua abierunt. Patet enim, ut jam vidimus, quòd nullum eſt in viro ſemen. Patet quoque quòd humor ille in præfervida tentigine à glandulofis vaginæ muliebris *lacunis* per

pudendi

pudendi labra excretus, eſt po- *Art.* 10.
tiùs titillationis & voluptatis ſti-
mulus, quàm fœminæ pro gene-
ratione ſymbolum; ſi enim ge-
nerando fœtui quid conferret
hic humor, tantum abeſt ut
effœti inſtar excrementi pro lu-
bricanda vagina foràs amandare-
tur, quin imo in uteri clauſtris
pro formanda prole arctiùs in-
cluderetur. Quare in ſenſu quo
Veteres ſeminis naturam intel-
lexerunt, neque vir, neque fœ-
mina ullo forent ſemine fœ-
cundi. Inter omnes itaque ho-
die ſanioris judicii Medicos con-
venit, quòd omnes Corporis no-
ſtri partes in ſolius matris *ſemi-*
nariis ante viri commercium à
ſolo & ſupremo Naturæ Autho-
re verè formatæ ſunt. An verò
in primordiis rerum omnia ſemi-
na in prima muliere intra ſeſe
tanquam intra innumeras pyxi-
des fuerint contenta, an per
Mundi Machinam tunc fuerint

Art. 10. diſperſa, an in typis ſeminalibus poſt cujuſque fœminæ ortum formata, an verò hic & nunc, prout Naturæ neceſſitas exigit, à ſummo Conditore creata, prolixum, arduum, & ſupervacaneum foret hîc loci inveſtigare. Quare ſat erit cum cæteris aſſerere, quòd in compendioſo ſeminis humani gyro tenuiſſima Corporis noſtri ſtamina cum debito eorundem ſitu, cum ſolito Organorum omnium numero & figura ante Actum Venereum verè continentur.

Prærogativa matrum præ maribus.

Ex his inferre datur quantas ſibi Prærogativas vindicare poſſunt fœminæ præ maribus; quantoque cultu & honore Liberi Matres ſuas proſequi deberent. Mulier enim ſola totum ferè *generationis* opus perficit; ipſa ſola *ſemen*, ſeu rudimenta Corporis, ante viri conſortium continet; multis ærumnis obnoxia eſt gravida Mulier; multis tormi-

minibus in partu cruciatur; ipſa paſcit fovetque in utero fœtum, & poſt partum mammarum lacte alit; unde intenſior eſt utplurimum Matris quam Patris in Liberos Amor. Vir autem poſt unius momenti voluptatem nihil ampliùs de prole cogitat, & in ipſo libidinis æſtu tam parum generando fœtui ſuppeditat, ut vix parentis nomen mereatur, nullum enim eſt in viro ſemen, & nihil largitur præter fermentum quoddam *ſeminale*, quod partes fœtûs non format, ſed jam formatas expandit; uti enim agricola fimo, cineribus, calce viva, aut arenis, tanquam totidem fermentis terram colit, ut projecta ac ſata ſemina producat, ſic mas latentia tantùm in fœminæ ſeminibus germina prolifico quodam fermento fœcundat. Matres autem ex tanto illis à Liberis præſtando honore ſuperbire aut inſoleſcere non debe-

Art. 10.

Art. 10. Fœminæ non ſunt vere matres, ſed matrices.

berent; quia ipſæ non tam *Matres* verè ſunt, quàm *Matrices*, in quibus ſemina aliunde formata pullulant; fæminæ enim ſemen ipſæ aut fœtum non formant, ſed ipſum tantùm jamdiu formatum nutriunt; imò ipſum magis non poſſunt non nutrire, & parturire, quàm ferax ſolum ſata ſemina ardente æſtivo ſole non poteſt non expandere & proferre: unde non ex libero matris arbitrio, ſed ex neceſſaria *Naturæ* ſeu motus lege fœtus generatur, & ex eadem lege in lucem prodit; imò in lucem editus ex pari legis neceſſitate ob urgentem quendam & extus inſitum amoris in prolem ſtimulum, non à Mulieribus duntaxat, ſed ab ipſis belluis & volucribus, rationis, ut aiunt, expertibus materna quadam induſtria nutritur. Plura hic de naturali Corporis humani geneſi ſubjicere, foret extra propoſiti noſtri ſcopum divagari, quare ad

ſtatus

ſtatus ipſius ſuper naturam tandem revertamur. *Art.* 11.

Artic. XI.

De Corporis Humani geneſi ex Fœmina ſine Mare.

QUum ex ſtatuta partium Genitalium ſtructura *Generationis* opus & natura ex ſolito maris & fœminæ conjugio nobis innoteſcat, nunc ſagacius perpendamus utrum ſuſpenſa hac ſolitæ generationis *Lege* clarè concipere valeamus, quomodo ex ſola [a] fœminâ, ſine ullo prorſus maris commercio, ſed agente tantùm ſupremo Numine Corpus humanum enaſci poterit.

Generatio, ut jam ſupra innuimus, aliud nihil eſt quàm *ſtaminum in ſemine muliebri contentorum debita expanſio & rarefactio fermenti maris prolifici virtute* Quid generatio.

Art. 11. *tute inducta*; cujus inteſtinæ turgeſcentiæ ope delineata *Germinis* rudimenta majorem alimenti copiam ſugere & in dilatatos porulos abſorbere apta redduntur: undè molem acquirunt majorem, & paulatim creſcendo ad eximiam tandem magnitudinem extumeſcunt. Cum autem, ut ſuprà probavimus, Corpus motum obvium Corpus naturâ ſuâ aut vi inſitâ non moveat, ſed ipſum ſupremus *Motor* ex irruentis Corporis occaſione in motum ſolus verè concitet; & cùm expanſio & rarefactio quædam ſit *Motus* ſpecies, patet quòd ſpermaticus maris ſuccus cum ſemine muliebri commixtus, illud non fermentat, aut expandit ratione motus ullius aut qualitatis, quam verè & propriè in ſtamina germinis à ſe tranſmittit, nihil enim transferri poteſt ab uno Corpore in aliud præter materiam; ſed quia ex occaſione appulſus

appulſus fermenti virilis ſummus Archetypus delineatas ſeminis fibrillas verè & immediatè diſtendit. Quid igitur impediet quo minùs *juxta primæ*, quam ſupra recenſuimus, *legis motus ſuſpenſionem*, Deus ipſe ſolus ſine ullo Fermenti virilis appulſu, miſcela, aut ope, ſtamina, quæ ipſe ſolus ſine viri aut fæminæ auxilio in debitam ſeriem & ordinem jamdudum primus diſpoſuit, expandere, rarefacere, porulos filamentorum dilatare, ambientes ſeminis membranas, & involucra ampliare valeat. Ampliatis autem ſemel & motu cælitùs indito devolutis *Virginei ſeminis ſtaminibus*, *Germen*, eodem plane modo quo per naturalem in imprægnata conjuge generationem, *in* [b] *cælibe & intacto uteri clauſtro* incrementem ſumet, & in Embryonem, fœtumque paulatim turgeſcet. Sufficiens enim alimenti copia à circumeunte & appellente ſanguine per expanſos & bibulos filamentorum porulos ſuppedi- *Art.* 11.

Art. 11. peditabitur, unde in tota ſua mole indies tumebunt, & clauſtra ſua ſeu veſiculares *ſeminariorum* cancellos, in quibus recondita ſunt diſrumpent, inde per appenſas Fallopii *Tubas* in uteri cavum delabentur, ibique media *placenta* tanquam carneo & ſpongioſo cæmento uteri parietibus adhærebunt, affluentem ſanguinem per innumeros vaſculorum *placentæ* propagines inſugent. Sicque nutritis paulatim ſolidis ſeu organicis ſeminis partibus, & concitatis in motum vitalem ejuſdem humoribus, ex puſillo *Germine* fiet *Embryo*, ex Embryone fœtus, fœtuſque, collectis ſenſim viribus, ab anguſto domicilio poſt novem tandem menſes per os uteri & per vaginam, viam ſibi foràs ſub liberiorem auram pateſaciet.

Unde patet quòd non facilius crerit primum hominem ex terra ſine ullo maris aut fœminæ ſemine creare, quàm alios homines ex ſemine fœminæ ſine maris conſortio gene-

rare

rare. Imo ſi quis ſecum rem ritè totam perpenderet, videbit forſan, quòd non magis ſtupendum eſt, quod Homo ex ſola muliere generetur ſine viri commercio, quàm quòd ex maris & fœminæ congreſſu formetur; cum concurſus viri ſit tantùm occaſio cur ipſe ſupremus rerum omnium Parens *generet*, qui eſt immediata, imò unica, utriuſque Phœnomeni, & effectum omnium, cauſa. *Art.* 11.

ARTIC.

ARTIC. XII.

De Corporis Humani ortu sine Mare & Fœmina.

Art. 12. SI retrò ad Orbis conditi primordia mentis nostræ aciem recto tramite retorqueamus, & continuam istinc innumerorum effectuum sibi hucusque hæreditario quodam jure succedentium, & à se mutùo dependentium catenam & seriem contemplemur, reperiemus, quòd uti cæterarum rerum, sic & *Generationis humanæ* origo cum Mundi tantùm origine incepit. Ut autem *Generatio* semel inciperet, formari debuit *primus Homo*, qui foret primævus cæterorum *Genitor*; generari autem non potuit ex Patre aut Matre, cùm ipse primus fuerit humani generis parens: nec ex se, aut à se gigni potuit, quia non potuit esse

eſſe ſui parens & proles. Quare *Art.* 12.
ſine ullo prorſus maris & fœminæ conjugio ex rudi adhuc & indigeſta [a] tellure à ſupremo Opifice coagmentari debuit. Si mortui quoque reſurgerent, cadavera ipſorum jam in pulviſculum redacta ex informi materia iterum conſtrui deberent. Magis autem conceptu difficile non eſt, quomodo organicum grandioris molis Corpus ex eximia terræ quantitate cum vita, motu nempe & ſenſu, ſubito formetur; quàm quomodo rudimenta ſeu delineamenta corporum noſtrorum ex patris & matris congreſſu generatorum in puſillo ſeminis germine ſine prævia generatione creentur. Primaria enim corporum, etiam noſtrorum, ſtamina nullo naturæ auxilio, aut motus lege, in organicas haſce texturas & machinulas ante generationem primitùs diſpoſita ſunt; ſed ſuſpenſâ *primâ motus lege*, à ſummo Numine immediatè delineata in compen-

Art. 12. dioſum & vix præ parvitate credibile volumen contrahuntur. Unde prima Corporis noſtri *delineatio* æque verè *Miraculum* eſt, ac primi Parentis *creatio.*

Corporis humani Analyſis Chymica.

Ut autem clarâ mente concipiamus quomodo informis glebæ materia in tam miras & multiplices Corporis humani partes & texturas converti poſſet, ſupponamus quod rei cujuſpiam ſani in patibulo ſuſpenſi Corpus, centum libras grave, totum, cum oſſibus, carne, & ſanguine, vaſis Chymicis deſtillandum committatur; peculiarem *ſalis volatilis alkalini*, *ſulphuris* ſeu olei fœtidi, *phlegmatis* ſeu aquæ inſulſæ, *ſalis fixi* alkalini, & *terræ elementaris* quantitatem in pari pondere largietur; ita tamen ut major ſit *phlegmatis* quantitas quam *terræ*, major *terræ* quàm ſulphuris, & major tandem ſulphuris quam ſalis. quadruplex hoc particularum elementarium genus non niſi mole tantùm & figura à ſe invicem diſcrepant

ſcrepant. Terra, quæ in poroſis ſuis alveolis reliqua principia ebibit & fulcri inſtar ſuſtentat, mole grandior eſt quàm ſulphur, ſal, aut aqua. Sal, cum ſolus linguæ papillas acredine quadam pungat, angulis acutis ſolus eſt hiſpidus; terra vero, ſulphur, & aqua, quæ inſulſa ſunt, obtuſa figura, etiamſi diverſa donantur. *Art.* 12.

Cum itaque experientia doceat quòd Corpus humanum centum libras pendens, totum ex certa *Terræ*, *Aquæ*, *Salis*, & *Sulphuris* proportione coaleſcat; nunc videamus quomodo *primum* ſeu τὸ πρωτότυπον Corpus humanum ex informi materia formatum eſt. Ponamus igitur ſumi centum *terræ & aquæ* vel alterius cujuſvis materiæ libras, ut humanum ſolitæ magnitudinis Corpus cum centum librarum pondere conſtruatur: Ut Corpus humanum inde educatur, peculiaris Terræ elementaris, Aquæ, Salis & Sulphuris proportio formari ſubitò debet: Ex

Art. 12. hac particularum quadriga in diversa quantitate sibi mixtâ plurimæ diversæ texturæ partes, tum fluidæ tum solidæ, exurgent. Duæ hic obviàm veniunt difficultates, quomodo nempè indigesta hæcce & uniformis materia in quadruplex hoc particularum genus convertetur, & quomodo in tot dissimiles partes conversa, in Corpus humanum abibit. Ut autem harum difficultatum caligo experientiæ lumine dissipetur, observamus in *Arte Chymica* quòd sulphur elementare & sal in aquam & terram sponte sua convertuntur, quod denotat eadem fuisse ex aqua & terra primitus orta. Experimur pariter quod aqua cum pauca terra per hortos aspersa in salinas & sulphureas mille plantarum partes abeunt. Alimenta solida in chylum, sanguinem, carnem, & ossa mutantur. Cum igitur in naturali animantium & plantarum vegetatione *aqueæ* & *terreæ* partes in *salinas* & *sulphureas*, & hæ vicissim

ciſſim in illas, ex inteſtini earundem motûs Lege præ oculis quotidie convertantur; mirum non erit cur à ſupremo naturæ Authore ſine ulla inteſtini motûs Lege, aut Corporum ipſorum auxilio, *juxta primæ motûs Legis ſuſpenſionem* non tantum aqua & terra in ſalem & ſulphur, ſed etiam omnia cujuſcunque naturæ Corpora in alia diverſæ indolis Corpora transformentur. Si autem centum materiæ Libræ in diverſas *aquæ*, *terræ*, *ſalis* & *ſulphuris* proportiones fuerint mutatæ, concipietur facile quomodo Corpus humanum ex iiſdem in ſolidas & fluidas partes diſpoſitis conflabitur. *Art.* 122

Qui ſeriò perpendebit quàm ſtupendas machinas humana ars conſtuere ſolet, non inficiabitur quin tanta ſit ſupremi Artificis potentia ut ex debita *terræ*, *aquæ*, *ſalis* & *ſulphuris* proportione Corporis humani fibrillas & ſtamina texat, texta in Organicas & diverſas for-

Art. 12. mas conjungat, disponat, &, humoribus per totam partium & Organorum compagem fluitantibus, intùs in motum cieat vitalem. Videmus enim quanta industria & artificio, horologia ex rotis, elateriis, & staminibus construuntur, ut tempus metiantur. Artificialia capita efformantur, quæ vocem humanam imitantur. Factitia manus tantis machinulis movetur, ut sponte sua seu motu proprio vocabula cum calamo scriptorio in charta inaret. Psittacos rationis aliunde & sensus expertes docemus verba quædam proferre. Muti hominis, & ab ortu surdi lingua ita movetur aliquando, ut quædam verba articulari posset. Pyrii pulveris ope & pyrotechnicis instrumentis, currus, equos, & armatos homines in aëre repræsentamus. Æstuantis maris unda in oppositas rupes irruens humanas aliquando, & equinas formas in rupibus insculpit. Ex argento in spiritu nitri dissoluto, &

Stupenda instrumenta humana arte confecta.

cum

cum mercurio in aqua diluto, poſt quadraginta dies vegetale quoddam ſponte ſuâ cum ramis & fructibus pullulat, quod *arbor Dianæ* à Chymicis nuncupari ſolet. Varia Organa muſica in ſymmetricum ordinem diſpoſita, miris illecebris irretiunt, & ſuavi ſonorum modulamine aures titillant. Nemo neſcit quòd in viſceribus terræ varii reperiantur lapides, & alia mineralia, quæ veram linguæ, roſtri, dentis, capitis, manus, pedis, veretri virilis, arboris, cornu, & aliorum Corporum formam exhibent. Cùm igitur juxta *ſtatutas Motûs Leges* tot tantæque ſtupendæ fabricæ, vel naturæ induſtriâ, vel humana arte conſtruantur, arduum non erit concipere, quomodo ſupremus artifex peculiarem quandam *aquæ*, *terræ*, *ſalis* & *ſulphuris* proportionem in Organicas diverſæ texturæ partes diſponat, & partes ipſas in humani Corporis formam compingat. Poterit enim minutiſſimas

Art. 12

Corpora ſtupendo naturæ artificio conſtructa.

Art. 12. horum elementorum particulas in cava ſtamina, ſeu vaſculares fibrillas formare ; poterit has fibrillas ſuis humoribus repletas & multis modis ſibi intertextas in diverſa Organa diſponere ; & eadem Organa, in continua quadam ſerie, & in debito quodque ſitu ſibi alligata in humanum Corpus ſponte ſua abibunt.

Si autem Corporis noſtri ſtamina ex majori longè *terræ* & *ſalis* quàm *ſulphuris* aut *aquæ* proportione conſtent, & ſtricto præterea vinculo ſibi adjungantur, ſolidas & graves partes, uti *Oſſa*, cartilagines, Tendines; & Ligamenta efformabunt: Uti enim trabes tecta firmiter, & oſſa Corporis noſtri machinam ſubfulciunt, ſic redundans in mixtis *terra* ſolidum illis ſtabilimentum conciliabit. Si verò præ terra, aqua, & ſale, ſulphur ſeu oleum exuperet, adipem conſtituet : Si æqualis ferè ſit aquæ, terræ, ſalis, & ſulphuris miſcela, partes laxiores quidem,

dem, ſed ſolidas, conſtruet, quales ſunt Muſculi, Membranæ, vaſa omnia, & glandulæ: Si tandem partes aqueæ luxurient penitùs, & minor ſit ſalis & ſulphuris, & minima terræ quantitas, ſanguis inde orietur, reliquique fluitabunt humores. *Art.* 12.

Poſtquam itaque Corpus humanum ex debito *Oſſium*, *Muſculorum*, *Viſcerum*, *Membranarum*, & *Vaſorum* numero ſic conſtruetur, & poſtquam vaſa cordi & cerebro appenſa propriis fluidis erunt repleta; Cordi & ſtagnantibus adhuc in vaſis liquoribus motus indatur; *Sanguis*, *Spiritus animales*, & reliqua fluida in circularem ſtatim motum agitabuntur, & cunctis partibus vitam largientur; quæ vita nihil aliud eſt quàm quinque Organorum ſenſus, nec non Cordis, Reſpirationis, & fluidorum Corporis motus. Unde Corpus ex terra ſic confectum, non tantum erit Corpus Organicum, ſed etiam animatum. Si præterea

Corpori

Art. 12. Corpori sic animato Spiritus seu substantia cogitans uniatur, quæ ex lege suæ unionis Corpora externa percipiat, affectus Corporis regat, in Corpus imperium exerceat, & liberos ex voluntatis suæ arbitrio motus in eodem producat, Corpus non tantùm erit *animale*, sed etiam *Animal rationale* uno horæ momento exurget.

Haud facilius erit Corpus humanum ex centum materiæ libris cum tota sua mole construere, quàm idem ob indefessam materiei cujusvis ad divisionem & ad omnes figuras aptitudinem, ex uno materiæ granulo cum debito partium situ, ac numero conficere, & in brevissimo invisile volumen contrahere. Unde patet quòd Corpus humanum æquè totum ac integrum in exiguo seminis cujuslibet muliebris germine, etiamsi non sit animatum, continetur, ac in prægrandi centum librarum massa; cum Corporis humani Natura aut integritas non in

major

majori aut minori ejuſdem dimenſione vel magnitudine, ſed potius in peculiari & conſtanti diverſarum partium ſitu, fabrica, & numero conſiſtat. *Art.* 12.

Non ſolum *primum Corpus* humanum ex informi gleba formari, ſed etiam ex [b] *coſta*, manu, pede, aut alia quavis Corporis humani parte [c] *prima Fœmina* ſine fœminæ concurſu extrahi potuit, juxta eandem *Legis motûs ſuſpenſionem.* Si autem Corpus primæ parentis ex ſolo viri *latere* fuit conſtructum, non potuerat mole aut pondere ſuperare quantitatem materiæ ex quâ *latus* ipſum conſtabat, quia quantitas materiæ, ex quâ Corpus quodvis conditur, eſt vera ſemper ponderis & magnitudinis ejuſdem menſura. Quare vel paucæ virilis coſtæ materiæ, tanquam ſtabili baſi nova ſtatim ſuperaddita eſt materia, ut fœminæ ſtatura viri ſtaturæ pro generanda prole aptè reſpondeat, vel fœmina primùm cum puſillo

Art. 12. sillo formata Corpore, ex assumpto indies alimento ad debitam Muliebris Corporis magnitudinem, Puellarum more, paulatim adolevit. Uti hoc modo prima Corporis humani delineatio explicari potest, sic prima quoque cæterorum [a] animantium & [c] vegetantium formatio explicari posse videtur.

Artic. XIII.

De Humano Corpore redivivo.

ULteriùs indagere neceſſe eſt utrum *juxta primæ quoque Legis motûs ſuſpenſionem* perſpicua valeamus mente concipere, quomodo Corpus humanum ante biduum vel triduum, vel ante bis mille annos extinctum, ad vitam revocari poſſet. Qui ante triduum mortui ſunt, alio modo reviviſcere deberent, ac illi qui ante plura ſæcula obierunt ; quia illorum Corpora adhuc integra ſunt, & incorrupta, horum verò cadavera jamdudum ſunt in pulverem redacta.

Ut primò explicemus quomodo Corpora poſt [2] triduum à morte reſuſcitari poſſunt, obſervatu dignum videtur, quòd Corpora omnia emortua, vel in patibulo ſuſpenſa ſunt, vel in aqua immerſa, vel ſubita morte, ſyn- Diverſæ mortis ſpecies.

Art. 13. ſyncope nempe vel Apoplexia correpta, vel vulnere effoſſa, vel morbo quodam interno, in cruoris maſſa vel in Spiritibus ſæviente, extincta ſunt. Qui in furca ſuffocatur, vel in aqua immergitur, perit, quia defectu *reſpirationis* ſanguis in pulmonibus ſtagnans ad cerebrum aſcendere, & Spiritus animales quibus imprægnatur in glanduloſa cerebri filtra exonerare non poteſt; qui Spiritus vitam, motum nempe & ſenſum, omnibus Corporis partibus largiuntur, renovatâ poſtero poſt obitum die reſpiratione, & indito torpeſcentibus humoribus *fermentationis* & *circuitus* motu, Spiritus animales in debita copia ſecernentur in cerebro, & vitalis motûs munia reſtaurabunt; quoniam ſolidæ partes adhuc integræ ſunt, & putredine nondum eliquatæ. Qui ſyncope vel Apoplexia corripitur, moritur, quia Cordis & Spirituum animalium motus ceſſat; renovato utriuſque motu

Diverſæ mortis cauſæ.

Diverſi modi quibus mortui ad vitam revocari poſſunt.

motu exanime Corpus reviviſcet. *Art.* 13.
Qui lethali vulnere effoſſus eſt, occidit, quia ab effuſo nimio cruore Spiritus & vires proſternuntur: Sanguis effuſus vel alius, iterum in venas remiſſus & in priſtinum motum clauſo vulnere concitatus exangue Corpus ad vitam reſtituet. Qui morbo interno elanguet, ex defectu *inteſtini* & *circularis* motûs in ſanguine, tanquam conſumpto τῆ βιολυχνίᾳ pabulo extinguitur, qui motus perit vel quia *ſalina* ſeu *fermentativa* ſanguinis principia, præ nimio motu, uti in febribus, attrita, vappeſcunt, aut evolant; vel à redundante colluvie ſeroſa nimis diluta ſunt, vel nimis fixa, aut ab affuſo acido veneno, vel à ſæviente frigore coagulata ſunt. Si elementa ſanguinis evolarunt, iterum coacervari poſſunt. Si nimis attrita ſunt, fragmenta & anguli apponi poſſunt. Si nimio phlegmate diſſoluta, ſerum evacuari poteſt. Si concreta vel conglaciata ſit coccinei

Art. 13. nei laticis massa, attenuari, rarefieri, & fermentari potest. Sic quomodocunque humanum Corpus pereat, post biduum aut triduum à morte, nondum resoluta partium solidarum textura, pristinum humorum motum, vitamque recuperare potest.

Nunc itaque solerti investigemus scrutinio quomodo [b] Corpus humanum post plura secula putrefactum, & in tenuem jamdudum pulviſculum friatum iterum ad pristinum statum restaurari potest. Quomodo, inquam, Corpus ante quatuor mille annos in mari immersum, à piscibus in frustulorum myriades discerptum & à pisce in piscem sæpiùs transmissum, ad vitam revocari potest. Constat satis quòd non tantùm hujus Corporis partes integrantes, sed etiam minutissimæ *Terræ*, *Aquæ*, *Salis*, & *Sulphuris atomi elementares* à se invicem jamdudum dissociatæ sunt, & dissitissimæ; quòd non solùm quædam

per

per totum Oceanum diſperſæ ſunt, *Art.* 13.
ſed etiam quædam in piſcibus maris latitant, quædam per viſcera terræ penetrarunt; quædam ad telluris ſuperficiem cum vaporibus & fontibus elatæ ſunt; quædam ex ſuperficie terræ vegetantium radices ſubierunt; quædam forſan cum vegetantibus in animalia cum paſcuis tranſierunt. Ita ut nunc forſan in omnibus Terræ plagis, in mari, & fluminibus, in piſcibus, in terræ penetralibus, in vegetantibus, in animalium viſceribus, in aëre ipſo diſſeminatæ ſunt unius hujus Corporis humani particulæ elementares. Præterea fieri non poteſt quin poſt tot annorum orbes hujus Corporis elementa figuras, & naturam ſuam ſæpiùs depoſuerint; neceſſe eſt ut ſalia poſt tam diuturnum motum, & per tot ſæcula fluctuationem, angulos & ſpicula perdiderint; ut ſulphura diſcerpta ſint, & in aquam vel aliud principium ſint jam mutata; ut aqua in

Art. 13. ſulphur vel ſalem ſit converſa. Ita ut quòd tunc ſal fuerit, nunc forſan ſit aqua, quod fuit olim ſulphur, nunc fortaſſe ſalis figuram induit, quod terra quondam, nunc aqueæ ſit indolis. Nunc igitur videamus quomodo hæ particulæ per totum ſic mundum diſperſæ, in unum acervum rurſus colligi, priſtinas figuras rurſus aſſumere, & in Corpus humanum iterum coagmentari poterunt.

Meum non eſt ex ſolidis Scriptorum argumentis, & teſtimonio, hic loci probare, quòd [c] *Mortui ad vitam verè redituri ſint*; ſed cùm ab omnibus conſtanti animo hactenus creditum ſit, & à plurimis firma ratione probatum, quòd qui è fatis exceſſerunt, iterum vivi reſurgent; operæ pretium mihi viſum eſt, juxta *rationis* normam, & juxta *Medicinæ* principia inquirere, *quo modo*, cum *quo Corpore*, cum *qua Corporis mole*, & cum *quibus conditionibus* iterum renaſcentur.

Quare

Quare pro totius rei fundamento hæc duo in anteceſſum præmittere congruum fore exiſtimavi. Nempe *Art.* 13.

Quòd

Si idem numero Corpus reſuſcitabitur, ex eadem, qua olim, numero materia conſtare debet.

Et quòd

Si idem numero renaſcatur homo, cum eodem verè *numero, quo quondam, Corpore reviviſcere debet.*

Nemo inficiari audebit quòd ſupremus rerum Conditor, cujus potentiæ rebus omnibus inſitæ, cujus præſentiæ ubique diffuſæ, & cujus ſcientiæ ad omnia, imo minutiſſima quæque extenſæ, nullus aſcribi poteſt terminus, ſciat in quibus porulis, vel cryptis latitent, in quibus fluminibus fluctuent, in quibus atmoſphæræ partibus natitent,

Art. 13. in quibus demùm Mundi plagis, omnes hujus immerſi Corporis particulæ, imo ipſa particularum fragmenta locata ſunt. Dubitari quoque non poteſt quin immenſa ſummi Conditoris potentia diſperſas hujuſmodi per Mundum particulas in unum acervum accumulare poteſt. Si verò ſemel coacervatæ ſint eædem atomi, non diſficilius erit ipſas ad priſtinam humani Corporis formam & ſtatum reducere, quam fuit primum homines ex informi telluris gleba conſtruere.

Conditiones quæ requiruntur ut idem homo reſurgat.

Multæ tamen requiruntur conditiones ut ex coacervatis hiſce corpuſculis idem numero Corpus quod olim ante quatuor mille annos vixerat, iterum redintegretur. Debet primo eſſe una eademque numero materia, debet eſſe una eademque terræ, aquæ, ſalis, & ſulphuris proportio, etiamſi neceſſe non ſit ut eadem ſit, quæ olim, ipſorum quantitas. Debent hæ partes ſervare eundem ſitum, quem antea habuerunt.

erunt. Opus eſt præterea ut partes quæ nunc ſunt ſalinæ, ſulphureæ, aqueæ, & terreæ eædem ſint quæ olim fuerunt ſalinæ, ſulphureæ, aqueæ & terreæ. Ex defectu enim harum conditionum etiamſi eadem omninò ſit materia, idem numero non erit Corpus. Si nempe partes quæ olim truncum conſtituerunt, nunc caput & artus efforment; & viciſſim ſi materia capitis & artuum in truncum abeant; vel ſi materia manuum in pedes, & viciſſim pedum in manus convertantur, vel ſi pes & manus dextra ſiniſtræ manus & pedis locum occupent; & ſi omnes Corporis partes proprium locum mutent, etiamſi ſit eadem materia, eadem principiorum proportio, & Corpus Organicum conficiant, idem tamen Corpus non conſtruent, quia nec eſt eadem manus, nec idem pes, nec caput, neque truncus, ac proinde non erit idem Corpus. Imo etiamſi eadem materia quæ olim manum conſti- *Art.* 13.

Art. 13. tuit, nunc etiam manum efformet, non erit pariter eadem manus, niſi partes eundem omnino ſitum obtineant, quo olim gaudebant. Si enim particulæ quæ olim extrema manus formarunt, nunc medium manus teneant, & quæ olim erant in medio particulæ, nunc extrema occupent ; nec erunt eadem extrema, nec idem medium ; ac proinde non erit eadem manus. Nec erunt reliquæ partes ſic formatæ eædem quæ olim fuerunt.

Ut redivivus homo ſit idem debet conſtrui ex iiſdem principiis.

Præterea, etiamſi eædem atomi eundem omnino locum occupent quem olim occupârunt, ſi ejuſdem non ſint naturæ, figuræ inquam, ſi nempe particulæ quæ olim *ſalinæ* fuerunt, nunc ſint *aqueæ*, quæ olim *ſulphureæ* fuerunt, nunc ſint *terreæ*, etiamſi eædem ſint particulæ quoad materiæ naturam, quia tamen eadem non eſt earundem figura, eadem non erunt elementa aut principia, ſed longè diverſa, quia ob diverſas figuras diverſas habent

bent proprietates & diverſos pro- *Art.* 13.
ducunt effectus, ac proinde *idem numero* Corpus conſtituere non poterunt. Ut enim *Corpus idem numero* ſit, non ſatis eſt quod ex *eadem numero materia*, & ex *iiſdem* materiæ particulis denuò conflетur; ſed neceſſe eſt omnino ut ex *iiſdem* elementis, ſeu particulis priſca figura donatis componatur. Unde advertendum eſt quòd *aliud longè eſt Corpus conſtare ex eadem materia*, & *aliud conſtare ex iiſdem elementis.* Quatuor autem mixtorum Corporum Elementa *Terra* nempe, *Aqua*, *Sal*, & *Sulphur*, à ſe invicem non niſi penes figuram tantùm diſcrepant, & ſola cujuſque figura peculiaris, *elementi* nomen meretur; quare Elementum nunquam poteſt eſſe *idem*, niſi eadem figura gaudeat, à qua figura peculiaris *elementi* naturam mutuatur. Uti autem Elementum non poteſt eſſe *idem* numero, quod olim, niſi *eadem* numero figura donetur, ſic

Figura Elementa diſtinguit.

Art. 13. *Corpus humanum nunquam poterit esse idem numero, nisi iisdem numero elementis constet.* Atque ita ut collecta corrupti Cadaveris miasmata *idem* numero Corpus humanum rursus efforment, non tantum debent esse eadem, quæ olim, numero corpuscula, & eadem primigenia stamina, sed etiam debent habere eandem Elementorum proportionem, eundem omnino respectivum eorundem situm, nec non eandem figuram & proprietates.

Omnes dubioprocul necesse fore fatebuntur quòd *eadem numerica materia* à dissitis Mundi plagis in organicam formam iterum coacervetur, ut *idem numero Corpus* resurgat. Dicent tamen forsan quòd non est necesse quòd *idem* numero Corpus resuscitetur, ut idem *numericus* Homo renascatur. Plurimi enim autumant, quòd quoniam omnis materia est ejusdem naturæ, sufficit quòd qualiscunque materia in Cor-

Corpus humanum diſponatur, ut *idem* Homo reſurgat; modò priſtina anima huic novo & alieno Corpori uniatur; anima enim, ut ipſi aiunt, ſola hominem tanquam forma conſtituit. *Art.* 13.

Durum tamen mihi videtur, quòd poſſet idem Homo renaſci ſine eodem Corpore. Si quid enim in redivivo homine reſurgit, Corpus neceſſariò eſſe debet. *Anima* namque *rationalis* reſurgere non poteſt, quia à Corporis mancipio ſoluta, eadem ſemper, incorrupta, & immutata exiſtit. [d] Reſurgit igitur quod cecidit, nempe Corpus. Corpus autem ex quavis materia conſtruere, non eſt extinctum Corpus reſuſcitare, ſed novum & alienum Corpus formare. Quare ut *idem* Homo regeneretur, non tantùm debet eadem Anima uniri, ſed etiam *idem numero Corpus* debet reviviſcere. Corpus enim æquè eſt pars adæquata (ut aiunt) Hominis, ac *Anima* ſeu *ſpiritus cogitans*.

Corpus eſt pars hominis eſſentialis.

Nec

Art. 13. Nec magis Anima poteſt eſſe Homo ſine Corpore, quàm Corpus erit Homo ſine Anima. Si enim *Anima* ſola conſtitueret Hominem, Anima ſine ullo Corpore foret Homo. Ac proinde opus non foret reſuſcitare priſtinum Corpus, neque etiam ex quavis materia novum Corpus conſtruere, ut *idem Homo* renaſcatur, modo ipſius *Anima* ſemper exiſtat.

Nec ſat erit arguere, quòd omnis materia ſit ejuſdem naturæ & indolis; ac proinde quòd quodvis Corpus eidem Animæ aſſociatum eundem hominem reſtituet; nam omnes quoque *Spiritus cogitantes* ſeu *Animæ rationales*, ut vocant, conſimilis ſunt ſubſtantiæ, ac proinde pari ratione quævis Anima novo Corpori unita conſtitueret eundem hominem. Sicque, ſi Ego & Theobaldus meus nunc moriremur, & poſt obitum mea ſtatim Anima Theobaldi Corpori denuò animato, & Theobaldi Anima meo *Corpori* uni-

uniretur, *Idem* ſemper Ego forem, & Idem foret Theobaldus; quod futile eſt & ludicrum; nam neque Ego forem idem redivivus, neque foret idem redivivus Theobaldus. Inde adhuc planè ſequeretur, quòd ut Darius ante bis mille annos occiſus iterum reviviſcat, non neceſſe foret quod priſcum ipſius Corpus aut priſtina anima in unum *Individuum* redeant, ſed ſat foret quòd nova Anima & novum Corpus crearentur; quoniam omnes Animæ rationales ſeu *Spiritus humani cogitantes* inter ſe ejuſdem ſunt naturæ quoad *ſpeciem*; & omnia humana Corpora ejuſdem quoque ſunt ſtructuræ & ſpeciei. Imo hoc aliud abſurdi ſequeretur, nempe, quod ſi quotquot hactenus fuerunt ab Orbe condito Animæ & Corpora humana, nunc in nihilum redigerentur, & totidem novæ Animæ & Corpora humana crearentur, invicem per paria aſſociarentur, & ſibi nuberent: Qui in nihilum redacti

Art. 13.

Debet Idem Corpus & eadem Anima uniri ut idem Homo reſurgat.

ſunt

Art. 13. ſunt homines forent redivivi; quia novæ Animæ & creata Corpora conſimilis forent naturæ cum Animabus & Corporibus eorum, qui in nihilum redacti ſupponuntur. Nova enim Corpora cum ſimili omninò partium textura, & pari Organorum numero formari poſſunt. Animæ quoque cum *iiſdem* omnino *cogitationibus*, cum *eadem omnino ſubſtantia*, cum *eadem propenſione, cum pari conceptuum & cognitionum multitudine & numero, cum iiſdem prorſus affectibus, reliquiſque animi muniis*, quoad ſpeciei ſimilitudinem creari poſſunt.

Anima rationalis non eſt vita Corporis.

Porro, videbimus inferiùs quòd *Spiritus humanus*, qui *Anima rationalis* perperàm vocitari ſolet, nullatenus eſt forma, anima, aut vita Corporis; ſed quòd vita Corporis ab ipſo Corpore, nempe à mechanica ipſius fabrica, & ſpontaneis humorum motibus verè & unice dependet ſine ullo prorſus *Spiritûs humani* influxu aut ope. Corpus enim

enim fœtûs in utero motu vitali gaudet, antequam Anima rationalis illi cœlitùs infunditur. Unde patebit quòd Corpus humanum eſt quid per ſe exiſtens, & vivens ſine ulla prorſus à Spiritu cogitante dependentia. Spiritus enim humanus, cùm libero agat arbitrio, vitales ſeu neceſſarios Corporis motus non gubernat, ſed eos tantùm qui voluntatis imperio ſubditi ſunt; imo hos quoque regit juxta ideas, & affectus, quos ab objectis externis per quinque *Corporis Organa* recipit. Quare tantum abeſt ut motus Corporis vitales ab *humano Spiritu*, quin imo omnia humani Spiritus munia à Corpore dependent. *Nihil eſt* enim *in Intellectu, niſi quod Corporis miniſterio per ſenſus Organa ad calloſum cerebri Corpus*, tanquam ad ſacram Palladis, in qua habitat, arcem *advehitur*. Unde quoniam Darii Corpus ante necem ſubſtantia fuit ex ſe exiſtens & vivens, & quoniam Darius *Art.* 13.

Art. 13. Darius non potuerat esse Homo sine hoc Corpore, ut *idem* Darius ad vitam revocetur, non satis erit quòd eadem ipsius Anima redeat, sed necesse erit ut eadem Anima eidem Corpori, pristino nempe probæ suæ vel pravæ voluntatis ministro rursus associetur, ut post longum quasi iter vel exilium in suo iterum domicilio redux mancipetur.

An quodvis Corpus sufficiat ut idem homo remaneatur.

Qui affirmant quòd, ut mortui reviviscant, satis est quòd Corpus ex quavis materiâ fabricetur, nobis asserunt, ut suam confirment Opinionem, quòd in brevi etiam præsentis vitæ curriculo Corpus nostrum sæpiùs mutatur, & novam ab alimentis indies ingestis accersitur. Continuò enim è toto, inquiunt, Corpore effluvia foràs exhalant & dissipantur, & novæ particulæ à nutritione suppeditatæ illorum locum replent; unde nutritio, inquiunt, est continua Corporis nostri regeneratio; ita ut nulla portiuncula

cula materiæ, ex qua Corpus meum ante ſeptem annos conſtabat, nunc mecum remaneat. *Idem* tamen ſum Homo, etiamſi nunc *idem* non ſit meum Corpus; ac proinde concludunt quòd iidem erunt homines è fatis redivivi, etiamſi cum priſtino corpore non renaſcantur. *Art.* 13.

Verùm Ego non video cui fundamento innitatur hæc Opinio; nulla enim experientia aut ratione demonſtrari poteſt, quòd ſeptimo quoque anno tota Corporis mei materia mutetur aut diſſipetur, & quòd nova materia ipſius locum occupet. Quinimò perſpicuè, ni fallor, probari poteſt quòd primigenia infantis ſtamina ab ortu ad obitum integra, immutata, & *eadem* perdurant. Fateor equidem quòd ab interno jugique fermenteſcentis ſanguinis calore innumera corpuſcula per habitum Corporis continuò evolant, & erumpunt. Hinc tamen arguere non licet, quòd ſubſtantia partium ſolidiorum indies

Partes ſolidæ non diſſipantur.

Art. 13. dies consumatur; sed quòd volatiles Sanguinis, Spirituum, & aliorum mobilium fluidorum particulæ effluant; ac proinde quòd sanguis perenni ab epulis reparatione indigeat, ut transpirantis materiæ dispendium ab assumptis quotidie alimentis resarciatur. Quare sedulò observandum est, quòd duplex est præcipue alimentorum usus. Primus, *ut humores jugiter exhalantes reparentur*, alter *ut partes solidæ nutriantur. Alimenta* in juvenibus hos duos effectus præstant, *humores reparant, & partes solidas alunt.* Unde Juvenes majorem longe ciborum copiam ingerunt, quàm senes. Dapes verò vix ullatenus senes nutriunt cum mole Corporis non crescant, sed evanescentem tantùm vitæ flammulam pabuli instar oleosi sustentant, & perituram vappescentis sanguinis fermentationem seu calorem fovent. Ut partes solidas, jamdiu satis nutritas, & præ ingruente senecta flaccescentes

in

in debita tantùm tenſione pro muniis vitæ obeundis conſervent. Unde ſenes tanta utplurimum non indigent ciborum copia, ac famelici & creſcentes in mole Corporis adoleſcentes. *Art.* 13.

Etiamſi ob æſtuoſam principiorum Sanguinis luctam *Fluida* Corporis, ſeu humores jugiter evolent, novique humores ab affuſo quotidie chylo ſuppeditentur, hiſque rurſus attritis & evaneſcentibus, alii novi humores per totum vitæ curſum ſuccedant ; ſolidæ tamen & Organicæ partes eædem ſemper ſunt immutatæ ; & tantum abeſt ut ſubſtantia ipſarum abſumatur, quin imò à nova accedente & adhærente materia ad certum ætatis gradum in molem indies tolluntur majorem. Si enim tanta ipſorum ſubſtantia evolaret, quanta accedit, homines viginti annorum molis non forent majoris, quam infantes recèns nati. Unde patet quòd non tantùm *primæ Organorum fibrillæ* ſemper perſiſtunt, ſed etiam nova materia ſemper extumeſcunt. Aut ſi forte aliquæ pauciſſimæ particulæ evolarent, illæ potiùs evaneſcent, quæ poſt ortum acceſſerunt, quia laxiùs adhærent, quàm illæ, quæ in *ſemine* & in *generatione* delineatas partes conſtituerunt ; quia hæ ſibi firmiùs

Art. 13. & ſtrictiùs alligantur. Præterea à circumeunte Sanguine, (niſi acris nimis ſit & ſalſus, uti in phthiſicis) tanquam ab irrorante & illinente Balſamo, non tantùm aluntur filamenta totius Corporis, ſed etiam particulæ ipſorum erupturæ tanquam in viſco irretiuntur, & quaſi conditæ conglutinantur. Quod manifeſtum ſit ex eo quòd, ceſſante poſt obitum Sanguinis circuitu & reparatione, omnia ſolidiorum & fluidarum partium principia, *Salina*, *Sulphurea*, *Aquea*, & *Terrea*, ſublato Sanguineo glutine, exaltantur, & ſui juris facta paulatim exhalant; unde exanime cadaver in pùtridum quoddam liquamen diffractâ Organorum texturâ reſolvitur.

Cæterùm, quis crederet quòd ſolida oſſa ſucceſſu temporis mutarentur. Si enim ſeptimo quoque anno materia ipſorum abiret, & nova accederet, oſſa adulti viri non tantùm forent ejuſdem magnitudinis, ſed etiam ejuſdem mollitiei ac oſſa pueri ſeptennis. Videmus adhùc quòd oſſa per quædam ſæcula poſt mortem integra & incorrupta perdurant, etiamſi ventis, pluviis, aliiſque temporum injuriis, in cœmeteriorum præcinctibus ſint expoſita; ac proinde multò magis intra carnes & membranas incluſa,

incluſa, & à balſamico cruore irrigata, per brevem vitæ curſum, niſi virulenta carie corroſa ſint, integra perdurabunt. *Art.* 13.

Non diffiteor quin tota Corporis noſtri moles à Febre ardente, Phthiſi, vel alio morbo, vel ab aggravante ſenectute ſenſim extenuetur. Inde tamen inferre non datur, quòd ſolidiorum partium ſubſtantia paulatim abſumatur. Muſculi enim emaciatorum hominum, ſi Corporis ſtatura reſpondeat, non ſunt minoris molis quàm muſculi pinguiorum. Nam ſi obeſi Hominis Muſculi aqua per vaſcula injectâ lavarentur, & à grumoſo Sanguine expurgarentur, graciles evadent. Pingues igitur non ſunt ideo macilenti quia partium ſolidiorum ſubſtantia conſumitur, ſed quia tota ipſorum pinguedo, quæ in millenis folliculis & *vaſis adipoſis* per totum Corpus diſſeminatis continetur, & eadem diſtendit, eliquatur. Unde *veſiculæ adipoſæ*, quæ ambientes carnes, turgidæ ipſæ, tumefecerunt, collapſæ ſubſidunt; & cutis in rugas, imo tota Corporis moles, remanentibus tamen iiſdem fibrillis & fibrillarum particulis, contrahitur. Cum igitur pateat, quòd ſi non fortè omnes, ſaltem pleræque

Quomodo Homines ſenio vel morbis confecti emaciantur.

Art. 13. ſtaminum Corporis noſtri particulæ à pueritia ad ſenectam uſque nobiſcum perſiſtant, Corpus noſtrum toto vitæ curſu erit idem immutatum. Ac proinde Homo redivivus ex eodem priſtino Corpore, & eadem *numero* anima rurſus conſtare neceſſariò debet, ut idem, qui fuerat olim, Homo vocitari jure mereatur.

Ut idem Corpus renaſcatur, non neceſſe eſt ut eadem materiæ quantitas reſurgat.

Ut autem *idem* numero Corpus humanum denuò redintegretur, non opus eſt ut tota eadem materiæ moles & quantitas, & idem elementarium partium numerus iterum ſibi adaptetur & reſurgat; ſed ſufficit ut earundem partium tanta quantitas invicem admiſceatur, quanta requiritur Organico Corpori conficiendo; ut enim idem ſit Corpus Organicum, non neceſſe eſt ut habeat eaſdem omninò dimenſiones, aut molem, aut pondus; ſed ut habeat eandem materiam cum eadem *Organorum* fabrica, ſitu, & numero. Quod ut clariùs eluceſcat, ſupponamus ampliſſimam quandam planitiem in qua ducenta hinc inde hoſtilis exercitûs millia æquo certamine acriùs pugnarunt; eſto, quòd poſt contumax & acre prælium centum mille Homines ex utraque parte perierint. Sepeliantur deinde cadavera,

vera, non in uno tumulo, ſed per cam- *Art.* 13.
pum paſſim pro fœcundanda tellure di-
ſpergantur; unumquodque cadaver ef-
foſſâ leviter glebâ cooperiatur. Muro
cingatur ſpatioſum hocce *Cœmeterium*,
& in duas partes interpoſitâ ſepe divi-
datur. Una pars arata fructus & fru-
menta proferat, altera paſcat pecudes;
quibus in paſcui medio excavabitur fons
epotandus. Dubio procul hic campus
humana carne ſic ſaginatus copioſo fru-
mento & petulante pecude luxuriabit.
Sint plures familiæ quæ per centum aut
ducentos annos nullum aliud alimentum
ſument, niſi quod ex hoc agro deſume-
tur; & quæ præterèa ſolæ totum id ali-
menti conſument, quod ex hoc campo
enaſcetur. Materia ſeu Elementa cor-
ruptorum cadaverum in armenta & ve-
getantia tranſibunt, & ex his utriſque
in Homines, qui iiſdem veſcuntur; at-
que ita ſubſtantia, ſeu Corpora ipſo-
rum, aliqua ex parte ex putrefactis
cæſorum Hominum cadaveribus conſta-
bit. Supponamus hos omnes poſt mor-
tem ad vitam redituros. Vel ſuppona-
mus aliquem *Anthropophagum* humanâ Anthropo-
carne toto vitæ curſu paſtum, poſt o- phagi.
bitum humi ſepultum, & poſt multa ſæ-
cula redacto in pulverem Corpore, ad

Art. 13. priſtinum vitæ ſtatum rediturum, & reditura pariter Corpora eorum quibus ipſe, & memorati jam antea Homines paſti fuerunt. Certum erit quòd vel *Sarcophagorum* Corpora, vel Corpora comeſtorum Hominum rediviva, aliquid de priſtina materia carebunt; ac proinde alterutra cum minori quam olim, materiæ quantitate & mole reſurgent. Omnes tamen erunt completi Homines & integris Corporibus donati.

Hucuſque probavi ſatis quòd *Corpus redivivum* ex eadem debet materia conſtare, ex qua olim conſtructum fuit; probavi quoque quòd etiamſi ex eadem materia conſtrui debeat, non neceſſe eſt quod cum tota eadem materiæ quantitate rurſus conſtruatur: Nunc autem paulò altiùs inquiramus ſub qua mole aut magnitudine, *cum qua*, inquam, *materiæ quantitate*, rediturum eſt. Quod ut ſolerti indagine conjiciamus, advertendum eſt quòd alii in utero matris extinguuntur; alii poſt ortum adhuc infantes pereunt; juvenes alii, alii ſenes, hi artubus truncati in bello, illi ulceribus & fiſtulis eliquati; quidam gangrena, carie, lue venerea corroſi; alii tabe emaciati, alii denique internis morbis debellati emoriuntur. Quidam itaque exiſti-

exiſtimant, quòd *Corpora debent reviviſcere cum eadem mole & cum eadem materiæ quantitate quâcum ſepulta ſunt.* Alii verò, imo plerique malunt aſſerere quòd *Corpora omnia* grandiori & robuſtiori mole donata erunt, & *cum eadem magnitudine & materiæ quantitate renaſcentur, quâcum nos circa trigeſimum ætatis annum exturgemus.* *Art.* 13.

Videamus tamen num utraque hæc opinio, aut alterutra, veritatis avidum ſatiare valeat. Quoad primam ſententiam, haud facilè quiſquam credere poterit, quòd Corpora noſtra reſurgent cum tota eadem materia, aut in eodem ſtatu, cum quibus mortua ſunt, & telluri mandata. Sic enim Anthropophagi & comeſti Homines cum eadem Corporum ſtatura renaſcerentur, cum qua primùm obierunt; quod fieri non poteſt, ut antea innuimus. Præterea hoc modo illi qui artubus erant orbi, & quorum ſubſtantia ulceribus aut *cauſticis* humoribus ante obitum erat abſumpta, ſine quibuſdam partibus, aut ſine tota partium ſubſtantia regenerarentur. Unde hic ſine manibus, ille ſine alterutro pede, alter ſine palato, lue venerea infecti ſine naſo, aut oſſibus; cæcati ſine Oculis, & plurimi variis partibus

Corpora non reſurgent cum tota illa materie qua moriuntur.

Art. 13. manci reſurgerent; ac proinde ad vitam reduces toto Corpore non forent integri, quod rationi conſonum non cenſebitur.

Homines non reſurgent cum trigenarii Hominis ſtatura.

Secunda quoque opinio rationi arridere non videtur. Quomodo enim tenelli Infantes, qui cum parvâ Corporis mole mortui ſunt, cum trigenarii Hominis ſtatura reſurgerent? Magnitudo ipſorum aut ſtatura augeri nullatenus poteſt, niſi aliena & heterogenea materia addatur. Cui autem uſui, aut cui fini nova materia accerſeretur? Ut forſan moles Corporis tumeſcat. Cui autem uſui tanta Corporis moles? Ut forſan robuſtior renaſcatur Homo. Ad quid verò inſervit tantum robur & fortitudo? Nullum tunc grande opus moliendum. Nullæ tunc condendæ aut muniendæ urbes; nullum bellum gerendum. Nullæ extruendæ turres. Nullæ conſtruendæ ædes aut naves. Nulla inaranda tellus. Nullo ſuperciliorum ſudore vivendum. Nulli unquam ſuſcipiendi labores. Quid igitur tam ſtrenuæ prodeſſent vires? Quid opus tanta Corporum redivivorum ſtatura aut mole? Ut forſan cogitationes, & reliqua animæ munia melius perficiantur; ut forſan *Ratio* vivaciùs corroboretur; ut forſan plures

idea,

ideæ, & *rerum conceptus* animæ ſuppe- *Art.* 13.
tant. Quis verò affirmare audebit, quòd *Animæ vires*, *conceptuum* nempe, ſeu cognitionum multitudo, & *rationis* vivacitas, ex viribus Corporis menſurabuntur? Etſi *Nani*, & *Homunciones* Gigantibus Corporis viribus, & mole cedant, cognitionum tamen numero non cedunt. Quinimo parvitas Corporis & debilitas exuperante ingenii fœcunditate utplurimùm compenſatur. Corpus enim noſtrum poſt ortum non extumeſcit mole, ut Animæ operationes meliùs peragantur, ſed ut debita ſit præditum fertitudine; ut arduis, quibus ſubjacet, laboribus idoneum reddatur. Uti enim *motus quantitas ex quantitate materiæ*, ſic quoque *Corporis robur ex mole Corporis metitur*. Cum igitur redivivum Corpus his non ſit ampliùs obnoxium laboribus, priſtina opus non habet ſtatura aut dimenſione. Cùm *Anima* quoque ad Corpus redux, quas novas acquirit ideas aut cognitiones, vel quas olim acquiſivit, in rationis normam conjungat, & diſponat, eaſdem ſub qualicunque Corporis mole diſponere poterit.

Quare creſcit Corpus in mole?

Nec urgeat aliquis, quòd *creſcente Corporis mole Animæ operationes vividiores fiunt*, & *conceptuum numerus augetur*; non

Art. 13. non ideo enim augetur quia crescit Corpus, sed quia Homo diutiùs inter Homines versatus est, & Organa sensuum diuturniori tempore objectis externis assuefacta sunt. Quorum objectorum impressiones in quinque Organa, externarum rerum, præcipuè Corporum, imagines Animæ quasi in speculo representant. Cæci enim ab ortu, surdi, & muti, etsi paulatim mole Corporis turgeant, quia tamen sensuum exercitio destituti sunt, nullas *rerum ideas* concipiunt, aut saltem nullo indicio aut signis sese percipere demonstrant.

Ex his igitur omnibus haud levis conjiciendi ansa offertur quòd παλιγγένεσοι Homines, neque in eodem statu penitus, in quo mortui sunt, neque cum trigenarii Hominis mole aut magnitudine resurgent. Sed judicare fas est, quòd *Corpus redivivum* omni superflua spoliabitur materie, & tanta duntaxat constabit materiæ copia, quanta requiritur muniis Animæ & Corporis obeundis.

Cum qua mole renascemur.

Hujus igitur ego sum sententiæ quòd *mortui renascentur cum eodem Corpore & cum eadem materiæ quantitate cum qua primò nati sunt*, imo forsan & cum qua *in utero generati* sunt. Major enim non requiritur materiæ quantitas ut Anima Corpori

Corpori reuniatur, quàm neceſſaria olim fuit, ut in prima generatione ipſi aſſocietur. Creditur autem ab omnibus ferè ſagacioribus viris, quòd *Spiritus*, ſeu *pars hominis cogitans*, quæ *rationalis Anima* ab ipſis nuncupari ſolet, *tenello fœtûs in utero viveſcentis Corpori adhuc puſillo cælitùs infunditur*. Si igitur Corpus humanum, ſub illa minima mole, in primâ ipſius geneſi Animam in ſinu ſuo tanquam in proprio domicilio recipiat & amplectatur, cur non eandem *Animam* Corpus idem redivivum ſub pari quoque materiæ quantitate reſumat. Unde ſi Corpora noſtra ad vitam reditura ſunt, non cum tota illa qua moriuntur materia renaſcentur, ſed tota hac poſt primum ortum acquiſita aliena materie ſpoliata, cum ge[illegible] ſtaminum primigeniorum mate[illegible]anquam ex proprio ſemine iterum [illegible]nata pullulabunt. Quare omnes erunt æqualis magnitudinis, omnes erunt cum iiſdem partibus, cum quibus geniti fuerunt, integri Homines, etiamſi *Pumiliones* & μικροσωμαϛα. Quamvis dixerim, quòd Corpora noſtra ex ſuo [c] *ſemine* renaſcentur; non dico quòd hæc *ſemina integra & incorrupta* (ut quidam exiſtimarunt) *per plura ſæcula in tellure conſerventur*; nullum

Art. 13.

Art. 13. lum enim est aliud semen Corporis nostri præter *primaria stamina* in utero matris delineata. Hæc autem omnia stamina & Organa in tellure corrumpuntur ; seu quod idem est, in minimas particulas dissolvuntnr. Hæ autem particulæ sic dissociatæ, iterum in pristinum ordinem dispositæ, pristinum Corpus quasi ex proprio semine recondent.

Cùm ex allatis hactenus argumentis inferre meritò fas sit, quòd *redivivi Corporis* moles minor longè erit quam vulgò fore existimatur ; liceat quoque ulteriori scrutinio investigare, an ad minorem adhuc molem redivivum Corpus reducetur. Quare, perpendere necesse erit an cum omnibus partibus, & Organis, quibus nunc constamus, tunc renascemur. Credibile mihi videtur quòd *Corpus nostrum resurget tantùm cum iis partibus quæ ad vitam constituendam & conservandam omninò necessariæ sunt.* Hic infrà videbimus quòd *vita Hominis in sensu & motu voluntario consistit*, & quòd *vita Corporis humani in respirationis, Cordis, Sanguinis, & fluidi Nervei motu involuntario sita est.* Unde construi iterum debent omnes partes quæ utrique motui, & sensui producendo inservie-

Homo non resurget cum omnibus partibus.

bant ;

bant ; uti quinque *Senſus Organâ*, *Muſculi* omnes, partes quibus Muſculi affiguntur, & quæ totam Corporis fabricam fulcri inſtar ſuſtentabant ; qualia ſunt *Oſſa* & *Ligamenta*. *Cor* quoque, *Arteriæ*, *Venæ*, *Nervi*, *Cerebrum*, & *Tegumenta* conſtrui iterum debent. Quinque enim Senſuum miniſterio Anima debet externarum rerum imagines percipere. Muſculorum ope motus omnes, tum ii qui voluntatis arbitrio ſubditi ſunt, tum illi qui voluntatis imperium reſpuunt, producentur. Neceſſe eſt ut Sanguis à redivivo Corde propellâtur ; ut propulſus Sanguis in Venis & Arteriis agitetur & circuletur ; ut Spiritus Animales in cerebro ſecernantur ; ut ſecreti Spiritus per Nervos ad omnes Corporis partes ſcaturiant motum & ſenſum largituri. Ut denique Tegumenta totum Corpus cingendo partes omnes in debito ſitu, involucri inſtar, conſervent. *Art.* 13.

Reliqua autem Organa, præter recenſitas jam, ſine quibus vivere non poſſumus, partes, in redivivo Corpore ſuperflua forent. Uti ſunt partes omnes quæ præparando Chylo, & ſecernendis à Sanguine humoribus deſtinatæ ſunt. Tunc enim opus non erit alimentis ; unde

Redivivus Homonon manducabit.

Art. 13. de opus non erit digestione aut Sanguinis reparatione; ac proinde nulla fiet humorum recrementitiorum aut excrementitiorum à Sanguine secretio aut filtratio. Cùm enim Hominis redivivi Sanguis ab alimentis non reparetur, si fieret humorum ab ipso secretio, tota ipsius massa citò exhauriretur. Hinc sequitur quod non est necesse ut cum Corpore ad vitam reduce *Pharynx*, *Oesophagus*, *Stomachus*, *Intestina*, *Mesenterium*, *Pancreas*, *Jecur*, *Lien*, *Renes*, *Vesica*, *Partes genitales utriusque Sexus*, *Thymus*, *Parotides*, *Amygdalæ*, *Glandulæ Vllæ* (præter cerebrum) *aut Filtra*, *Adeps*, *Lymphæductus*, *aut ullæ vasa excretoria*, præter Nervos, redintegrentur. Hæ enim omnes partes in redivivo Corpore nulli omnino inservirent usui.

Redivivus Homo non respirabit.

Imo neque partibus Respirationi dicatis opus erit, quia regeniti Homines nulla indigebunt respiratione. Ideo enim nos in hac vita respiramus, *ut Spirituum Animalium jugiter evolantium jactura ab aereo pabulo resarciatur, & ut languescens post circuitum Sanguis ab admixto aere attenuetur.* Nullum autem tunc fiet Spirituum aut Sanguinis dispendium, neque partium solidarum à Sanguine nutritio; sed una eademque,

quæ

quæ renata eſt, Sanguinis, Spirituum, & partium ſolidarum materiæ quantitas, incorrupta ſemper, & in perpetuum immutata *juxta ſecundam Legis motus ſuſpenſionem*, perdurabit. Quare *Larynx*, *Trachea Arteria*, *Pulmones*, *Diaphragma*, *Coſtæ*, *Pleura*, *omnes reſpirationis Muſculi*, erunt inutilia. Corpus itaque redivivum non tantùm tota poſt ortum advenâ materiâ, ſed etiam ab omnibus fæculentis partibus expurgatum, & ſuperfluis Organis, tanquam exuviis, ſpoliatum, ad minimam molem reducetur & volumen; nec deſinet eſſe totum & integrum Corpus humanum, quia omnibus partibus in hoc ſtatu ad vitam neceſſariis conſtabit. Homines igitur, qui cum [f] *Naturali*, ſeu ponderoſo & craſſiori *Corpore* olim obierunt, cum [g] *Spirituali* quodam Microſomate ſeu puſillo *Corpuſculo*, paſſerum forſan, imò forſan & Muſcarum inſtar, leves maximè, agiles, & ſummè mobiles renaſcentur. *Art.* 13.

ARTIC.

ARTIC. XIV.

An multiplex poteſt eſſe Corporis humani Præſentia.

Art. 14. QUoniam plurimi hactenus aſſeruerunt quòd Corpus humanum poſſet eſſe in pluribus locis in eodem tempore; & alii firmiter affirmarunt quod ne etiam divinitus multiplicari poſſet ipſius præſentia; haud abs re fore exiſtimavi utrorumque argumenta hîc loci perpendere; ut videamus an cum ratione, aut cum Corporis noſtri fabricâ conciliari poſſent. Quòd ut rite peragam, pro fundamento ſtatuo, quòd omnia argumenta quæ hactenus allata ſunt, ut multiplex Corporis noſtri præſentia probetur, non tantum rationi, ſed etiam Corporis cujuſvis, præcipue *Organici*, naturæ & ſtructuræ penitus repugnant. Illa autem Argumenta, quæ vulgò ſolent afferri, ut refellatur ipſius πολυτοπία, vera & conſona eſſe reperio. Quare juxta modum quo vulgò ſolet ab utriſque proponi hocce *problema*, *Corpus humanum in duobus locis nullatenus eſſe poteſt.*

Quod

Quod ut clariùs pateat, liceat nobis hic fuſiùs inquirere, quot modis humanum Corpus non poteſt totum eſſe in pluribus locis in eodem tempore. *Art.* 14.

1. *Corpus humanum* ſex pedes longum, tres pedes in circuitu latum, & centum libras grave, *nullatenus poteſt eſſe cum eodem pondere, cum eadem dimenſione, & cum eadem quantitate materiæ, in duobus locis ſimul.* Nec etiam minimum Corpus, uti *granulum arenæ*, vel auri, ex decem atomis vel particulis Elementaribus conſtans, poteſt eſſe cum iiſdem particulis integris & indiviſis in duobus locis in eodem tempore. *Omne* enim *Unum, ita Unum eſt, ita ſibi intime præſens eſt, ita in ſe indiviſum, ita ab omnibus aliis verè ſeparatum, ut à ſeipſo removeri, extra ſe poni, aut à ſeipſo diſtare non poſſet*; ac proinde in duobus locis eſſe non poterit, niſi ſucceſſivè, unum idemque *numero* Corpus. Si enim Corpus centum libras grave fuiſſet cum eodem *pondere*, *dimenſione* & cum eadem quantitate materiæ in duobus locis ſimul, non tantùm idem Corpus foret duo Corpora, ſed etiam centum libræ forent ducentæ. Cum autem *pondus Corporum ex materiæ quantitate menſuretur*, duplicari aut multiplicari non poteſt pon-

Art. 14. dus, quin duplicetur, aut multiplicetur materia. Ac proinde centum libræ non possunt fieri ducentæ, nisi materia centum libras gravis addatur.

Fateor equidem quòd Corpus centum libras in uno loco aut tempore pendens, in alio loco aut tempore poterit nihil, aut saltem minùs pendere, (uti in barometris videre est) si à nullâ, aut saltem leviori ambiente materia deorsum prematur. Gravitas enim, aut leviras, aut ullus alius motus non sunt aliquid Corporibus insitum aut innatum, sed externus tantùm ambientium Corporum impulsus; quo impulsu sublato, Corpus nec gravitabit propriè, nec levitabit, sed in inani spatio immobile, & quasi suspensum persistet. Fateor pariter quòd in quodam sensu poterit Corpus esse cum eodem pondere in duobus locis. Si enim Corpus sex pedes longum, & centum libras grave, in duas partes æquales dividatur; & quælibet pars in duobus locis seorsim ponatur; poterit quælibet pars pendere centum libras, si vis deorsum impellens duplò major fiat. Ac proinde illæ duæ partes pendebunt ducentas libras. Unde *Idem* Corpus hoc modo divisum poterit quodammodo esse in duobus locis cum eodem

dem pondere duplicato aut triplicato. *Art.* 14.
Quælibet quoque ejusdem divisi Corporis pars ita expandi potest & rarefieri intùs, ut in suo quæque loco sit sex pedes longa, & tres pedes in circuitu lata. Unde idem Corpus poterit quodammodo esse cum eodem pondere & dimensione, nunquam verò cum eadem materiæ quantitate in pluribus locis in eodem temporis momento.

2. Diversæ Corporis nostri partes in pluribus simul Europæ locis seorsim locari possunt. Caput potest esse in Græcia, una manus in Italia, altera in Dania, truncus in Germania, pes unus in Anglia, alter in Gallia; & in diversis hisce locis in debito situ, & in respectiva quâdam distantia extensæ, humani Corporis formam imitari quodammodo possunt. Ex hoc tamen concludi non potest, quòd unum idemque Corpus sit in diversis locis; sed quòd unius ejusdemque Corporis diversæ partes in pluribus locis dispersæ sint. Hic autem non inquirimus utrum Corporis alicujus separatæ partes possunt esse in pluribus locis simul, hoc enim unicuique clarum patet; sed utrum idem Corpus humanum potest esse totum & integrum cum omnibus suis partibus in di-

Art. 14. versis locis, & cum omnibus partibus in singulo quoque loco in eodem tempore.

3. Partes Capitis in Græcia, Trunci in Germania, manuum in Italia & in Dania, Pedum in Anglia, & in Gallia, ita expandi & rarefieri possunt, ut in contiguitate quadam respectiva, & symmetrico quodam situ distensæ, unum latè per aera diffusum, rarefactum, invisile,& quasi umbratile Corpus efformare quodammodo videantur. Hic quoque Corporis status nostro proposito non respondet. Namque hæ partes sic expansæ neque *Unum*, neque *Organicum*, neque *Vivum Corpus* conficiunt. Ut enim *unum* Corpus efforment, deberent esse unitæ & continuæ; ut *Organicum*, deberent non tantum cohærere, sed etiam in diversas formas & machinulas, Cor nempe, Pulmones, Cerebrum abire; ut *Vivum* denique Corpus construerent, necesse foret, ut non tantùm Organicas texturas efformarent,sed etiam ut spiritibus & circumeunte Sanguine irrorarentur & moverentur.

4. Pes aut manus Corporis mei in plures minores & adhuc minores partes, quasi in *taleolas*, aut frustula abscindi potest. Unumquodque frustulum mutari,

mutari, & diſponi poteſt in Corpus humanum integrum & vivum. Sicque ex uno Corpore humano conſtrui poſſunt pluſquam centies centum mille Corpora humana integra (etſi *ſeminei* inſtar *germinis* exigua forent μικροσώματα) & in centies centum mille Mundi locis locari poſſunt in eodem tempore. Quorum unumquodque *integrum* erit, & *vivum* Corpus humanum; & ſi nova *Anima* rationalis addatur, novus erit atque integer Homo. Hoc quoque modo non concipitur quòd Corpus *meum totum* & integrum ſit in pluribus locis in eodem tempore; etiamſi in ſingulis hiſce locis integrum ſit Corpus Organicum ex Corporis mei materia conſtructum. Si enim digitus meus in Corpus Organicum integrum & vivum mutetur, meum Corpus non erit integrum, ſed tantum pars mei Corporis in diverſas texturas mutato particularum ſitu converſa. Nam neque eſt meum Caput, neque meum Cor, neque Stomachus, neque Truncus, neque Artus. Ut enim hæ partes ſint *meæ*, deberent confici ex eadem numerica materia in eundem ordinem diſpoſita, ex qua meum Caput, Cor, Ventriculus, Truncus, & Membra jam conſtructa ſunt. *Art.* 14.

Art. 14. 5. Plurimi contendunt quòd *Meum* vel *Theobaldi Corpus poteſt eſſe in pluribus locis in eodem momento per Reproductionem*, ut ipſi loquuntur. Dicunt enim quod caro, vel *Panis*, in pluribus, imò millenis locis à Theobaldo vivente diſſitiſſimis, *converti poſſunt in verum & integrum Theobaldi Corpus*; ita ut minima carnis alicujus Animalis, aut panis portiuncula, etiamſi pondus unius grani non ſuperet, non tantùm convertatur in ſubſtantiam Corporis Theobaldi, uti ſolet alimentum vulgare; ſed etiam ipſa fiat tota ipſius ſubſtantia. Et millenæ aliæ carnis vel panis portiunculæ fiant quoque tota ipſius ſubſtantia in millenis Mundi locis à ſe invicem remotiſſimis in eodem tempore.

Hoc autem mentem humanam ſuperat, & Corporis viventis naturam evertere videtur. Fateor quidem quòd portiuncula Carnis, panis, imo ligni, aut ſaxi converti poteſt in integrum, Organicum, & vivum Corpus humanum; non concedam tamen quòd fieri poſſet integrum meum Corpus, dum ipſe vivo. Nihil enim poteſt fieri totum meum Corpus, quia totum meum Corpus efformatum eſt, & vivit. Minima porrò, illa carnis, vel *Panis* portiuncula tan-

tantam materiæ quantitatem continere *Art.* 14.
non potest, quantam continet solita Corporis nostri moles; Unde ut totum meum Corpus efformet, nisi sub minimâ mole contineri valeat, nova materia superaddi debet, ut *creati Corporis moles* extumescat. Præterea, si tot *Panis* portiunculæ, & tanta panis vel alterius materiæ massa in tam dissitis, & in tam innumeris Mundi locis in meum Corpus converti possent, omnia totius Universi Corpora in meum Corpus mutari possent, ac proinde totus ipse *Universus* meum Corpus fieri posset; quod vix quisquam credere poterit.

Cæterùm, ille *Panis*, aut caro, non potest evadere tota Corporis mei substantia, nisi ipsa facta fuisset priùs ex totâ Corporis mei materiâ; quod fieri non potuit, quia Corpus meum cum tota sua materia adhuc integrum & vivum est. *Conversio* igitur *carnis, vel panis, in Corpus humanum, est potiùs novi & alieni Corporis Creatio, quàm vera Corporis mei Reproductio.* Corpus enim illud ex portiuncula panis constructum, non magis potest esse meum Corpus, quàm Corpus infantis hodie vel heri nati potest esse meum Corpus. Ac proinde meum Corpus in pluribus locis per

Art. 14. hujuſmodi reproductionem multiplicari nunquam poterit.

6. Demùm, Mater, quæ peperit plures Infantes, qui vita fruuntur, non dicetur habere ſuum Corpus in pluribus locis in eodem tempore; quia quilibet infans non eſt totum ipſius Corpus, ſed *pars* tantùm; imò *pars* ritè dici non debet, quia neque Infans, neque *Germen* aut *Semen*, ex quo infans formatur, ulli inſervit uſui in Corpore Muliebri; ſed alienum quodammodo eſt Corpus propagandæ ſpeciei propriè deſtinatum.

Etiamſi quoque Corporis virilis [2] *Coſta* in Corpus Muliebre totum & integrum convertatur, Corpus tamen virile non dicetur eſſe in duobus locis, quia Corpus Muliebre ex viri *Latere* extractum, etiamſi in ſe totum & integrum ſit, eſt tamen pars tantùm Corporis virilis. Prætereà, Corpus *Muliebre* novâ Animâ gubernatur, cujus Animæ nutu & imperio, omnes ſaltem voluntarii motus peraguntur. Unde Corpus Muliebre ſimul cum ſuo *Spiritu cogitante* non tantum differt à Corpore virili, ſed etiam diſtinctam perſonam efformat. Corpus enim Muliebre Animæ ſuæ nutui ſubditum, omne viri jus & imperium reſpuit, niſi quantum connubii Lege obſtringitur.

Quum

Quum ante quoſdam Annos mecum ſeriò perpenderem, quòd in Humano Corpore nihil reverà ſit præter *materiam* diverſâ figurâ & mole donatam, exiſtimavi, quòd nullus poſſet eſſe ipſius *Status ſuper naturam*, qui mente concipi non poſſet. Concipere tamen haud potui ullatenus, quòd *idem numero Corpus* humanum cum tota ſua materia aut mole poſſet eſſe in pluribus locis in eodem tempore. Nec etiam ullo alio modo hactenus allato multiplicem poſſe eſſe ipſius præſentiam reperi. Poſtquam autem in *Medicinæ Principiis* verſatus, *Materiei* naturam, differentias, & figuras perpenderim; poſtquam *Chymiæ* ope *Elementares* Corporis humani *particulas*, *Terræ* nempe, *Aquæ*, *Salis*, & *Sulphuris Atomos* inſpicerem; poſtquam *Anatomes* auxilio Corporis humani fabricam ex vaſculis & *fibris* vaſcularibus totam contextam eſſe reperirem, poſtquam in Humorum texturam, circuitum, & efferveſcentiam inquirerem, nec non mirum ipſius ex pulillo *Germine* ortum explorarem, poſt diuturnum, inquam, per devias Naturæ ſalebras ſcrutinium, dum fortè de exilibus *Embryonis* ſtaminibus, & de diverſis nutritionis gradibus cogitarem, clarè *Art.* 14.

Art. 14. clarè tandem & perſpicuè concepi, quòd *Meum vel Theobaldi Corpus, operante Numinis potentiâ, novo quodam, ſed unico tantùm modo, & in peculiari quodam ſenſu, ita verè multiplicari poſſet, ut integrum & vivum poſſet eſſe in pluribus diſſimis locis in eodem temporis momento, non tamen cum ſolitâ magnitudine.* Quamvis tamen conciperem quòd Theobaldi Corpus poſſet eſſe in pluribus locis in eodem tempore vivum & integrum, concipere haud potui quòd *Anima* ipſius ſeu *Spiritus cogitans*, quòd inquam ipſius perſona, ſeu totus ipſe Theobaldus poſſet eſſe in duobus locis in eodem tempore; quin imo reperi quòd *unus Homo non poteſt eſſe totus ſimul in duobus locis in eodem inſtanti.* Deinde mei diffidens judicii Opinionem hanccce plurimis ingenuis, probis, & eruditis viris patefeci, qui, re penitùs diſcuſſa, idem mecum ſenſerunt. Quidam autem ex illis, qui perſpicaciori trutinâ hanc ſententiam perpenderunt, qui eandem cum ſtabilitis jam Opinionibus comparârunt, & ad minutiſſima quæque ipſam latiùs extenderunt, cùm à reliquorum omnium ſententia ipſam penitus diſcrepantem reperirent, exiſtimarunt, quòd novis inter Literatos litibus, bellis inte-

testinis, &, nescio, quibus non forsan *tumultuosis Erroribus* originem daret; quare suaserunt & obsecrarunt ut ipsam publici juris non facerem; ut itaque pacificis ipsorum votis, pacis ipse amans, responderem, nec rutum aliis, nec congruum mihi fore visum est enodatum hocce problema promulgare. *Art.* 14.

ARTIC. XV.

De Statu Animæ secundùm Naturam.

HOmo non tantùm ex *Materiâ*, seu *Corpore*, in multiplicem Organorum seriem dispositâ, sed etiam ex *Spiritu*, seu substantia quadam *cogitante*, *Anima rationali* dicta, simul unitis componitur. Miracula quoque non in humano solùm Corpore, sed etiam in *Anima rationali* producta sunt. Quare, explicatis Corporis *Miraculis*, *Status Animæ super naturam* quanta possumus perspicaciâ illustrare pariter necesse erit. Quemadmodum autem necesse fuit sanum & morbosum Corporis humani statum prælibare, ut status ipsius super naturam eluceſcat, sic quoque *Statum Animæ* *Art.* 15.

Art. 15. *Animæ ſecundùm Naturam* præmittere hic oportebit, ut clariùs innoteſcant ea quæ de *Miraculoſo ipſius ſtatu* dicturus ſum.

Omnes hodie ſanioris judicii Philoſophi, ipſa rei veritate convicti, fateri coguntur, quòd *Spiritus Hominis*, ſeu *Anima Cogitans*, ab ejuſdem materiâ, quoad ſubſtantiæ ſpeciem, longè diſcrepat. Concipi enim non poteſt, quòd materia huic noſtræ ſimilis *Ideas* ſeu Rerum corporearum *Imagines* ſibi formet, quòd *Ideas* eaſdem ſimplices in *Rationis* formam conjungat, quòd præteritarum rerum recordetur, quòd de abſentibus cogitet, quòd de futuris judicet, quòd de abſtractis & *Metaphyſicis* rerum conceptibus diſputet, & de ſupremi ſui Authoris attributis diſſerat. Quare *Spiritus humanus* ſublimioris longe indolis, & quaſi *Divinæ Naturæ particula* credenda eſt. Quid autem *Spiritus* reverà ſit, non patet. Sub noſtros enim ſenſus non cadit; illum neque longum, neque latum, neque profundum, neque figura ulla aut loco circumſcriptum, neque diviſilem, neque ullis partibus inſtructum, neque ulli ſenſili materiæ ullatenus ſimilem reperimus.

Anima deſcribi non poteſt.

Si

Si quis diceret quòd *Spiritus eſt ſubſtantia immaterialis & indiviſilis*, idem eſt ac ſi diceret Spiritus non eſt materia; hoc autem veritatis avidum non ſatiaret, quia denotat tantùm quid non ſit, non autem quid verè ſit ipſius natura. Si enim percontanti alicui, *quid ſit materia*, reſponderetur, quòd eſt *ſubſtantia non cogitans*, dubioprocul non foret hoc reſponſo ſatisfactus, quia genuinam *materiæ naturam* non deſcribit. Quis præterea audebit aſſerere quòd *Spiritus humanus* non ſit ſui generis ὑλη, ſeu *Materia*? Fatentur enim omnes quòd eſt *Subſtantia*, ſeu *quid per ſe exiſtens*; Subſtantia autem omnis debet neceſſariò habere aliquam ſuæ naturæ *materiam*, ſeu ex aliqua re conſtare; quia nihil poteſt ex nihilo fieri. Atque uti *Aqua Mineralia & Vegetantia*, *Spiritus vini Aquam*, *Aer ipſum Spiritum*, *Æther aerem*, *Materiæ ſubtilitate longè excedit*, ſic *Anima forſan rationalis*, *materiæ ſuæ tenuitate*, *ſubtilitate*, *levitate*, *mobilitate*, *agilitate*, & *pluribus aliis proprietatibus alterem ipſum longe ſuperare cenſebitur* ab iis, qui *Materiæ Naturam* in craſſo & vulgari ſenſu non intelligent. *Art.* 15.

Anima rationalis eſt ſui generis Materia.

Quidam affirmant quòd *Spiritus humanus* nihil aliud *eſt* quam *Cogitatio* ſeu

Sub-

Art. 15. *Substantia* actu *Cogitans.* Perperàm tamen; quia *Spiritus* semper non cogitat; fœtus enim, infantes recèns nati, apoplexiâ correpti, crapulâ sopiti, vel sponte suâ dormientes nullatenus cogitare videntur; nulla namque ratione, nullo indicio, nulla experientia, &, quod majus est, nullo ipsorum testimonio cogitare illos probari potest. Quin imo multis argumentis probari potest, quod ab omni cogitatione in somno feriantur. Si enim aliquis in somno vel veterno cogitaret, non dormiret propriè, sed suæ cogitationis foret conscius, & vigilaret, (ideò enim homines vigilare dicuntur, quia cogitant) aut saltem ex somno excitatus, cogitationis suæ reminiscceretur, uti plerique recordantur somnia. Qui verò ex Apoplexia forti reviviscunt, etiamsi caro ipsorum forcipibus fuerit vellicata, & tantum non dilaniata; etsi candente ferro cutis fuerit combusta, pili divulsi, scapulæ cum cucurbitulis incisæ, & etiamsi mille modis fuerint cruciati, nihil tamen aliquando se sensisse affirmant, nec de ulla alia re se cogitasse recordantur. Quare obvium cuique patet quod Spiritus hicce semper non cogitat; ac proinde natura ipsius non est *Cogitatio*; sic enim cessante *Cogitatione* periret. Fa-

Anima non est Cogitatio.

Anima semper non cogitat.

Fateor tamen quòd præcipua *Spiritûs proprietas eſt Cogitatio*, uti præcipua Corporis proprietas eſt *motus*. Quemadmodum autem Corpus aliquando poteſt eſſe ſine *motu*, ſic etiam *Spiritus poteſt nonnunquam eſſe ſine Cogitatione*. Atque *uti omnes Corporis effectus à ſolo motu, ſic omnes Spiritus effectus à ſola Cogitatione peraguntur*. Uti quoque ſuprà aſſeruimus, quòd omnis motus à ſupremo rerum Conditore unicè & immediatè, concurrente tamen Corporum contactu & impulſu, producitur; ſic omnes *cogitationes & conceptus* ab eodem *Supremo Numine*, adjuvante quidem ſenſuum & organorum miniſterio, in Spiritu excitantur; & diverſæ *Animæ cogitationes* ſunt totidem ejuſdem *Modi*, uti diverſæ *motûs* ſpecies ſunt diverſi Corporum *modi*. Ac proinde non minus abſurdum eſt dicere quòd *Anima* ſit *Cogitatio*, quàm quòd Corpus ſit Motus; cùm *Cogitatio* & *Motus* pari reſpectu ſint peculiares utriuſque *Modi*.

Art. 15. Animæ proprietas eſt Cogitatio.

Cùm itaque Spiritus propriè Cogitatio non ſit, ſed *Cogitationis author*, ſedes, vel ſubjectum, inſtituti noſtri ratio hîc loci poſtularet ut naturam illius ulteriùs inveſtigemus. Quoniam autem

Art. 15. aũtem τὸ πνεῦμα noſtrum, ſive *Spiritus* quinque ſenſuum, imò ſui ipſius ſcrutinio ſubjici non poteſt, ſui ipſius captum ſuperat; ſicque Spiritus ille, qui reliqua omnia capit & deſcribit, ſui ipſius naturam deſcribere non poteſt. Id tantum de Animæ natura ſcimus, quod ſciamus de ipſa nos nihil ſcire. Scimus quidem quòd cogitamus, & conſcii ſumus quòd Cogitatio hæcce nobis intùs in cerebro inſit; quid verò Cogitatio ipſa verè ſit, aut quænam ſit vera ſubſtantiæ cogitantis natura, id penitùs neſcimus. Cum itaque nullo rationis lumine, aut ingenii acie Spiritus Cogitántis naturam detegere valeamus, liceat ſaltem effectus ipſius, officium, & genuinum uſum quanta poſſumus ſolertia indagare, ut mutuum Corpus inter & animam commercium clariùs explicemus.

Si non natura Animæ, ſaltem uſus deſcribendus eſt.

Advertere tamen obiter liceat, quòd cùm Spiritus nullas ſupponatur habere partes, molem, aut magnitudinem, nullo unquam loco aut ambiente concava ſuperficie circumſcribi poſſe cenſetur, ſed alicui Mundi puncto immobili & indiviſili, quod mente concipitur, ita intimè præſens eſſe poteſt, ut nulli alii Mundi puncto in eodem tempore reſpondeat.

ſpondeat. *Locus itaque Spiritus erit tantum ipſius præſentia.* Multiplex autem non poteſt eſſe ipſius in eodem tempore præſentia. Uti enim hic ſuprà diximus quòd una eademque materiæ particula indiviſa, & cum eadem mole non poteſt eſſe in duobus locis in eodem inſtanti, ſic quoque idem *indiviſilis Spiritus* nullatenus poteſt eſſe extra ſe poſitus, aut à ſeipſo remotus in pluribus locis in eodem momento. Affirmare enim quòd meus Spiritus ſit Londini, & Vienæ in eodem tempore, idem eſt ac dicere quod neq; Vienæ eſt neq; Londini. Vienæ enim eſſe non poteſt, quia hic ſupponitur eſſe Londini. Londini pari ratione non exiſtit, quia Vienæ in eodem inſtanti eſſe ſupponitur; aut ſi in utroque loco in eodem tempore exiſteret, foret dubioprocul duo Spiritus, & haberet duas liberas & forſan contrarias cogitationes in eodem tempore. Hic enim Spiritus Londini (ſæviente nunc Francorum bello) libere poſſet cogitare de bello gerendo, & alter Vienæ de ſanciendâ pace. Unus autem idemque Spiritus non poteſt unquam eſſe duo Spiritus, nec poteſt unquam habere niſi unam ſemel cogitationem, & non poteſt cogitare niſi de unica tantum re in eodem temporis inſtanti; ac proinde

Art. 15.

Anima non poteſt eſſe in duobus locis in eodem tempore.

Anima non poteſt habere duas ſimul cogitationes.

Art. 15. fieri non potest quòd de duabus rebus oppositis in eodem momento cogitet. Nec proderit dicere, quòd dum hic de Viena cogito, hic & Vienæ sit mea cogitatio; aliud enim est cogitare de Viena, & aliud cogitare Vienæ; aliter enim si nunc de Bello Punico cogitarem, cogitatio mea nunc existeret, & eadem extitisse deberet tempore Hannibalis.

Duplex est in nobis vita, vita Hominis & vita Corporis humani.

Ut itaque jam tandem *Animæ rationalis* in humano Corpore effectus & Officium ritè detegamus, *duplicem in nobis vitam observare priùs oportebit, vitam nempe hominis, & vitam Corporis humani. Vita hominis est mutuus influxus Spiritûs cogitantis in Corpus, & Corporis in Spiritum*; cujus influxus beneficio sensus perficitur, & motus voluntarius. *Vita* autem *Corporis est motus involuntarius Cordis, respirationis, nec non fluidorum perennis circuitus.* Omnes hujusmodi motus vitales spontaneos à Spiritu humano, qui anima perperam vocitari solet, produci, hactenus creditum est.

Anima non potest esse tota in toto Corpore & in qualibet Corporis parte.

Existimarunt enim quòd hic *Spiritus cogitans*, ut suas operationes efficaciùs perficeret, fuisset totus in toto Corpore, & totus in qualibet Corporis parte. Jam autem demonstravimus quòd Spiritus non potest esse in duobus locis,

cis, nec propriè in ullo loco; ac proinde non potest esse totus in qualibet Corporis parte; forent enim totidem *Spiritus*, seu, ut malunt, *Animæ* quot sunt Corporis partes. Uni igitur Corporis parti, callosæ nempe cerebri medullæ, seu origini nervorum præsens est Spiritus hicce rationis judex. Nobis enim ipsis conscii, videmus, quòd neque Pes, neque Manus, neque Cor, neque Os, Nasus, Oculus, neque Auris, neque ullum aliud Organum cogitat, sed in nobis verè sentimus quòd Cogitationes nostræ, perceptiones, memoria, somnia, deliria, reliquæque Animi Operationes cerebro insunt. *Art.* 15. Anima in solo cerebro sita est.

Nunc igitur perpendamus utrum Spiritus hicce cerebri meditullio sic insitus, *Anima Hominis*, vel *Corporis humani*, vel utriusque *Anima* dici ritè mereatur: Humani quidem Corporis Animæ officium aut munus præstare nullatenus potest: concedunt enim omnes quòd quicquid hicce Spiritus præstat, sua cogitatione, & ex libero suæ voluntatis arbitrio peragit. Quot autem, amabò, motus in Corpore nostro sine ullo Animæ imperio ex necessitate quadam mechanica peraguntur. In ipso somno, nedum cogitante, multò minus Anima rationalis nonanimat Corpus.

Art. 15. imperante Anima, cibi ſponte ſua in Ventriculo eliquantur. Chylus formicante τῶν ἐντέρων motu per vaſa lactea ad Cor propellitur, & in Sanguinem convertitur; Cor ipſum perenni & æquali motu cietur; Pulmones jugi reſpiratione dilatantur; Sanguis debito fermentationis conflictu atteritur & circulatur; Spiritus Animales in debita copia in corticalibus cerebri filtris ſecreti, per nervorum canaliculos diſtribuuntur. Brevi, omnes vitales motus in alto ſopore ritè perficiuntur. Porrò, dum etiam vigilamus, motum Cordis, reſpirationis, pulſum, & alios naturales motus ex imperio Animæ neque accelerare, neque retardare, multò minùs ſupprimere valemus. Cum igitur non tantùm invitâ, ſed etiam nedum conſciâ Animâ *vita Corporis* propagatur, indicium eſt ſanè luculentum quòd nutui vel imperio *Spiritûs cogitantis* nullatenus ſubjicitur; ſed à mechanica organorum ſtructura, & fluidorum motu unicè conſervatur. Omnes enim iidem motus vitales in Brutis ſine ullo Spiritu cogitante, perficiuntur. Tenellum quoque Embryonis humani Corpus in utero Matris vivit, antequam Anima ipſi cœlitùs immiſſa eſt; quia non niſi poſt quoſ-

Anima rationalis non eſt cauſa motuum vitalium in viſceribus.

Vera Corporis vita.

quoſdam à conceptione menſes ipſi infunditur; & tamen ipſum per hocce tempus vixiſſe patet, quia Cordis, ſeu *puncti ſalientis*, & Sanguinis motus vigebat. Præterea, ſi infans ſine artubus cum capite tantùm & trunco naſceretur, cæcus, ſurdus, mutus, & in tota cute paralyticus, modo Cordis motus & reſpiratio ſuperſint, vita fruetur, etiamſi *Anima rationalis* nullas exercere videatur functiones. *Art.* 15.

Cum nuper Anno 1694. Varſaviæ in aula Johannis Sobieſci defuncti jam Regis Poloniæ aliquandiu verſatus fuerim, in nemoribus ad Lithuaniæ & Ruſſiæ confinia ſitis à venantibus Sylvicolis captus fuit inter gregem urſorum juvenis Sylvaticus, decem circiter annos natus, aſpectu horridus, & pilis hirſutus; qui neque rationis, neque loquelæ, imò neque vocis humanæ uſu gaudebat: pedibus & manibus inſtar quadrupedis incedebat: nihil cum homine commune habebat præter externam nudi Corporis figuram. Cum autem vultu ſaltem hominem imitaretur, lavacri fonte fuit initiatus; & à brutorum grege ſemotus, humanæ ſocietatis ipſum primò tædere videbatur; inquietus enim, anxius, & ad fugam propenſus erat, Stupendus caſus in Polonia.

Art. 15. quasi in carcere seipsum detineri crediderit: Donec, levatis contra murum manibus, pedibus tandem stare, uti infantes vel catuli solent, edoctus, & dapibus humanis paulatim assuefactus, post longum tempus cicuratur; & verba quædam raucâ & inhumanâ vôce proferre incepit. Interrogatus autem de Sylvestris vitæ cursu non magis recordatus erat, quàm nos meminimus eorum, quæ acta sunt, quando in incunabulis vagivimus. Rex ipse, Plurimi Senatores, & multi horum locorum fide digni Indigenæ, mihi certò asseruerunt, & publica est & indubitata fama in tota Polonia, quòd nonnunquam infantes ab ursis aluntur. Dicunt enim quòd si infans ante fores, vel prope sepem, vel in agro ab incautis parentibus relictus à famelico urso in vicinia pascua sumente corriperetur, in frustula statim discerptus, devoratur; si verò à lactante ursa captatus fuerit, ad ursile vehitur, & inter ursulos, tanquam inter germanos fraterculos, materno quodam amore porrectis uberibus nutritur; & post aliquot annos à venantibus rusticis aliquando capitur; uti anno 1669. casus alter huic nostro similis contigit, quem tunc temporis Varsaviæ se vidisse

Puer inter ursos altus & captus.

mihi

mihi hic Londini jam asserit Excellentissimus Vir Joannes Petrus van den Brande Dominus de Cleverskerk ad Aulam nostram nunc Legatus Batavus. Quem casum fusiùs describam in tractatu de Regimine Regni Poloniæ quem brevi in lucem sum in vernaculo nostro sermone editurus. *Art.* 15.

Nunc quæso cui usui inserviebat Spiritus huic homini vitam inter ursos degenti inditus. Nullo rationis exercitio ipsum gaudere constat, quia sui miseri status foret conscius, & ad humanum consortium fugeret, aut saltem inter homines degens, non foret pristinæ sylvestris vitæ cupidus. Hinc arguere fas est quòd hominis sylvatici vita aut anima non fuerit ipsius Spiritus, sed quod more Infantis recèns nati, more apoplectici hominis vel dormientis, & more brutorum vita ipsius à spontaneo Cordis, & intestino fluidorum motu unicè dependebat. Neque alia verè est in humano Corpore anima præter illam quæ ipsi communis est cum reliquis animantibus, imò forsan & cum plantis; *Animantia enim sunt progressiva quædam vegetantia. Anima igitur*, seu *vita Corporis humani est involuntarius solidarum & fluidarum partium motus.* Qui motus

Quid vita.

Art. 15. non à *Spiritu cogitante*, ſed à mutuo utrorumque influxu procedit. Solidæ enim partes à *fluidis* ſeu à Sanguine, & nerveo fluido moventur ; Sanguis viciſſim & Spiritus animales à Cordis, aliorumque Organorum impulſu in motum cientur vitalem. Qui motus turbatus, auctus nempe nimis, vel diminutus, morbus vocatur ; ſuppreſſus autem penitus, *Mors* ritè nuncupatur. Non ideò igitur vivit Corpus, quia ipſi cœlitùs demiſſus eſt Spiritus cogitans, neque ideo moritur, quia eadem ſubſtantia cogitans ab ipſo recedit; ſed ideo vivit, quia partes ſolidæ ſponte ſua & juxta neceſſarias Naturæ Leges, ſine ullo *Animæ* imperio, à fluidis, & fluida viciſſim à ſolidis moventur : Et ideo extinguitur, quia utrorumque motus à veneno, morbo interno, vulnere, aut aliquo caſu externo ſupprimitur. Quo ſemel ſuppreſſo *Spiritus cogitans* ſuas operationes perficere ampliùs non poteſt, ac proinde ab exanimi cadavere, ruptis quaſi carceris repagulis recedit. Neceſſum quoque maximè erat, ut vita noſtra ex libero fragilis & ventoſæ voluntatis arbitrio non dependeat, ne præ timore aliquando, ira, furore aliove violento Animi affectu, vi-

Quid morbus.

Quid Mors.

tales

tales Cordis & Sanguinis motus men- *Art.* 15.
tis imperio ſupprimere vellemus, mor-
temque nobiſmet ipſis ferocientes in-
feramus. Sicque *ſtatutas Naturæ Leges*
in noſtra foret potentia pro arbitrio
violare. Quare providus Rerum Con-
ditor pro noſtra tutela longæ melius
ſtatuit, ut vita Corporis ab ipſo Cor-
poris motu, non verò ab inconſtanti
vindicis voluntatis nutu dependeat.

Non ideo creatus eſt homo ut vivat,
ſed ut vivus in reliqua non tantùm ani-
mantia, ſed etiam, quòd longè diffici-
lius eſt, in ſeipſum imperium exerceat;
& ut ſui Authoris imperio & legibus
ſeſe totum ſubjiciat. Bruta omnia ex
ſola materia in plurimas machinulas &
elateres diſpoſita componuntur. Homo
verò ſolus non tantum ex materia, ſed
etiam ex Spiritu, & materia in Organi-
cas quoque texturas formata coaleſcit.
Quoniam itaque jam demonſtravi quod
materia Hominis ſeu Corpus ipſius vi-
am non mutuatur ab influentia *Animæ*
cogitantis, ſed à proprio & inſito mo-
tu, operæ pretium videtur hic ulterius
inveſtigare quinam verè ſit *Animæ ratio-*
nalis in humano Corpore uſus & Offi-
cium.

Duplex

Art. 15. Duplex est in nobis *Spiritus* cogitan-
Duo sunt usus Animæ in Corpore Humano. tis usus, *primus, ut sit sensûs Author alter, ut sit liberi motus arbiter*; ut in-quam ideas habeat & conceptus de su Corpore, & de omnibus ambientibu corporibus tam nocivis quam salubri bus; & ut Corpus in motum agat, noxia Corpora fugiat, & proficua am plectatur; ut, brevi, Corpus nostrum juxta rationis normam gubernet & con servet. Nunc itaque obiter videamu quomodo juxta *Oeconomia Animalis* Le ges, sensus & motus perficiuntur.

Tria sunt instrumenta Animæ. Ut Spiritus rationalis Corpora ex terna percipiat, suumque Corpus li berè moveat, *tres illi subserviunt mini stri, Spiritus* nempe *Animales, quinq sensuum Organa, & Musculi qui habe Antagonistas.* Cor enim, Diaphragm Musculi Respirationis, & cæteri, q non habent Antagonistas, imperio Spi ritûs non subjiciuntur. Spiritus Ani males & quinque Organa simul, so sensui sunt destinata. Spiritus anima les & Musculi motui voluntario inse viunt. Spiritus animales aërei sunt inviſilis quædam aura vitalis, qui Cerebri glandulis à Sanguine secernu tur, & per nerveos canaliculos per t tum Corpus motum & sensum largitu

disp

penſantur,& ſeſe habent ſeduli inſtar officioſi nuncii inter Animam, quinque Organa, & Muſculos. Animæ enim denunciant, quæ aguntur in Organis; & in Muſculis excitant motus quos operat Anima. Duo autem hic nobis præcipuè incumbit inquirere, *quomodo nempe primò Spiritus animales ſubminiſtrant animæ ideas Corporum externorum*, quæ vel ſono ſuo nervos aurium feriunt, vel colore & lumine Nervos Opticos percutiunt, vel odore Nervos naſales membranæ pituitariæ vibrant, vel ſapore nerveas linguæ papillulas titillant aut vellicant, vel contactu Nervos cutis premunt. Et *ſecundò, qua Lege iidem Spiritus animales ita nutui Animæ ſubjiciantur*, ut juxta conceptas rerum ideas voluntarios in Muſculis motus ex mentis arbitrio producant. *Art.* 15.

Prolixum nimis hic foret abditam ſpirituum animalium Naturam, diverſam quinque Organorum ſtructuram, genuinam Muſculorum texturam deſcribere. Quare ſatis erit obiter obſervare, quòd quinque Organa & Muſculi omnes, præter Cor, innumeris nervulorum propagines à cerebro recipiunt; quòd per eoſdem nervulos continuo depluunt roris inſtar à cerebro inſenſiles

Art. 15. inſenſiles Spirituum animalium rivul
ſenſûs in Organis, & motûs in Muſcu
lis parentes. Ut itaque ſenſatio fiat
Spiritus animales ab Organo ſenſori
ad cerebrum reſluere debent, ut illu
objecti externi imaginem animæ adv
hant; ut autem motus peragatur, iide
Spiritus animales à cerebro curſu co
trario ad muſculos in majori, quà
ſponte ſua ſolent, copia, ex animæ im
perio mandari debent. Nunc igitu
breviter videamus qua mechaniſmi l
ge ſenſus & motus in nobis producu
tur.

Quomodo fit ſenſatio in quinque *Organis.*

Senſatio, *primò*, ſeu *objecti percepti* neceſſaria quadam *Motûs* Lege in qui que Senſuum Organis perficitur. Quo

Auditus.

Auditum; *Sonus*, ſeu aër undulatio quadam vibratus, ab *Aure extern* tanquam à concava quadam concha co lectus, in *Tympanum* irruit, illudq retrò pellit: Tympanum autem retrò pulſum appenſa oſſicula, *malle* nempe, *incudem*, *ſtapedem*, & *Os Or culare* retrorſùm contra nervulum au torium ponè in *labyrintho* & *ductibus micircularibus* ad veſtibulum *feneſt ovalis & rotundæ* ſitum, urget, eunde que premit, quam preſſionem ſequit perceptio ſoni.

Viſio.

Quoad *Viſionem*; o

lore

res, ſeu radii luminis ab objecto reflexi *Art.* 15.
embranam oculi corneam, aqueum, cry-
allinum, & vitreum humorem refracti
rmeant, donec ad *retinam*, ſeu nervum
pticum in fundo Oculi ſitum perveni-
nt, illumque leviter concutiunt & pre-
unt; hæc preſſio viſionis cauſa eſt. Quo-
d *Olfactum*, ab odoriferis Corporibus Olfactus.
lina exhalant miaſmata, quæ nerveas
ris fibrillas irritant, & comprimunt,
jus compreſſionis effectus eſt Olfactus
perceptio Odoris. Salia quoque
l ſalina Corporum principia lanugi- Guſtus.
oſos nervulorum lingualium villos
ngendo & comprimendo ſaporem ad
rebrum tranſmittuunt. Corpora quo-
e cutaneos nervos premendo, ſolidi- Tactus.
tem ſuam vel fluiditatem, aſperita-
m vel lævitatem, calorem vel frigus,
guram, aliaſque ſenſiles qualitates A-
mo repræſentant. Omnes igitur *Sen-* Modus
tiones fiunt à nervorum contactu & ſenſationis.
mpreſſione, hoc *modo*: omnes nervi
aliculo exiliſſimo pervii ſunt, per
em tubulum Spiritus Animales ad
nes Corporis partes jugiter vehunt.
ando igitur aliquis nervus compri-
itur, meatus ipſius coarctatur, vel
itus occluditur; unde *Spiritus Ani-*
les à cerebro defluentes per coarcta-

tum

Art. 15. tum ductulum iter pergere non possunt, ac proinde undulatione quadam refluere coguntur, & in cerebrum quodammodo respui, ibique sui nervi originem concutientes Animam eorum, quæ in Organo acta sunt, certiorem & conscian efficiunt.

Motus quoque *Muscularis* necessari causarum mechanismo producitur. Omnis nempe musculus multis staminibu seu fibrillis cavis constat, omnes hæ fibræ si non in tota sua longitudine, sa tem versus medium laxæ, raræ & dilatabiles sunt; per cavitatem cujusqu fibræ sanguis jugiter affluens circulatu & ad quamlibet fibram fluidum nervorum à cerebro continuò depluit per a pensos nervos. Unde fibræ omnes Musculares Sanguine & Spiritibus semp turgidæ, tensæ sunt, & quasi contract contractis autem pari virium robore bris antagonistis, pars cui affigunt uti malus nautica oppositis rudentib distracta, flecti, extendi, aut aliqu versus moveri non poterit, sed in c stanti qnodam contractionis æquilib immota retinebitur. Si autem ju Animæ major fluidi nervei copia à ce bro demittatur ad unum musculu quàm ad alium, ad extensorem ner mus

Textura Musculi.

Quomodo fit motus Muscularis.

muſculum, quàm ad flexorem, extenſor geminato contractionis impetu renitentiam antagoniſtæ ſuperabit, & partem extendet. *Art.* 15.

Hucuſque igitur quanta potui brevitate perpendi quantum quinque Organa, Muſculi, & Spiritus Animales internuncii, ſenſationi, & motui muſculari producendis conferunt. Clarè enim patet, quòd compreſſis nervis, fluitantes in ipſis Spiritus Animales ad cerebrum refluere coguntur; & quòd demiſſis iiſdem Spiritibus à Cerebro in majori quantitate ad unum muſculum quàm ad alium, muſculus qui iiſdem eſt magis ſaturatus & turgidus partem appenſam ad ſe contrahere debet. Quomodo autem Spiritus Animales Corporei ad cerebrum refluentes, rerum corporearum imagines *Animæ cogitanti incorporeæ* communicant, & quomodo eadem Anima cogitans ex voluntatis ſuæ arbitrio Animales Spiritus ad unum muſculum potiùs quàm ad alium in majori copia determinet, neque experimentis Chymicis, aut Anatomicis, neque ex ullo *Medicinæ* aut Rationis principio, neque ulla *Spiritûs* cum *Corpore*, aut *Corporis* cum *Spiritu* affinitate, neque ex efficaci ulla alterutrius virtute,

Imperium Animæ in Corpus, & influxus Corporis in Animam.

Art. 15. te, neque ex ulla prorsus *Naturæ* vel *Motûs Lege* mechanicâ deducere possumus.

Ad solam igitur Supremi Numinis potentiam & voluntatem recurrere necesse est, ut non tantùm motum à Corpore in Corpus transmissum, sed etiam mutuum *Animæ* in Corpus, & Corporis in Animam influxum explicemus. Statuere itaque meritò licet, quòd quoniam Deus *Animam Corpori*, diversas naturâ substantias, connubio quodam simul associavit, *Leges* quasdam, & quasi *pacta conventa* inter utrumque sancivit, quibus *æterno sui decreti sigillo munitis*, in sese mutuo operarentur, uti ex statutis *Motûs* Legibus Corpora omnia reciproco quodam impulsu sese movent. Leges autem Animam inter & Corpus stabilitæ, duæ tantùm hæ recenseri possunt.

Nimirum quòd

1°. *Juxta peculiares in Humano Corpore Motus, peculiares in Anima excitabuntur ideæ.*

Et

Art. 16.

Et quòd

2°. *Juxta diversas Animæ Cogitationes, & Affectus, peculiares in Corpore motus vicissim producentur.*

Hi autem reciproci affectus & effectus ab Anima ipsa, aut à Corpore, verè non producuntur, sed ab *Illo* solùm qui Leges has inter utrumque pepegit. Illius enim solius est Legum tenorem conservare, & Legum mandata exequi, qui *Leges* condidit; ac proinde Supremus Legislator non erit duntaxat *Motus Corporum* & effectuum eorundem causa unica, sed etiam Cogitationum Animæ, saltem primigeniarum, Perceptionum, & Sensationum omnium immediatus Author. Primæ, inquam, Rerum Ideæ, nobis ad præsentiam Rerum ipsarum per quinque sensuum Organa cælitùs infusæ sunt. Quando enim primò vidi Elephantem, Anima mea non potuit esse hujus visionis causa, quia sic Anima, cùm libero semper agat arbitrio, Elephantem aperto oculo posset non vidisse; motus quoque *fluidi nervei*, aut ipsorum oculi nervorum *vibratio* non potuit in Anima mea primam Elephantis

Uti Deus est Motus immediata causa, sic & Cogitationis est unicus Author.

Art. 15. imaginem natura ſua verè depingere, quia cùm motus unius Corporis, ut ſupra innuì, non poteſt eſſe vera cauſa cur aliud Corpus moveatur, multò minùs motus fluidi Corporei in re incorporea effectus ullos producet. Unde ſequitur quòd motus Spirituum Animalium eſt tantùm *Occaſio* cur Anima Cogitet; & Voluntas Animæ eſt tantum *Occaſio* cur Corpus humanum, aut aliqua ipſius Muſculea pars à ſupremo *Motûs* Authore juxta ſtatutæ Legis tenorem in motum liberè cieatur.

Quamvis autem Spiritus noſter *primarias Rerum Ideas* ſibi ipſi, inſita quavis vi, aut virtute propria, formare non valeat, ſed illas tantùm ex *ſtatuta Lege* aliunde advenas paſſiva recipiat; *receptas tamen ſemel ideas ſimul aſſociare, à ſe disjungere, in Rationis formam illas connectere, unam ideam ex alia inferre, unum velle, aliud nolle, hanc propoſitionem admittere, illam rejicere, aliaſque complexas Animi operationes, juxta, imo aliquando contra, rectæ Rationis principia,* nunc ſibi conſonus, nunc inter æſtuoſas *Cogitationum* procellas ſibi diſſonus & quaſi naufragus cum *libera Voluntatis exercitio* producere poteſt.

ARTIC.

ARTIC. XVI.

De Statu Animæ ſuper naturam.

EXtra præfixos Inſtituti, imo Ingenii mei limites foret, de *Animâ* ab extincto Corpore ſeparatâ ſermonem habere. Quare de cæleſti ejuſdem, vivo adhuc Corpori unitæ, ſupra *Unionis* ſuæ *Leges* elevatæ ſtatu, propoſitæ Methodi Ratio hic tantùm tractare poſtulat. Cùm itaque Corporum ſtatus ſuper naturam, & *Animæ Cogitantis* ſtatum ſecundùm naturam quantâ potui perſpicaciâ & brevitate illuſtrare tentaverim; congruum quoque erit *Miraculoſos Animæ Status* pari rationis ſcrutinio in Operis complementum explorare; út uterque *Materiæ & Spiritûs* ſtatus innoteſcat, & immenſa ſummi Conditoris potentia pleniùs eluceſcat. *Art.* 16. Miracula Animæ.

Hic ſuperiùs obſervavi ſedulò, quòd uti Motus Corpori, ſic Cogitatio Animæ inditur; Atque ita quoniam Corpus quodvis ex alterius irruentis Corporis occaſione movetur; Anima pari-

Art. 16. ter ex Objectorum externorum quinque sensuum Organa ferientium, & sui imagine afficientium præsenti occasione cogitabit. Cogitabit igitur Anima de iis tantum objectis, aut saltem ea tantùm objecta clarâ Mente concipiet, quæ Sensûs Organa percutiunt. Sola autem Corpora Sensuum Organa feriunt; ac proinde sola Corpora, non verò Spiritus, claram sui imaginem seu ideam per Sensuum nervulos ad commune Cerebri Sensorium transmittent, & Animæ impriment. Potest quidem Anima de multis Rebus cogitare, imò potest certior esse de multarum Rerum existentia; quarum Naturam, utpote abditam, penitùs ignorat, imò non potest non ignorare. Nihil autem perspicuè concipere potest, nisi quod mole sua, utcunque exigua, aut materiæ contactu Sensuum Organa immediatè afficit. Unde quò diutiùs Sensus nostri Objectis externis assuefacti fuerunt, eò luculentiori *Conceptuum* seu *Idearum* numero & serie sapiemus. Quare mirum non est quòd Infantes recèns nati nullos habeant, aut saltem pauciſſimos *Rerum Conceptus*: Senes verò innumeris Ideis sint cogitabundi. Hæ autem Ideæ non exhibentur Animæ ex innata ulla aut in

Anima nostra non nisi sola Corpora verè concipit.

sit

ſita Organis virtute, ſed ex ſancitis, quas ſuprà recenſui, Senſus inter & Animam Legibus. Nunc igitur videamus utrum everſo vel ſuſpenſo harum *Legum* ordine, ſtatus Animæ ſuper naturam concipere valeamus. *Art.* 16.

Dubitandum non eſt quin Deus, uti *Motûs Leges*, ſic quoque Animæ & Corporis Leges, quas ipſe liberè ſtabilivit, pro arbitrio, & prout neceſſitas poſtulabit, ſuſpendere valeat. Suſpenſis autem ſemel his Legibus, æquè clarè miraculoſi Animæ ſtatus explicabuntur, ac ſtatus ipſius ſecundùm naturam juxtas ſtatutas jam ipſius Leges explicari poſſunt. Cùm autem hæ Leges præcipuè ſint quòd affectus Corporis animo advehantur, Affectus Animi in Corpus influant, & quod Cogitationes Animi ab Organis Senſuum dependeant; ſuſpenſa duplici modo harum Legum virtute & tenore patebit,

Quòd,

1°, *Animâ poterit cogitare ſine ulla facta in Organis Senſuum impreſſione.* Leges Animæ duplici modo ſuſpenduntur.

Et quòd

2°. *Factâ in Organis Sensuum Impressione, Anima poterit non cogitare.*

Quoad primam suspensæ Legis Regulam obvium cuique patet, quòd quoniam Anima, ut suprà probavi, objecta externa non percipit ex efficaci ulla aut insita ipsorum virtute, sed quia ex eorundem præsentium, & Sensûs Organa ferientium *Occasione*, ut in Corporum motu diximus, supremus Motor solâ voluntatis suæ efficaciâ objectorum imagines passivæ menti immediate infundit; poterit summus Opifex, uti unum Corpus movere potest sine occasione alterius Corporis impellentis, sine ulla objectorum impressione, imò nè quidem eorundem præsentia, *Rerum Species* Animæ repræsentare.

Unde planè sequitur quòd [a] Homo quivis sine ullo studio, sine ullis præceptis, & sine ullo prorsus Animi labore, poterit, etiam post [b] ortum rerum adhuc omnium penitùs ignarus, clario-

ri

ri longè ingenii lumine multò plura ſcire, quàm nos innumeris experimentis, fervido rationis ſcrutinio, diuturno cum hominibus commercio, & continuis lucubrationibus poſt longam annorum ſeriem & experientiam addiſcimus. Nec tantùm veram, uti in ſe eſt, *Rerum* [c] *Naturam & Eſſe* clarâ mente ipſe concipere, ſed etiam eandem aliis ſub aptis diverſorum ſonorum ſeu [d] linguarum vocabulis exprimere poterit. Poterit quoque non tantùm immutabilem Rerum *Eſſentiam*, ſed etiam mutabiles fluxilium & caducarum Rerum [e] *Effectus*, & dubios [f] *Eventus* in veraci & apertâ mentis areâ inſculptos, & tanquam in fido ſpeculo ſine larvâ aut fuco expreſſos cernere. Ex eadem Lege poterit quæ ante multa ſæcula evenerunt certò [g] dijudicare, & quæ poſt multa ſæcula eventura ſunt, certo vaticinio [h] prædicere. Ex eadem *Suſpenſa Lege* latentem [i] ſomniorum, aliarumque [k] Myſticarum Rerum Senſum cæco caliginis velo obductum explicare, & in apertam lucem proferre valebit. [l] Spectrorum, Lemurum, aliorumque Umbratilium Phantaſmatωn Imagines Mentis aciei objici poſſunt contemplandæ, etſi ſen-

Art. 16.

Miracula primæ Legis ſuſpenſæ.

Art. 16. ſuum Organa verè non afficiant. Brevi omnes *Rerum* [m] *Conceptus*, qui officioſo quinque ſenſuum Miniſterio juxta *Statutas Unionis Leges* paulatim inſtillantur, ſine ullo prorſus ſenſuum auxilio ſuſpenſis iiſdem Legibus à Supremo Legiſlatore ſubitò infundi poſſunt.

Quoad ſecundæ Legis ſuſpenſionem patet, quòd uti Anima poterit objectorum Imaginès perſentire ſine ullâ factâ in Organis ſenſuum impreſſione; ſic factâ in iiſdem impreſſione poterit pari ratione nihil percipere. Unde ſequitur quòd, etſi toto Corpore ſim ſanus, & nullo ſomno, veterno, aut Apoplexia correptus, poſſem in clarâ meridie [n] adſtantes Homines, aut aliud [o] obvium Corpus apertis Oculis non videre; etſi Aër Tormentorum hellicorum tonitruis totus perſonet, poſſem nihil audire; etiamſi Corpus meum unguibus, hamis, forcipibus dilanietur, etſi ſpinas, aciculas, clavos acutiſſimos manibus tractarem, & manum in aquam ferviditſſimam, in *Aquas Stygias*, imò in medias ardentiſſimas flammas comburendam immitterem, poſſem, quaſi in *Extaſi* vel *Catalepſi*, mente captus [p] nihil

Miracula ſecundæ Legis ſuſpenſæ.

omninò perſentire. Cum enim, *Art.* 16.
ut jam ſupra innui, *Spiritus noſter cogitans* objecta non percipiat ex eo verè quòd Senſuum Organa percutiant, ſed quia ex occaſione hujus percuſſionis in Organis factæ ſummus ipſe Archetypus in Anima ideam eorundem excitare dignatur, poterit, ſuſpenſo aliquandiu voluntatis ſuæ decreto, nullam *ideam*, aut ſaltem non niſi [q] peculiarem, Animæ infundere: Etiamſi mille objectis omnia Corporis Organa in eodem tempore afficiantur. Nec hoc ita ſtupendum eſt cum ex ſumma Animi rei alicui applicatione, homines aliquando ſine ſenſu & motu, membris rigidi, apertis oculis, tanquam vivæ ſtatuæ, in Catalepſim incidant; uti Philiatro cuidam, dum monſpelii moratus fuerim, ex nimio ſtudio contigit, cujus Affectum *cataleptícum* in Tractatu meo de *Antris Lethiferis* obiter recenſui. Certum enim eſt, quòd, cùm Anima non poteſt ullatenus cogitare niſi de unica tantum re in eodem temporis inſtanti, ſi de hac unica re ſumma cum attentione cogitaret, non poterit ullatenus aliorum objectorum Organa ferientium imagines in eodem momento percipere.

In

Art. 16. In angusto hujus Opusculi gy quantâ potui brevitate & solertiâ conatus sum, utrumque *Materiæ & Spiritûs*, seu Corporis & Animæ, statum, *Naturalem* nempe *& super Naturam*, non observare duntaxat, sed etiam quanto potui ingenii Acumine concipere, & ad *Vigenies*, *vel suspensas Legum Motûs Regulas* aptè reducere; ut pateat, quantum vera Medicinæ Principia, firmis Experientiæ & Rationis fundamentis, *Chymia*, inquam, & *Anatomia*, tanquam duplici fulcro innitentia, non tantùm abditis Rerum naturalium Causis detegendis, verùm etiam miraculosis Causarum Supernaturalium Effectibus illustrandis inservire valent. Mihi autem non vacat, nec convenit, ulteriùs progredi; meum enim non est *Motûs Leges cum Morum Legibus comparare*; nec quantum *illæ his* confirmandis conferunt indagare. Quare, quæ de Naturali & Miraculoso Rerum Statu hactenus proposui, maturo Eruditiorum judicio emendanda subjicio; nec non probis & sagacibus *Rerum Sacrarum* Præconibus Fidei Mysteriis, patefacto itinere, applicanda relinquo

inquo. Uti enim *Ipſi* conſervandæ Animæ Saluti totos ſe conſecrant, ſic *Ego* reſtaurandæ tantùm Corporis humani Valetudini totum me devoveo.

FINIS.

Loca hæc ex *Bibliis* collecta in *Appendicis* modum hîc ſubjungi volui, ut ad *Notas* per totum Librum paſſim diſperſas, ſuo quæque ordine, apte referantur.

Pag.		
2	a	Rom. 2 14, 15.
	b	Exod. 20. 2 Tim. 3. 15, 16, 17.
	c	Gal, 1. 11, 12; 1 Cor. 11. 23.
		Matt. 28. 19. 19, 20. 1 Cor. 9. 16.
3	e	} Marc. 16. 20. Heb. 2. 4.
	g	
	f	} Heb. 12. 18, 19, &c. Exod. 19. 20.
	g	
4	h	Luc. 24. 37, 39.
11	a	1 Theſſ. 5. 23.
62	a	Pſalm. 72. 18.
	b	Joan. 3. 2. 9. 30, 32, 33. 10. 21.
63	c	Act 15. 12.
69	a	} Gen. 1.
	b	

Gen.

Pag.		
	c	Gen. 5. 24. 2 Reg. 2. 11. Marc. 16. 19. Act. 1. 9.
70	d	Matt. 27. 51.
	e	Exod. 14. 21, 22.
	f	Gen. 7. 11.
	g	Exod. 10. 21,
	h	Matt. 27. 52.
71	i	Joh. 20. 19.
	k	Joh. 11. 39, 44.
	l	2 Reg. 5. 14, 27.
	m	Luc. 7. 22. Matt. 15. 30, 31. Act. 8. 7.
	n	
	o	
	p	
	q	
72	r	Luc. 1. 20, 22. Act. 8. 18.
	s	Num. 16. 46.
	t	Lev. 13. 3.
73	u	Luc. 22. 44.
77	x	Joh. 2. 9.
	y	Exod. 7. 20.
	z	Joh. 6.
	1	2 Reg. 4. 4, 5.
	2	Exod. 7. 10.
	3	Exod. 8. 16.
	4	Gen. 2. 7.
	5	Gen. 19. 26.
82	a	Dan. 6. 22.
	b	Joh. 1. 17.

Pag.		
83	c	Dan. 3.
	d	Exod. 3. 3.
84	e	
85	f	Exod. 34. 28.
	g	
87	a	Jos. 3. 16.
88	b	Jos. 10. 13.
	c	Act. 5.
	d	Exod. 14. 22.
89	e	Matt. 14. 25. 29.
	f	2 Reg. 6. 6.
91	g	
	h	Act. 1. 9.
	i	
107	a	Matt. 1. 18.
109	b	Luc. 2. 6.
113	a	Gen. 2. 7.
123	b	
	c	Gen. 2. 21, 22.
124	d	
	e	Gen. 1. 12, 120.
125	a	Matt. 28. 6.
128	b	
130	c	Matt. 27. 52.
137	d	
155	e	
159	f	1 Cor. 15. 42, &c.
	g	
168	a	Gen. 2. 22.

Pag.		
198	a	Exod. 35. à v. 30. ad fin. cap.
	b	2 Geneſ. 19. 20.
	c	1 Reg. 4. à v. 28. ad fin. Marc. 16. 17.
199	d	Act. 2. à v. 4. ad v. 12. Act. 19 5. 1 Cor 12. à v. 4. ad v. 12.
	e	2 Reg. 6. à v. 8. ad 13.
	f	
	g	2 Tim. 3. 16.
	h	Iſ. 44. 28. Dan cap. 7. 8, 9, 10, 11. Joel 2. 28. Act. 2. 17, 18.
	i	Gen. cap. 37. 40, 41. Num. 12. 6. 1 Reg. 3. 5 Dan. cap. 2. & 4. Matt. 1. 20. Joel 2. 28. Act. 2. 17, 18.
	k	Dan. 5. 25, &c.
	l	Act. 10. à v. 10. ad 18. Act. 22. 17, 18.
200	m	Joh. 14. 26. Act. 9. 1 Cor. 12. 9. Heb. 11. Matt. 17. 20. Gen. 22. Exod. 3. 20. 1 Reg. 19. 12. Matt. 3. 17. 9. 35. Joh. 12. 28. Act. 9. 7, 10. 2 Pet. 1. 17.
	n	2 Reg. 6. 18, &c.
	o	
	p	Dan. 3.
201	q	Luc. 24. 16.

FINIS.

Nobili Viro

D. Edvardo Southwel

Cl. Roberti Southwel,

Equitis Aurati, sæpius antehac Societatis Regiæ *Lond.* Præsidis,

Filio, Ejusdem Societatis Socio;

Tentamen suum Epistolare

De Secretione Animali,

Bernardus Connor.

TIBI, Vir ornate, notum satis est, quod inter varias corporis nostri Partes vix ulla occurrunt Organa, quorum textura & munia ancipites Eruditiorum animos magis torqueant, quam *Glandulæ*. Quoniam itaque plurimi varia, & pauci vera de illis judicia protulerunt, liceat mihi hic, Vir meritis-

 sime,

ſime, Tibi, tanti Parentis veſtigia ſequenti, in meæ erga Te, Patremque, obſervantiæ teſtimonium, quanta poſſum brevitate, proponere, quid de glandularum uſu, & de humorum Secretione, poſt diuturniorem indaginem veriſimillimum videtur.

Quid vita & quomodo conſervatur.

Corporis Humani *vita eſt mutuus Partium ſolidarum in fluidas, & fluidarum in ſolidas partes influxus*; qui influxus a jugi ſanguinis circuitu & *fermentatione* reliquorumque humorum motu conſervatur. Sanguis ipſe à cordis, tanquam ab hydraulicæ machinæ, motu, in orbem agitatur, & agitatus motorem ſuum in motum viciſſim concitat. Fermentatio ſanguinis ab inteſtino principiorum ejuſdem certamine fovetur. Ex perenni autem hacce particularum ſanguinis lucta & conflictu, Elementa ejuſdem, ſalina præſertim, atteruntur nimis, & eorundem paulatim abraduntur anguli, donec *fermentationi* tandem & calori vitali fovendo inepta redduntur. Quare novæ indies & diſſimiles particulæ ab ingeſtis alimentis in ventriculo extractæ admiſceri debent. Ne autem à diuturno *Chyli* acceſſu vaſa ſanguifera nimis turgeant, aut diſrumpantur, ſanguinis ramenta, ſeu effœta cor-

Neceſſariæ ſunt glandulæ in corpore humano.

corpuſcula à ſanguine ſecedere debent, ut adventanti *Chylo*, & *fermentationem* inituro, locum cedant; unde innumeræ hinc inde per totum corpus diffuſæ ſunt *Glandulæ* ſeu filtra, in quibus debellati hujuſmodi & vappeſcentes latices ſecernuntur, hinc foras extra corpus confeſtim amandandi. Uti in Renibus copioſa *Urina*, in Glandulis cutis milliaribus *Sudor* & *tranſpirationis materia*, in uterò *menſtrua*, necnon in Teſticulis *fermentum Viri ſeminale*, filtrantur. Nec tantum excrementitii, ſed etiam utiles humores e ſanguine, in ſanguinem redituri, colantur. In *Glandulis* oculorum *Innominatis* Lachrymæ, in membrana naſi pituitaria mucus narium, in Parotidibus & buccarum glandulis ſaliva, in ventriculo fermentaceus ſuccus, in Hepate bilis, in Pancreate & Glandulis Inteſtinorum Lymphaticus liquor, cribrantur. Qui omnes humores cum Chylo ad ſanguinem, tanquam ad primi, ex quo orti ſunt, Parentis gremium revertuntur. In variis Corporis partibus pellucidus quidam liquor, qui *Lympha* vocitari ſolet, ſecernitur, ad ſanguinem pariter redituras. In glanduloſo Cerebri Cortice, & in Medulla Spinali, tenuiſſimum & inviſibile

Diverſi ſucci qui in glandulis ſecernuntur.

fluidum percolatur, per nervos ad sanguinem, ex quo derivatur, refluxurum, quod *Spiritus Animales* vulgo nuncupari solet.

Coccinei igitur Laticis massa, Oceani instar, qui varios rivulos per ambagiosos *Telluris* meatus ad superficiem ejusdem emittit, eosdemque denuo peracto circulo in suum sinum ebibit, diversos Humores in plurimis colatoriis deponit, eosdem rursus in sui Torrentis gremium absorpturus. Quamvis tamen omnia hæcce fluida ex eodem fonte, nempe ex purpurea massa sint oriunda, natura tamen longe diversa sunt; *Bilis* enim à *Lympha*, *Urina* à *Semine*, *Spiritus* Animales à saliva, Sudor à Lachrymis, Cerumen aurium ab humore Pericardii & ab Adipe, non tantum juxta sensuum testimonium & scrutinium, sed etiam juxta rationis indaginem, in muniis & usibus longe discrepare videntur. Hic autem animus est quanta possum solertia breviter investigare, quomodo fit filtratio Humorum in glandulis, & quomodo diversi Humores in diversis Colis secernuntur; quod ut rite peragatur, Glandularum structura prius erit obiter delineanda.

Secreti humores natura diversi sunt.

Plu-

Plurimi hactenus exiſtimarunt quod *Glandulæ* nihil aliud *fuerint* quam *venæ, arteriæ, nervi, & alia vaſcula in nodum vel glomium complicata.* Hæc autem Opinio non tantum nullo experimento fulcitur, ſed etiam *filtrationis* naturæ repugnat. *Filtratio enim eſt peculiaris cujuſdam Fluidi à ſanguine per Glandulas, quaſi per cribra, Secretio.* Concipi autem non poteſt, quod vaſa, quæ ſanguinem vehunt, utut contorta, ipſa eadem aliquem liquorem à ſanguine ſeparent. Sanguis enim ab arteriolæ piloſæ extremo, per mediam *intercapedinem*, in hians adſtantis venulæ oſtiolum tranſmiſſus, nihil ſui, aut à ſe, deponere poteſt, niſi quamdiu adhuc in arteriola fluit, vel dum in venula gliſcit, vel quando ab extremo unius in oſculum alterius per medium intervallum præterlabitur. Nullus autem Humor à ſanguine adhuc in arteriola contento, aut à venula abſorpto, ſecerni poteſt. Unde in ſolo interjacente ſpaciolo percolari debet. Ibidem quoque filtrari non poteſt, niſi bibulum & cribriforme occurrat colum ſeu Glandula, per cujus hiantes porulos tranſire valeat. Innumeræ igitur Glandularum, ſeu veſicularum, ut vult *Cl. Malpighius*, multis

Glandulæ non ſunt vaſa complicata.

Quid filtratio.

tis foraminulis perviarum Myriades, per totam passim Corporis Humani machinam disseminatæ reperiuntur. Quædam *conglobatis acinis* haud dissimiles, cavarum Partium parietibus *solitariæ* adhærent; uti observari potest in membrana Narium *pituitaria*, in membrana internas fauces & tracheam arteriam investiente, in œsophago, in tunica villosa Ventriculi, Intestinorum, in Utero, in basi Cordis, in Cute pro sudore filtrando, & in Carne musculosa pro secernenda lympha. Aliæ vero Glandulæ in cumulum *conglomeratæ* sunt, & pluribus furculis uni caudici insertis racemorum instar implantatæ adhærent. Uti *Cortex Cerebri*, *meditullium Medullæ Spinalis*, *Glandula Pituitaria*, *Glandulæ Lachrymales*, *Parotides*, *Tyroides Glandulæ*, *Amygdalæ faucium*, *Thymus*, *Hepar*, *Pancreas*, *Renes*, *Testes*, *Glandulæ inguinales*, *Axillares*, *Mesentericæ Asellii*, & *Renes Succenturiati*. Omnes Glandulæ extus convexæ sunt, intus concavæ & vesiculares præter Testes; qui soli, ut mihi Romæ, memini, innuit paulo ante obitum sagacissimus Glandularum Scrutator *Malpighius*, vascularis, tubulosi, & in tota longitudine, tibiæ instar musicæ, perforati sunt; ut

Glandulæ conglobatæ & conglomeratæ

ut ſeminale Viri fermentum in contortis hiſce, & quaſi ſerpentinis ductibus rectius elaboratum, grande Generationis opus efficacius moliatur.

Unaquæque igitur *Glandula eſt membranula cava foraminulis pertuſa*, arteria, vena, nervo, & excretorio vaſculo ſtipata. Ab arteria ſanguinem recipit, non tantum ut nutriatur, ſed etiam ut à ſanguine per foraminulas, cribri inſtar, peculiarem quendam ſuccum ſecernat, & per excretoriùm ductulum ad deſtinatum locum amandet; Vena reſiduum ſanguinem ad cor revehit, nervus autem ſpirituoſum fluidum à cerebro advehit, qui foraminularum Sphincteres, ſeu circulares pororum fibrillas ſubiens, eoſdem ad debitum tonum contrahit & anguſtiam, ut proprius humor non tantum in ea, in qua par eſt, quantitate, ſed etiam ut ſine aliorum liquorum conſortio à cruore impermixtus, ſecernatur. Si enim præ Spirituum Animalium inopia laxata nimis ſint Glandularum oſtiola, filtrandus ſuccus purus non erit, ſed aliis fluidis comitatus inquinabitur; unde effœtus evadet, & deſtinato uſui minus idoneus. Uti in teneris infantibus, & in vietis ſenibus obſervare licet;

Quid Glandula.

Uſus ſpirituum animalium in glandulis.

Quare infantes & ſenes debiles ſunt.

cet; quibus, præ virium, ſeu fluidi nervei defectu, Glandularum fores nimis apertæ ſunt & tenſiles; unde ſerum & reliqui ſanguinis liquores cum ſecernendo ſucco promiſcue præterfluent; ſicque omnia corporis infantilis & ſenilis fermenta longe debiliora erunt, & multo ſegnius operabuntur, quam fermenta juvenum; qui vividiori ſanguinis motu incaleſcunt, & uberiori Spirituum Animalium proventu, luxuriant. Hinc digeſtio, motus progreſſivus, & reliqua corporis atq; animi munia in ſenibus paulatim elangueſcunt, donec laxata tandem, & enervata colatoriorum compage, ſanguis neq; laudabili *Chylo* reparatus, neq; debita filtratione depuratus, vappeſcit indies; & ceſſante demum ipſius circuitu & fermentatione, mors naturalis, nullis forſan aliunde morbis accelerata, ſponte ſua furtim obrepit, & vitæ terminum præcludit.

Ætas caduca & mors naturalis.

Quilibet itaq; acinus glanduloſus à circumeunte ſanguine peculiarem ſuccum per apertas *laminulæ interioris* foraminulas in cavitatem ſuam exugit; quem hinc aliorſum per appenſum & hiantem canaliculum tranſmittit; canaliculi autem ab omnibus *Glandulæ conglomeratæ*

glomerata globulis cavis & cribrosis, tanquam totidem radiculi, in unum truncum abeunt, ut sese fortius sustineant, & ut *Acinos glandulosos*, qui aliunde fluxiles forent, in constanti situ alligatos, frænulorum instar, cohibeant. Ubi autem tubuli hujusmodi excretorii strictius sibi cohærent, & transversis aut decussantibus staminibus carneis, & contractilibus, tanquam in retiformibus intervallis, implicantur, & corroborantur; textura Glandulæ firmior longe & robustior erit; hinc est quod Renes Hepate, Parotides Testibus, Pancreas, Thymus, & reliquæ Glandulæ lymphaticæ glandulosa Cerebri substantia compactiora sunt. Textura Glandularum.

Ex his itaq; clare percipitur quomodo Humores à sanguine per glandosa hujusmodi filtra secernuntur; mirum enim non est quod, appellente ad bibulos Glandularum porulos sanguine, Humores quidam per eosdem, tanquam per setaceum, aut per manicam Hippocratis, transcolentur. Stupendum autem videbitur, quod peculiaris quidam humor in qualibet glandula constanter filtretur, quod, inquam, Bilis in solo semper Jecore, Urina in Renibus, Semen in Testibus, Lympha Quomodo fit filtratio. Quomodo peculiaris humor in qualibet glandula secernitur.

Quare infantes & ſenes debiles ſunt.

cet; quibus, præ virium, ſeu fluidi nervei defectu, Glandularum fores nimis apertæ ſunt & tenſiles; unde ſerum & reliqui ſanguinis liquores cum ſecernendo ſucco promiſcue præterfluent; ſicque omnia corporis infantilis & ſenilis fermenta longe debiliora erunt, & multo ſegnius operabuntur, quam fermenta juvenum; qui vividiori ſanguinis motu incaleſcunt, & uberiori Spirituum Animalium proventu, luxuriant. Hinc digeſtio, motus progreſſivus, & reliqua corporis atq; animi munia in ſenibus paulatim elangueſcunt, donec laxata tandem, & enervata colatoriorum compage, ſanguis neq; laudabili *Chylo* reparatus, neq; debita filtratione depuratus, vappeſcit indies; & ceſſante demum ipſius circuitu & fermentatione, mors naturalis, nullis forſan aliunde morbis accelerata, ſponte ſua furtim obrepit, & vitæ terminum præcludit.

Ætas caduca & mors naturalis.

Quilibet itaq; acinus glanduloſus à circumeunte ſanguine peculiarem ſuccum per apertas *laminulæ interioris* foraminulas in cavitatem ſuam exugit; quem hinc aliorſum per appenſum & hiantem canaliculum tranſmittit; canaliculi autem ab omnibus *Glandulæ conglomeratæ*

glomerata globulis cavis & cribrosis, tanquam totidem radiculi, in unum truncum abeunt, ut sese fortius sustineant, & ut *Acinos glandulosos*, qui aliunde fluxiles forent, in constanti situ alligatos, frænulorum instar, cohibeant. Ubi autem tubuli hujusmodi excretorii strictius sibi cohærent, & transversis aut decussantibus staminibus carneis, & contractilibus, tanquam in retiformibus intervallis, implicantur, & corroborantur; textura Glandulæ firmior longe & robustior erit; hinc est quod Renes Hepate, Parotides Testibus, Pancreas, Thymus, & reliquæ Glandulæ lymphaticæ glandulosa Cerebri substantia compactiora sunt. Textura Glandularum.

Ex his itaq; clare percipitur quomodo Humores à sanguine per glandosa hujusmodi filtra secernuntur; mirum enim non est quod, appellente ad bibulos Glandularum porulos sanguine, Humores quidam per eosdem, tanquam per setaceum, aut per manicam Hippocratis, transcolentur. Stupendum autem videbitur, quod peculiaris quidam humor in qualibet glandula constanter filtretur, quod, inquam, Bilis in solo semper Jecore, Urina in Renibus, Semen in Testibus, Lympha Quomodo fit filtratio. Quomodo peculiaris humor in qualibet glandula secernitur.

in Glandulis Lymphaticis, Spiritus Animales in Cerebro tantum, & reliqui Humores in proprio quisq; loco seorsim impermixti secernantur. Mirum censebitur quod Urina, seu *Serum sanguinis*, quæ fluida maxime est, per Hepatis acinos non transeat, cum easdem Bilis, quæ crassior longe est, pervadat. Quare Lympha, quæ tenuis satis est & limpida, vasculares Testiculorum Glandulas non permeet, cum spermaticus succus, qui viscosus est & consistentia crassus in iisdem filtretur; & quare Spiritus Animales, his omnibus longe tenuiores, per Glandulas Salivales, Stomachicas, Intestinales, Nasales, & reliqua totius Corporis filtra pleno alveo non separentur, cum ipsi invisiles per insensiles Corticis Cerebri glandulas & nervulos fluant. Ut itaq; nubilam harum Difficultatum caliginem novo quodam Rationis & Experientiæ lumine abigere valeam, aliorum Sententias circa easdem prius hic obiter recensere necessum est.

An sint fermenta in glandulis.

Plurimi assuerunt *Anatomici*, cum aliàs rem explicare non valuerint, quod in omnibus Corporis Glandulis diversa hospitantur fermenta; quorum beneficio quælibet Glandula peculiarem secernit

cernit Humorem. Verum, amabo, ubinam ſitum erit hoc fermentum? An in cavitate Glandulæ, vel in foraminulis ejuſdem? In foraminulis dubio procul non cenſebitur habitare, quia vel eaſdem obturaret, & tranſituro humori aditum præcluderet, vel appellentis humoris impulſui cedens, in cavitatem Glandulæ retrò pelleretur; ſicq; Humor à tergo ſecuturus fermento deſtitueretur. Præterea undenam hocce fermentum præ Glandulæ foribus ſic adſtans procederet? Quo filtro à ſanguine ſepararetur? Non potuit à Glandula ipſa ſecerni, quia nondum cavitatem ipſius intravit; unde manifeſtum eſt quod in Glandulæ oſtiolis ſtare non poteſt hocce fermentum. Nec etiam in Glandulæ cavitate habitare poterit, quia ſic ſecretioni non inſerviret; foret enim à præterfluente ſanguine & ſecernendo latice remotum; & antequam filtrandus Humor latitans in Glandulæ cavitate fermentum attingeret, foret jam ſecretus; à ſanguine enim per oſtiola Glandulæ in cavitatem ejuſdem foret prius tranſmiſſus, ac proinde poſt ſecretionem foret inutile hocce Fermentum.

Præterea in Glandulæ cavitate ſiſtere ſe non poteſt hoc Fermentum, quia à Secreto jugiter humore in apertum vaſis excretorii ductulum confeſtim volveretur; ſicque liquor pone ſecernendus fermento privaretur. Porro, qua via fermentum ad cavitatem Glandulæ primum appulit? Per foraminulas reſpondebitur? Peculiare autem Fermentum non poſſet filtrari in una Glandula potius quàm in alia, juxta horum medicorum rationem, niſi aliud fermentum peculiare ibidem præextitiſſet, ſicque Fermentum foret ſeipſo prius, ac ſuæ foret Secretionis Fermentum.

Fermentum non poteſt eſſe in cavitate ullius glandulæ.

Cæterum, ſi Fermentum Glandulæ cujuſvis in porulis ipſius filtraretur, vel foret ejuſdem naturæ cum Humore cui ſecernendo inſervit, vel diſcrepantis prorſus indolis. Ejuſdem naturæ nequit eſſe; quia Fermentum in Chymia à fermentando corpore ubiq; diverſum eſt; nullum enim fermentum cum ſeipſo fermentationem init, ſed cum diſſimili Corpore luctatur. Si vero diverſæ indolis foret, diverſi Humores per eoſdem Glandulæ porulos tranſirent, quod ipſi *Fermenti Glandularis* Fautores aſſerere non audebunt. Unde plane ſequitur quod decantatum

nunc

nunc in toto *Orbe Medico Secretionis Animalis Fermentum* neque Experimento ullo detegi, neque ratione concipi poteſt; cum neque ante Glandularum fores, neq; in Glandularum foraminulis, neq; in cavitate earundem filtrari, neq; reſidere valeat.

Alii igitur, ut Secretionem Animalem clarius explicent, non opus eſt, aſſerunt, ad Fermentum ullum in Glandulis latitans recurrere; ſed malunt ſecernendi liquoris & ſecernentis poruli conformes figuras ſtatuere; ſupponunt enim quod aliæ Glandularum foraminulæ triangulares ſunt, aliæ pentagonæ, aliæ polygonæ, & juxta multiplicem figurarum varietatem varios quoque Humores ſecernunt. Partes nempe ſanguinis triangulares per foraminulam trigonam, cubicæ per cubicam, quadrangulares per tetragonam, & reliquæ ſanguinis particulæ per eos Glandularum porulos, quibus figuræ eorundum adaptari poſſunt, percolantur. Sicque *Bilis* in *Hepate*, *Urina* in *Renibus*, *Lympha* in *Glandulis Lymphaticis*, *Fluidum Nerveum* in cinereo *Cerebri & Cerebelli Cortice*, & reliqua Corporis Fluida ex ſancita hacce particularum & porulorum inſenſilium affinitate

An conformis ſit figura porulorum & humoris in illis ſecernendi.

nitate & correſpondentia in propriis Colatoriis deponuntur.

Hæc pariter Opinio nullo Experimento confirmari, & nulla cum ratione conciliari poteſt; quin imo utriq; repugnare videtur. Obſervamus enim quod per quemlibet Glandulæ porulum omnes ſanguinis diverſarum figurarum particulæ permeant. Urina enim, Bilis, Saliva, Semen, Lympha, & reliqui Humores ex peculiari particularum, *Aquæ*, *Terræ*, *Salis*, & *Sulphuris* connubio ſub diverſa tamen proportione coaleſcunt; ac proinde quælibet Jecoris, Renis, & aliorum filtrorum vel minima conglobata Glandula particulas multiplici & diſcrepanti figura donatas ſecernit. Diſſimiles enim eſſe Terræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris figuras diverſus eorundem Sapor, & diſcrepantes effectus apprime demonſtrant. Si reſpondeatur forſan quod Bilis, *v. g.* Elementa Terra nempe, Aqua, Sal, & Sulphur diverſis quidem figuris à ſe diſcrepant ſingula, unita tamen ſub certa & peculiari proportione in peculiarem abeunt figuram à ſingulorum figura diſcrepantem & Glandularum figuræ conformem. Verum hæc non arridebit reſponſio, quia quælibet Bilis molecula,

ex

ex Terræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris proportione orta, fluida eſt, ac proinde in omnes figuras formari poteſt; atq; ita Bilis cum fluxilis ſit, non tantum foraminulis Glandularum Hepatis, ſed etiam porulorum aliarum omnium Glandularum figuris adaptari poterit. Unde promiſcua fieret omnium Humorum in qualibet Glandula ſine ullo diſcrimine Secretio. Præterea fit aliquando quod, obſtructo aliquo filtro glanduloſo, Humor per aliam Glandulam tranſit. Sic obſtructis in Nephritide Renibus Urinam ſæpe per ſtomachum & per os excretam obſervavi. Obſtructo Hepate Bilis flaveſcente colore Corporis habitum tingit; Melancholici, qui multum expuunt, paucam Urinam excernunt. Unde patet quod diſſimilis adeo non eſt diverſorum humorum & filtrorum figura, nec tam diſpar eorundem proportio, quin aliquando pro data occaſione ſibi adaptari valeant.

Cum igitur indubitatum ſit quod in diverſis Corporis Animantis (imo Vegetantis) colis diverſi ſucci ſecernantur, & cum hujus diſcrepantis ſecretionis cauſa ſupponi non poteſt fermentum ullum aut conformis Humoris

&

& Filtri figura, alia nobis excogitanda eſt ratio, cur tam conſtans & ſtupendus effectus producatur. Obſervare igitur liceat quod Fluidi alicujus Corporis Particulæ, ſi ſimilis ſint figuræ & ſuperficiei, ſibi aſſociari ambiunt. Sic fluxiles Mercurii globuli in plana ſuperficie rotati, quando ſibi occurrunt, ſeſe amplectuntur: Sic aqua per ſiccum pannum in globulis pariter aſperſa, panno non adhæret, ſed fluitat, & obviis aliis globulis ſeſe immiſcet. Sic Sal Cornu Cervi, Cranii Humani, Viperarum, aut alius ſal Animalium volatilis, ex ſpiritu eorundem in *Vaſis Sublimatoriis* igni impoſitis in altum elevatur, & concavo *Capitelli* vertici in ſicca forma affigitur. Sal quoq; cujuſvis mixti corporis fixus per lixivium extractus, facta aliqua decocti evaporatione ad parietes vaſis in aere frigido in peculiaris figuræ cryſtallos abit. Sic quando corroſivi ſanguinis noſtri ſales in aliqua corporis parte ſiſtere ſe, & nidulari cœperunt, uti in Gangrena, Carbunculo, Cancro mammarum videre eſt, reliqui virulenti ſales huc confluunt, & crudelius ferocientes tanto ægrotos tormine cruciant, ut ſi forte, amputata mamma vel

Similes figuræ ſimilibus gaudent figuris.

vel parte Sphacelo corrosa, affluxus eorundem impediatur, in sanguine detenti, ad internos Corporis recessus non sine Vitæ periculo nonnunquam recurrunt. In Podagra acidi sanguinis sales ad articulos, iisdem antea aggravatos, à sanguine, in quo aliter forsan morbos foverent, exonerantur. In Febre maligna, aut in Peste, ferale sanguinis Fermentum ad applicatas cucurbitulas aut vesicatoria ex congeneris figuræ suæ similitudine amandatur. Et quemadmodum quædam particulæ sibi adjunguntur ex conformi superficiecularum figura, sic aliæ sibi, ex dispari earundem proportione, uti *Oleum Aquæ*, associari nullatenus possunt.

Cum itaq; experientia doceat quod consimiles Corporum figuræ eadem conjungant, & dissimiles eadem dissocient, & cum Humorum in diversis Corporis nostri filtris secretorum diversa sit indoles, ac proinde dissimilis particularum earundem figura, diversa earundum textura, & dispar omnino proportio, haud levis conjiciendi ansa offertur, quod *vera ratio cur bilis*, v. g. *in Hepate, aut alius quivis humor in sua potius Glandula quam in alia filtretur, non est quia similis est pori & humoris figura,*

Vera ratio cur humores peculiares in singulis Glandulis secernantur.

& Filtri figura, alia nobis excogitanda eſt ratio, cur tam conſtans & ſtupendus effectus producatur. Obſervare igitur liceat quod Fluidi alicujus Corporis Particulæ, ſi ſimilis ſint figuræ & ſuperficiei, ſibi aſſociari ambiunt. Sic fluxiles Mercurii globuli in plana ſuperficie rotati, quando ſibi occurrunt, ſeſe amplectuntur: Sic aqua per ſiccum pannum in globulis pariter aſperſa, panno non adhæret, ſed fluitat, & obviis aliis globulis ſeſe immiſcet. Sic Sal Cornu Cervi, Cranii Humani, Viperarum, aut alius ſal Animalium volatilis, ex ſpiritu eorundem in *Vaſis Sublimatoriis* igni impoſitis in altum elevatur, & concavo *Capitelli* vertici in ſicca forma affigitur. Sal quoq; cujuſvis mixti corporis fixus per lixivium extractus, facta aliqua decocti evaporatione ad parietes vaſis in aere frigido in peculiaris figuræ cryſtallos abit. Sic quando corroſivi ſanguinis noſtri ſales in aliqua corporis parte ſiſtere ſe, & nidulari cœperunt, uti in Gangrena, Carbunculo, Cancro mammarum videre eſt, reliqui virulenti ſales huc confluunt, & crudelius ferocientes tanto ægrotos tormine cruciant, ut ſi forte, amputata mamma

Similes figuræ ſimilibus gaudent figuris.

vel

vel parte Sphacelo corrosa, affluxus eorundem impediatur, in sanguine detenti, ad internos Corporis recessus non sine Vitæ periculo nonnunquam recurrunt. In Podagra acidi sanguinis sales ad articulos, iisdem antea aggravatos, à sanguine, in quo aliter forsan morbos foverent, exonerantur. In Febre maligna, aut in Peste, ferale sanguinis Fermentum ad applicatas cucurbitulas aut vesicatoria ex congeneris figuræ suæ similitudine amandatur. Et quemadmodum quædam particulæ sibi adjunguntur ex conformi superficiecularum figura, sic aliæ sibi, ex dispari earundem proportione, uti *Oleum Aquæ*, associari nullatenus possunt.

Cum itaq; experientia doceat quod consimiles Corporum figuræ eadem conjungant, & dissimiles eadem dissocient, & cum Humorum in diversis Corporis nostri filtris secretorum diversa sit indoles, ac proinde dissimilis particularum earundem figura, diversa earundum textura, & dispar omnino proportio, haud levis conjiciendi ansa offertur, quod *vera ratio cur bilis*, v. g. *in Hepate, aut alius quivis humor in sua potius Glandula quam in alia filtretur, non est quia similis est pori & humoris figura,*

Vera ratio cur humores peculiares in singulis Glandulis secernantur.

ſed quia integrantes ſucci bilioſi Partes, ſeu moleculæ ex peculiari ſuorum Elementorum proportione, atque ex conſimili textura & figura ſibi ipſis facilius uniri poſſunt, quam moleculis Lymphæ, Urinæ, aut alterius liquoris; ac proinde per glanduloſos Hepatis acinos, quoniam per ipſos primo poſt fœtus conceptionem in utero filtrari cœpit, ad Vitæ terminum cribrari perſeverabit.

Hoc illuſtrare facile eſt Experimento vulgari cum Oleo, Aqua, & Charta Chymicorum emporetica ſeu bibula celebrato. Oleum Aquæ limpidæ nullo ſale aculeatæ affundatur, & ſpatula, quantum poteſt, agitatum eidem intime admiſceatur. Si animus eſt Aquam ab Oleo ſeparare, ſumatur charta in aquam prius immerſa, & in hanc chartam vaſi impoſitam Oleum & Aqua affundantur; tota Aqua per chartæ porulos aqueis particulis jam repletos, relicto pone oleo, tranſibit. Si vero quis vellet Oleum prius ab Aqua ſecernere, charta in oleum immergatur; & nihil præter oleum per poros illius oleo prius gravidos percolari poterit. Eodem modo concipi facile poteſt quod omnes Corporis noſtri Glandulæ, etiam dum adhuc in exiguo puſilli germinis

minis gyro incluſæ ſunt, peculiari liquore ſaturatæ conſimiles tantum huic latici ſuccos ſecernent. Sicque Cerebrum Animales tantum Spiritus, Renes urinam, Teſtes Fermentum ſeminale, Jecur bilem, Parotides Glandulæ ſalivam, Glandulæ cutis milliares ſudorem, aliæ Glandulæ Lympham, ſingulæ demum, peculiari & diverſo deſtinatæ officio, fluida utilia & noxia, ob conformes ſecreti jam, & jam à tergo ſtatim ſecernendi *Fluidi* figuras, necnon ob parem Elementorum ejuſdem proportionem, & contextum, à præterfluente Cruoris maſſa, tanquam ab inexhauſto torrente, per totum Vitæ curſum jugiter percolabunt.

Si tamen fortaſſe purpurei torrentis maſſa peculiari aliquo liquore, uti urina, vel bile, nimis ſit imprægnata & diluta, conformes hujuſmodi moleculæ à luxuriante hocce latice ita à ſe invicem divulſæ erunt & remotæ, ut ſibi immediate per filtrum ſuccedere non valeant, ſed aliæ redundantis ſucci interjacentes particulæ cum iiſdem promiſcue tranſibunt. Sic obſtructis in *Nephritide* Renibus, & ſuppreſſo Urinæ profluvio, ſerum ſanguinis per Ventriculi & Inteſtinorum Glandulas, aut per

Ratio cur Glandulæ aliquando alienos humores ſecernant.

alia Colatoria filtrabitur; unde *Vomitus*, vel *Alvi Fluxus* forsan sequetur. Obstructo Hepate, Bilis flavo *Icteri* colore Corporis habitum tingit. Suppressis menstruis, sputum cruentum per certas periodos aliquando recurrit.

Morbi glandularum sunt Tumores tantum tres.

Obstructis autem penitus Glandularum cavitatibus, vel excretoriis earundem ductibus, cavitas à stagnante vel retenta materia præter modum aliquando ampliabitur, & ad molem nonnunquam enormem extumebit; uti Parisiis olim observavi in Vidua quadam ex *immani Hypogastrii Sarcomate* mortua, in cujus Solo utero *Carneam Excrescentiam* duas & quadraginta libras gravem reperi. Si vero materia in Glandularum cavitate detenta, fluida remaneat, *Hydatides*, seu *Cystides Vesiculares* liquore repletas efformabit. Si spissa fiat, Schirros producet. Si demum obstructas Glandulas nutriat, & nutriendo paulatim distendat, Sarcomata creabit. Unde omnes Glandularum Tumores ad Hydatides, Schirros, & Sarcomata, tanquam ad tres tantum Classes reduci possunt.

Quare glandulæ non secernunt Spiritus Animales.

Si quis forte miraretur cur Spiritus saltem Animales, qui tenuissimi sunt, & oculorum, imo mentis aciem fu-

fugiunt, per omnes Glandulas ſine ullo diſcrimine cum reliquis fluidis non filtrentur, mirari deſinet, quando ſecum perpendet, quod omnes Glandularum foraminulæ ita ſuo, vel alieno liquore ſemper ſunt ſaturatæ & repletæ, quod ne quidem inviſili Spirituum Animalium auræ aditum largiri valeant; ac proinde in glanduloſo tantum Cerebri Cortice ſecerni poterunt. Etiamſi autem *aereum hocce Nervorum Fluidum* in ſolo Cerebro, & in appenſa Medulla Spinali pleno alveo filtretur, in aliqua tamen, ſed pauciori, copia cum reliquis Humoribus, in loculis eorundem & in Principiorum interſtitiis fluitantes, per omnes alias Glandulas pertranſeunt. Unde fit quod in majori, quam par eſt, Humorum excretione, in contumaciori *Vomitu*, in violentiori *Purgatione*, in Alvi *Fluxu* colliquante, in copioſo *Urinæ Profluvio*, in nimio *Sudore*, in diuturniori ſalivatione, in immodico *Fluore albo*, in immoderato *Menſtruorum Fluxu*, in Gonorrhœa tabida, ex nimio *Fluidi Nervei* & volatilium ſanguinis Principiorum diſpendio Vires elangueſcunt, &, non ſine Vitæ periculo, nonnunquam proſternuntur.

Quare nimiæ evacuationes debilitant.

FINIS.

Lectori Admonitio.

Hasce duas, quæ sequuntur, Epistolas ex Anglico Idiomate ab eruditis D. G. B. & J. W. Studios. Oxon. in Latinum conversas huic Operi Appendere hisce de causis visum est. Quoniam scilicet isti, quæ mox subjicietur, novo Oeconomiæ Animalis *Exemplari, tanquam fundamento, tota hujus Libri ratio innititur; & ut etiam Tabula isthæc, utpote compendiosa admodum, aliis, in Disquisitionibus suis habendis veluti norma præsto sit, quicunque hujusmodi posthac Exercitationes instituent.*

Epistola

Epiſtola à Literato

Quodam *Cantabrigienſi* data ad

BERNARDUM CONNOR, M.D.

Londin. de Prælectionibus ſuis

Chymicis & Anatomicis

Oxonii habitis Ann. 1695.

VIR DIGNISSIME,

QUanto cum applauſu, quantaque omnium comprobatione Anatomicas tuas, Chymicaſq; Prælectiones *Oxonii* nuper habuiſti, hic auditum eſt. Ut etiam vota omnium & animos expleviſti, cum nonnullas hujuſmodi Exercitationes Pariſiis aliquot abhinc annis inſtituiſti, ab oculatis quibuſdam teſtibus, qui & ipſi quoq; perſcrutandæ Naturæ non inanem dederunt operam, mihi inſuper innotuit; ex quo Te, quippe cui Germaniam, Ita-

Italiam, Poloniam, Belgiumque peragranti cum Malpighio, Bellino, Redo aliisq; celeberrimis ibi gentium Medicis familiaritas interceſſit, recondita Medicæ Artis Arcana penitius indagaſſe nullus dubito. Illas etiam *Diſſertationes* tuas *Medico-Phyſicas*, ubiq; referentes Autoris Ingenium, *Oxonii* nuper excuſas *de Antris nempe Lethiferis, noxiis Exhalationibus, Venenis Subterraneis, De montis Veſuvii Incendio*, aliiſque ſtupendis Naturæ Phænomenis ſumma cum delectatione perlegi. Hiſce de cauſis mihimet ipſe perſuaſi Te non modo *Chymiam Anatomiamq;* feliciter excoluiſſe, ſed Rationem porro quandam excogitaſſe, qua potis es alios etiam has Artes multo citius, quam uſu venire ſolet, edocere; quam mihi hac in parte perſuaſionem confirmarunt Amici cujuſdam *Oxonienſis* Literæ. Non ipſe quidem hic loci unicus is ſum, cui maxime in votis eſt, ut aliquot ſaltem Menſes apud nos etiam agas, modo continuæ tuæ hoc à Te impetrari ſinant Occupationes: Turba mehercle ſumus, qui nobiſmet, ut primum æſtate jam nunc elapſa de tuo ab *Oxonio* diſceſſu percrebuit fama, præpropere tuum ad nos adventum gratulabamur.

Cum

cum autem tua Te Praxis *Londini* occupatiorem habeat, quam ut pari beneficio Academiam quoque noſtram obſtringas, Schedulam ſaltem de inſtituta Exercitationum tuarum Methodo à Te exorare fas ſit. Lubens etiam reſcirem, ſiqui Te prælegentem audire cupiant, an Te *Londini* publicis hiſce Studiis vacare ſinant Res tuæ. Hanc à Te Gratiam plurimi petunt, at præ cæteris,

Tui Obſervantiſſimus,

Cantabrigiæ, id. Octob. 1695.

C. P.

CONNORI Responsio

In qua Novum suum

Oeconomiæ Animalis

Exemplar Exhibet.

QUicquid, Vir eximie, propter nimiam tuam in me Benevolentiam, in meas aut Libelli mei laudes prædicare libuit, id prorsus humanitati tuæ dandum est, nec aliud quicquam Tibi reponam quàm quod pro virili mea semper enitar ut non de ingrato bene meruisse videaris. Oxonienſi Amico tuo plurimum debeo, quod de me adeo honorificè loquutus est, & nullam usquam Academiam me magis humaniter accepisse gratissimo quidem animo fatendum est.

Ut vero non ea Te lateat Methodus, qua rerum harum cupidos ad interiorem Humanæ fabricæ, temperamen-

mentorum, morborumq; notitiam rite perducendos ſuſcepi, en! Tibi totius inſtituti rationem.

Hominem inprimis conſiderare libet, veluti quiddam à Spiritu & Materia compoſitum: cum autem circa hanc tantum verſetur Ars Medica, Corpus Humanum propius intueri viſum eſt, ejuſque fabricam ab aliorum Animantium conſtructione haud abſimilem eſſe expertus novi. Ut vero nihil prorſus Hominis nos fugiat, non ſolum examini ſubjicienda ſunt illa quibus extructus eſt Membra, ſed ipſa circum ubiq; corpora, quotquot eum quoquo modo afficiunt, aut quicquam ei conſervando ſubminiſtrant, accurate perſcrutanda ſunt. Cum igitur Animalia, Tellus, Aer, Planetæ, Sol & Stellæ ſint ſuo quæque modo ad vitam humanam oppido neceſſaria, in totum ideo Mundi Syſtema & Elementa, eaſque præſertim Qualitates, quæ Saluti humanæ officere vel prodeſſe poſſunt, penitius inquirendum eſt. Trium etiam mixtorum, Animalium nempe, Vegetantium & Mineralium, Natura diligentiſſime prius eſt excutienda, quam poterimus Generationis, Nutritionis, ſani morboſique ſtatus, & Mortis demum

mum causas aliqua saltem tenus investigare, aut, sic uti par est, explicare miram illam fabricam, Mechanicos Hydraulicosque motus, Præparationes Chymicas, aliaque non innumera minus quam stupenda Corporis Humani Phænomena.

Methodus igitur ea mihi videtur optima, quæ à prævia majoris Mundi disquisitione ad hujusce minoris examen analytice progreditur. Ut rite igitur hoc Opus ordiamur, per Experimenta Chymica Elementa rerum inprimis sunt indaganda, præsertim vero particularum istarum figuræ qualitatesque, quæ Corporum omnium mixtorum, & ipsius præcipue Sanguinis, sunt Principia. Medicorum hac in parte incuriam (nec adeo tamen alte latent isthæc Principia, ut erui nequeant) novos Philosophiæ Naturalis & Artis Medicæ progressus impediisse nemo inficias ibit. Hoc enim ita mihi persuasum est ac quod maxime, neminem usquam fore, modo rem secum recte perpenderit, omnesque corporum operationes ad Naturales tantum Causas absque Miraculorum ope retulerit, qui non mecum illico sentiet, posse nimirum morborum causas

atque

atque remedia non incaſſum ad examen vocari; adeoque protinus evaneſcet decantatum iſthoc Axioma, *Medicinæ* ſcilicet *nihil ineſſe Certitudinis.*

Etſi non adeo ſim amans mei, ut exiſtimem memet unum integram eam & perfectam omni ex parte Methodum excogitaſſe, quam apprime neceſſariam duco ad recludenda magis recondita Naturæ arcana; at ſperare tamen fas ſit *Tabulam* mox ſubjiciendam, juxta quam meas Oxonii Prælectiones inſtituebam non prorſus inutilem fore.

Nova

Nova Tabula *Oeconomiæ Animalis* Demonstratæ

Oxonii primum, Ann. 1695, dein Londini, & tandem Cantabrigiæ Ann. 1696.

1. *De Elementis, Fabrica & Systemate Mundi, & de mutuo partium ejus nexu & dependentia.*

2. *De Corporum terrestrium Elementis, ubi (post Chymica quædam Experimenta) ad Examen vocantur Natura, Proprietates, Figuræ & Effectus Terræ, Aquæ, Salis & Sulphuris, uti & Animantium, Vegetabilium & Mineralium Ortus.*

3. *De Corporis Humani fabrica, ejusque in partes solidas & fluidas divisione, ubi de solidarum præcipue Partium Natura & contextu.*

4. *De Fluidis Corporis Humani Partibus; de Natura, Principiis, Fermentatione, & Circuitu Sanguinis, de Febre, de Nutritione;*

tione; de Temperamentis; de variis Humoribus in Sanguine contentis; ubi etiam de Juventute, Senectute & Morte.

5. *De Sanguinis reparatione; de Chylo, Vasis Lacteis & Ductu Chylifero; de Masticatione, Digestione, & Fermento Ventriculi; de Præcipitatione seu Separatione Excrementorum a Chylo; ubi de Oesophagi seu Gulæ, Ventriculi, & Intestinorum structurâ; de Motu Peristaltico & Antiperistaltico; de Glandulis; de Mesenterio; de Lympha, Vasisque Lymphaticis.*

6. *De Cordis Fabrica, Motu & Usu; ubi de variis Pulsuum generibus; de Polypo & Deliquio; Nova item affertur Hypothesis de Cordis Motu, & de Sanguificatione.*

7. *De Arteriæ Trachea, Pulmonumque structura; ubi de Respirationis Usu & Causa; de Pleuritide, Phthisi, Asthmate; Natura etiam Aeris, Nitri, & Spirituum Animalium, aliter quam hactenus, explicatur.*

8. *De Præcordiis seu Vasis Sanguiferis Cordi appensis; ubi de Venarum ac Arteriarum Structura, Motu, & Differentia.*

9. *De variis Venæ Portæ, & utriusque Cavæ, Propaginibus.*

10. *De utriusque Aortæ per totum Corpus propagatione.*

11. *De Cerebro & Cerebello; ubi de Generatione ac Motu Spirituum Animalium; de Perceptione, Somno, & Vigilia; de Deliriis, Mania, Phrenitide; de Animæ in Corpus Influxu & Effectu; ubi de Sensatione & quinque Sensuum Organis.*

12. *De Oculo, Lachrymis, Ductibus Aqueis & Nasalibus; de Visione, Luce, Coloribus, Cæcitate, & præsertim de peracuto quorundam Animantium Visu.*

13. *De Nasi Fabrica; de Membrana Pituitaria; de Muco, Olfactu, & Sternutatione; de mutuo Nasi & Linguæ Consensu.*

14. *De Lingua, Palato, & Gingivis; de Motu & Musculis Linguæ; de Gustu & Voce.*

15. *De Larynge, de Mutis, Pharynge, & Osse Hyoide; de Amygdalis, Salivatione & Saliva; de Parotidibus, Gargareone, siti, deglutitione, &c.*

16. *De Tactu, Cuticula, Cute, Pilis, Glandulis Milliaribus; de Corpore Reticulari & Mucoso; de Pinguedine, Transpiratione, Sudore, Scabie, &c.*

17. *De Aure, Aquæductu, Auditu, Surditate, &c.*

18. *De Fabrica, Numero, & Usu Nervorum; de Motu & Sensatione; de Pari Vago, & Nervis Intercostalibus per tota Pecto-*

Pectoris & Abdominis Viscera diffusis.

19. *De Structurâ, variisque Musculorum figuris; de Fibris Vascularibus; ubi de Motu Musculari, Naturali & Spontaneo; de Pandiculatione, Oscitatione, Saltatione, Natatione, & Volatu; de Motu Convulsivo, Tonico, Systaltico, Epileptico, &c.*

20. *De Hepate, Bile, & Pancreate; ubi de Bilis & succi Pancreatici Secretione, & Motu, eorundemque cum Chylo mixtione. De colico dolore.*

21. *De Glandularum omnium Naturâ & Differentiis; de variis Humorum, qui Excrementitii & Recrementitii nuncupantur, Filtrationibus.*

22. *De Lienis Usu & Structurâ; ubi de Melancholiâ, de obstructionibus, &c.*

23. *De Renibus, Glandulis Atrabilariis, Tubulis Urinariis & Vesicâ; ubi de Sero Sanguinis, de Urinæ Colore ejusque Contentis; de Calculo, Arenis, &c.*

24. *De Corporis Fulcris, sive de Ossium structura, Lamellis, Fibris, Cavitate, Medulla, de Ossificatione, de Apophysibus, de Ligamentis, Articulis, Podagra, Rheumatismo, Rachitide, &c.*

25. *De Partibus Viri Genitalibus; de Naturâ & formatione Seminis; ubi de*

Effectibus ejus in Utero Muliebri, de Ennuchis, Gonorrhœa, Lue venerea, &c.

26. *De Partibus Genitalibus Mulieris; de Ovis & Ovario; de Generatione, Conceptione, Prægnatione, Fluxu Menstruo, Partu, Monstris. Quomodo Mulier Lue venerea inficitur & inficit. De Sterilitate.*

27. *De situ, Nutritione & Involucris Embryonis in Utero; de Vasis Umbilicatibus, Secundinis, de Vi Maternæ Imaginationis, & de Modo peculiari Circuitûs Sanguinis in Fœtu.*

28. *Animadversa quædam de Animæ & Corporis Unione.*

In hâcce *Tabula*, Vir Erudite, post varias Mundi Partes suis quasque locis explicatas, ipsaque Corporum Principia ad Chymiæ examen vocata, Corpus denique Humanum in solidas fluidasque Partes distinctum vides. Priùs autem quàm solidas singulatim Partes perscrutarer; me neutiquam abs re facturum existimavi, si ope Chymiæ Humores omnes, præsertim verò Principia Motusque Sanguinis, qui quidem totius Corporis est quasi *Primum Mobile*, diligentiùs explorarem. Quam ob rem scire necessum est, quâ ratione cibus

Con-

concoctus in Chylum, & Chylus itidem in Sanguinem abit; quo etiam modo, Sanguine in Ossa & Carnem indurescente, perpetuis Alimentis reparanda sunt ejus dispendia; quo impetu Cor micat, assiduumque in Sanguine motum ciet, qua vi Sanguis iste è Corde mox expulsus, & Pulmonum tandem Aëre rarefactus, per Arteriarum ductus in omnes Corporis partes derivatur, & ab iisdem ad Cor tanquam ad Vitæ fontem per Venarum denuò gyros recurrit. Ut autem pro certo habeamus quo Modo Sanguis in omnes Corporis partes usquequaque diffluit, quasque longo tandem Circuitu formas subit, ipsis oportet oculis variam omnium Corporis partium fabricam perlustrare, Sanguinisque ad Cerebrum usque Canales investigare, ubi Spiritus Animales eliciuntur, qui jugi Motu Ideas, cerebro priùs impressas, Animæ subministrant, & inde per Nervos in omnia Corporis Membra sese dispergentes, in Musculis motum, in quinque Organis sensationem excitant, quibus ad Animam transfertur cujusvis externi Corporis Species. Hunc inde Sanguinem in Glandulas omnes insector, ubicunque superflui Humores exonerantur; in

Jecur, ubi Succus Bilioſus ſecernitur; in Lienem, ubi motus ejus tantiſper retardatur; in Renes, ubi Particulas quaſdam ſeroſas deponit; in Teſtes, per quos percolatur glutinoſus quidam, & oleaceus Liquor, quem *Semen* cum vulgo nuncupare fas eſto. At ipſo tandem Homine ſatis perſpecto, placuit accuratiùs expendere iſthoc providæ Naturæ Artificium, quo ſpeciem ſuam procreare ſolet, & alterum ſui ſimilem generare.

Homo, quod nunc iterum dico, è duabus Subſtantiis, Animâ ſcilicet, & Corpore, conflatur. Anima Rationis ope Corpus conſervat, idemque per Motus Voluntarios dirigit. At Corpus viciſſim Animæ ſubminiſtrat Rerum Corporearum Ideas. Vita Hominis eſt Convenientia quædam, ac mutua Corporis Animæque Neceſſitudo. Vita verò Corporis eſt Naturalis Spirituum & Sanguinis Motus, quo paulatim deficiente Mors tandem obrepit. Quicquid habent vitæ motûſque ſolidiores Corporis Humani partes, totum hoc Sanguini & Spiritibus acceptum ferunt; nec ſanè Sanguis & Spiritus ullum ſibi motum proprio jure vindicant, niſi quem iis ſummus rerum Opifex juxta

ſan-

ſancitas Naturæ Leges indidit. Ut verò conſervetur mutuum hoc Corporis Animæque commercium, omnes Corporis Humores & Organa rectè ſe habeant neceſſe eſt; non enim Animæ diſſociatio, quæ tamen opinio apud pleroſque invaluit, ſed everſa Organorum Humorumque Diſpoſitio Corpori mortem accerſit. Priùs enim moritur Corpus, quàm avolaverit Anima; cujus exeeſſus non aliud quidquam eſt quàm intimi ſui mutuique cum Corpore conſortii diſſolutio, quippe quod omnis inibi Motus planè defecerit. Integram hanc Corporis habitudinem lædunt labefactantque Morbi, qui, Sanguini primùm inſiti, ſenſim in ſolidas ſeſe partes inſinuant, eæque contagio inquinatæ, novâ viciſſim peſte Sanguinem inficiunt. Etiamſi verò nihil unquam Contagii tibi Sanguinem polluat, nec ullis unquam morbis intabeſcas, nihilo tamen minus, Partibus tandem ſolidis à diuturno jugique Humorum circuitu relaxatis nimium, & attritis, (qui Corporis habitus ſibi *Senectutis* nomen aſciſcit) juxta Naturæ Leges moriendum eſt.

Non te latet, Vir Egregie, diffuſum hoc & ſublime Argumentum univerſam quodammodo Mundi molem complecti.

Nec

Nec te nescire vellem, esse mihi in animo, in Eruditorum eorum gratiam, quibus curæ sint Medicæ Disquisitiones hyeme jam instante publicas iterum *Prælectiones* hic Londini habere: in quibus, post prima Rerum Principia, secundum *Tabulæ* meæ Rationem, Chymicè investigata, Cultro deinde Anatomico totam Humani Corporis fabricam ipsis oculis subjiciam. Cave igitur expectes me in omnes singulatim partes hîc fusiùs expatiaturum. Fas sit hoc Operis missum facere, donec Res hasce novis Experimentis accuratiùs exploravero, ac tum forte Tibi quædam aut nondum, aut minus Observata in manus dabo, quæ Tibi oblectamentum, Arti Medicæ lucem forsan afferant, ad quam promovendam omnes perpetuò Nervos Curasque intendet

Lond. 4° Non. Nov. 1695. Tui Studiosissimus,

Bernardus Connor.

FINIS.

Rerum

Rerum Elenchus.

ART. I. *De Statu Corporis, præcipuè Organici, ſecundum Naturam,* p. 1.

Duæ Naturæ Leges, Leges Motûs & Morum, p. 2.
Natura Materiæ, p. 4.
Materiæ Species, p. 5.
Materia eſt ſolida, unde impenetrabilis, ibid
Quid Corpus Inorganicum, p. 6.
Quid Corpus Organicum, ibid.
Tres Corporis Humani Status, p. 8.

ART. II. *De Statu Corporis Humani ſecundum Naturam,* p. 11.
Tres Hominis partes, p. 11.
Spiritus non eſt Anima, ibid.
Animæ Natura & Officium, p. 12.
Corporis humani duæ partes, ibid.
Elementares Corporis Humani partes, p. 13.
Partes Organicæ, p. 14.
Textura Corporis Humani, ibid.
Partes fluidæ & Organicæ, p. 15.
Tres Motus Sanguinis, p. 16.
Digeſtio & Chylus, p. 17.
Chyli proceſſus, p. 18.
Sanguificatio, ibid.
Uſus Sanguinis, p. 19.
Circuitus Sanguinis, p 20.

Secretio

Secretio Animalis, p.21.
Motus Muſcularis, p.23.
Structura Corporis Humani, p. 24.
Quid Sanitas, p.25.
Diverſi Corporis Humani Affectus, ibid.

ART. III. *De Statu Corporis Humani præter Naturam*, p 27.
Quid Sanitas, quid Morbus, p. 28.
Sedes Morborum, p.29.
Tres Morborum Claſſes, p.30.
Morbi Chirurgici, ibid.
Morbi Sanguinis, p.31.
Sangûis ſpiſſus, p 32.
Sanguis ſalſus, p.33.
Dolores unde, ibid.
Morbi Spirituum, p.34.

ART. IV. *De Statu Corporis Humani ſuper Naturam*, p 36.
Status ſupernaturalis Corporis, p.36.
Diſcrimen inter mixtum & mixti particulas, p.39
Effectus naturales verè ſupernaturales ſunt, & vice verſa, p.40.

ART. V. *De vigentibus Motus Legibus*, p.42.
De Naturâ Motûs, p.42.
Motus in ſe nihil eſt, p.45.
Motus diverſi à diverſis Corporum motorum conditionibus, p.47.
Nullæ ſunt veræ Cauſæ Naturales, p.49.

ART. VI. *De ſuſpenſis Motus Legibus*, p.52.
Leges Naturæ ſuſpendi poſſunt, p.52.
Duo Motus, p.54.
Motus ſolidi, ibid.

Motus

Motus fluidi, p.54.
Quid fermentatio, p. 55.
Modus Miraculorum inquirendus. ibid.
Tres Motûs Leges, p. 57.
Quid Miraculum, p. 58.
Vulgaris Miraculi definitio, p. 60.
Vera Miraculi Natura, p.62.
Tres Motûs Legum ſuſpenſiones, p.64.
Animadverſio, p.66.

ART. VII. *De Prima Motus Lege ſuſpenſâ.* Ubi oſtenditur quod Corpus moveri poterit ſine occaſione motûs alterius Corporis irruentis, p.68.
Tres modi primæ ſuſpenſionis, p.68.
Primus movendi modus, p.69.
Secundus movendi modus, p.70.
Sudor Sanguineus, p. 73.
Tertius movendi modus, p. 74.
Quælibet materiæ figura in omnes alias figuras poteſt mutari, p.75.
Converſio unius ſubſtantiæ in aliam ſecundum Naturam, p.78.
Alimenta acido redundant. ibid.
Aqua in terram converſa, p.79.

ART. VIII. *De ſecundâ Motûs Lege ſuſpenſa,* ubi probatur quod, datâ Corporis irruentis occaſione, Corpus poterit non moveri, p.81.
Quomodo homo poteſt fieri invulnerabilis, p.81.
Feritas belluarum refrænata, p.82.
Poteſt flamma non comburere, p.83.
Quomodo quis poteſt vivere in æternum, p.84.

ART. IX. *De Tertiâ Motûs Lege ſuſpenſâ.* Ubi cernitur quod Corpus in motu poſitum, motum ſuum ſubitò deperdere poterit, non communicato eodem alteri Corpori ambienti, p. 87.

ART. X. *De Humani Corporis geneſi ex Mare & Fœminâ,* p. 93.
Partes generationis Viri, p 94.
Partes genitales fœminæ, p. 95.
Semen continet omnes partes, p. 96.
Quomodo generatio perficitur, ibid.
Punctum ſaliens eſt Cor, primum vivens ut ultimum moriens, p. 98.
Diverſi ætatis gradus, p. 99.
Partus quomodo fit, p 100.
Præſogativa Matrum præ Patribus, p. 104.
Fœminæ non ſunt verè Matres ſed Matrices, p. 106

ART. XI. *De Corporis-Humani geneſi ex Fœminâ ſine Mare,* p. 107.
Quid generatio, p. 107.

ART. XII. *De Corporis Humani ortu ſine Mare & Fœminâ,* p. 112.
Corporis Humani Analyſis Chymica, p. 114.
Stupenda inſtrumenta humanâ arte confecta, p. 118.
Corpora ſtupendo Naturæ artificio conſtructa, p. 119.

ART.

Rerum Elenchus.

ART. XIII. *De Humano Corpore redivivo*, p. 125.

Diverſæ mortis ſpecies, p. 125.
Diverſæ mortis cauſæ, p. 126.
Diverſi modi quibus mortui ad vitam poſſunt revocari, ibid.
Conditiones quæ requiruntur ut idem Homo reſurgat, p. 132.
Ut redivivus Homo ſit idem debet conſtrui ex iiſdem principiis, p. 134.
Figura diſtinguit Elementa, p. 135.
Corpus eſt pars hominis eſſentialis, p. 137.
Debet idem Corpus & eadem Anima uniri ut idem Homo reſurgat, p. 139.
Anima rationalis non eſt vita Corporis, p 140.
An quodvis Corpus ſufficiat ut idem Homo renaſcatur ? p. 142.
Partes ſolidæ Corporis non diſſipantur, p. 143.
Quomodo Homines ſenio vel morbis confecti emaciantur, p. 147.
Ut idem Corpus renaſcatur, non neceſſe eſt ut eadem Materiæ quantitas reſurgat, p. 148.
Anthropophagi, p. 149.
Corpora non reſurgent cum totâ illâ materiâ quâ moriuntur, p 151.
Quare creſcit Corpus in mole, p. 153.
Cum quâ mole renaſcemur, p 154.
Homo non reſurget cum omnibus partibus, p. 156.
Redivivus homo non manducabit, p. 157.
Redivivus Homo non reſpirabit, p. 158.

ART. XIV. *An multiplex poteſt eſſe Corporis Humani Præſentia*, p 160.

ART. XV. *De Statu Animæ ſecundum Naturam*, p. 171.
Anima deſcribi non poteſt, p. 172.
Anima rationalis eſt ſui generis Materia, p. 173.
Anima non eſt Cogitatio, p. 174.
Anima ſemper non cogitat, ibid.
Animæ proprietas eſt Cogitatio, p. 175.
Si non natura Animæ, ſaltem uſus deſcribendus eſt, p. 176.
Anima non poteſt eſſe in duobus locis in eodem tempore, p. 177.
Anima non poteſt habere duas ſimul Cogitationes, ibid.
Duplex eſt in nobis vita, vita Hominis & vita Corporis humani, p. 178.
Anima non poteſt eſſe tota in toto Corpore, & in qualibet Corporis parte, ibid.
Anima in ſolo Cerebro ſita eſt, p. 179.
Anima Rationalis non eſt cauſa motuum vitalium in viſceribus, p. 180.
Vera Corporis vita, ibid.
Stupendus caſus pueri inter urſos alti & capti in Polonia, p. 181, 182.
Quid vita, p. 183.
Quid Mors, p. 184.
Duo ſunt uſus Animæ Rationalis in Corpore humano, p. 186.
Tria ſunt inſtrumenta Animæ, ibid.
Quomodo fit ſenſatio in quinque *Organis*, p. 188.
Auditus, ibid.
Viſio, ibid.
Olfactus, p. 189.
Guſtus, ibid.
Tactus, ibid.

Modus

Modus ſenſationis, p.189.
Textura Muſculi, p.190.
Quomodo fit motus Muſcularis, ibid.
Imperium Animæ in Corpus, & influxus Corporis in Animam, p.192.
Uti Deus eſt Motûs immediata Cauſa, ſic & Cogitationis eſt unicus Author, p.194.
Liberum arbitrium Animæ in quo conſiſtit, p. 195.

ART. XVI. *De Statu Animæ ſecundum Naturam*, p.196.
Miracula Animæ, ibid.
Anima noſtra non niſi ſola Corpora verè concipit, p.197.
Leges Animæ duplici modo ſuſpenduntur, p.199.
Miracula primæ Legis ſuſpenſæ, p.200.
Miracula ſecundæ Legis ſuſpenſæ, p.201.

Elenchus Alter.

De Secretione Animali, p.1.

Quid Vita, & quomodo conſervatur, p.2.
Neceſſariæ ſunt glandulæ in Corpore humano, ibid.
Diverſi ſucci qui in Glandulis ſecernuntur, p.3.
Secreti Humores natura diverſi ſunt, p.4.
Glandulæ non ſunt Vaſa complicata, p.5.
Quid filtratio, ibid.
Glandulæ conglobatæ & conglomeratæ, p.6.
Quid Glandula, p.7.
Uſus Spirituum Animalium in glandulis, ibid.
Quare Infantes & ſenes debiles ſunt, p.8.
Ætas caduca & Mors Naturalis, ibid.
Textura Glandularum, p.9.
Quomodo fit filtratio, ibid.
Quomodo peculiaris humor in qualibet glandula ſecernitur, ibid.
An ſint fermenta in Glandulis? p.10.
Fermentum non poteſt eſſe in cavitate ullius glandulæ, p.12.
An conformis ſit figura porulorum & humoris in illis ſecernendi, p.13.
Similes figuræ ſimilibus gaudent figuris, p.16.
Vera ratio cur humores peculiares in ſingulis glandulis ſecernantur, p.17.
Ratio cur glandulæ alienos humores ſecernant, p.19.

Morb

Elenchus Alter.

Morbi glandularum sunt Tumores tantum tres, p.20.
Quare glandulæ non secernunt Spiritus Animales, ibid.
Quare nimiæ Evacuationes debilitant, p.21.

Novum Oeconomiæ Animalis Exemplar, p.24.
NOva Oeconomiæ Animalis Tabula, p.27.

FINIS.

ERRATA.

PAg. 25. lin. 6. pro fluidas lege fluidas. Ibid. l. 11. pro viciſſem l. viciſſim. p. 44. l. 21. pro ſpacio l. ſpatio. p. 48. l. 24. pro tanum l. tautum. p. 59. l. 23. pro cenſus l. ſenſus. p. 70. l. 3. pro removeri l. diffindi. p. 82. l. 7. pro divellantur l. diſtrahantur. p. 83. in Not. Marg. pro combuere l. comburere. Ibid. l. ult. pro impetu l. impetûs. p. 95. l. 24. pro væſiculæ l. veſiculæ. p. 111. l. 11. pro effectum l. effectuum. p. 117. l. 19. pro perpendebit l. perpennerit. Ibid. l. 21. pro conſtuere l. conſtruere. p. 125. l. 2. pro indagere l. indagare. p. 133. l. 12. pro abeant l. abeat. Ibid. l. 14. pro convertantur l. convertatur. p. 138. l. 23. pro moriremur l. moreremur. p. 139. l. 10. pro aut l. &. p. 145. l. 6. pro principorum l. principiorum, p. 185. l. 7. pro longæ l. longè. p. 159. l. 4. pro juxra l. juxta.

In Epiſtolâ de *Secretione Animali.*

PAg. 5. lin. 24. pro ſpaciolo lege ſpatiolo, p. 17. l. 25. pro earundum l. earundem.